

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

EFEKTIVNÍ ŘÍZENÍ NA MĚSTSKÉM ÚŘADĚ BENEŠOV NAD PLOUČNICÍ

STRATEGICKÝ PLÁN ROZVOJE MĚSTA BENEŠOV NAD PLOUČNICÍ

A. ANALYTICKÁ ČÁST

Pořizovatel: Město Benešov nad Ploučnicí, náměstí Míru 1, 407 22 Benešov nad Ploučnicí

Zpracovatel: Mgr. Nela Hrušková, Mgr. Josef Miškovský, Ph.D.

Datum zpracování: září 2019 – listopad 2020

OBSAH

Obsah.....	2
Seznam tabulek, grafů a map	5
Seznam zkratek.....	7
1 Základní údaje	9
1.1 Regionální vztahy a poloha města v sídelním systému	9
1.2 Intenzita a směry dojížděky a vyjížděky za prací.....	10
1.3 Shrnutí	12
2 Obyvatelstvo.....	13
2.1 Vývoj počtu obyvatel	13
2.2 Pohyb obyvatelstva	16
2.3 Složení obyvatel podle věku, vzdělání, příp. národnostní složení.....	17
2.4 Prognóza budoucího vývoje populace města.....	19
2.5 Shrnutí	22
3 Ekonomika, podnikání a trh práce.....	23
3.1 Výkonnost místní ekonomiky	23
3.2 Ekonomická struktura podle struktury zaměstnanosti	25
3.3 Pozice vybraných ekonomických odvětví ve městě	27
3.4 Trh práce, vývoj a struktura nezaměstnanosti	28
3.5 Shrnutí	30
4 Cestovní ruch.....	31
4.1 Nabídka v cestovním ruchu	31
4.2 Poptávka v cestovním ruchu	33
4.3 Shrnutí	34
5 Občanská vybavenost a služby	35
5.1 Školská zařízení a vzdělávání	35
5.2 Zdravotnictví.....	36
5.3 Sociální služby.....	37
5.4 Shrnutí	38

6	Doprava a dopravní infrastruktura	39
6.1	Silniční infrastruktura a doprava	39
6.2	Další dopravní infrastruktura a veřejná doprava.....	40
6.3	Shrnutí	42
7	Technická infrastruktura a bydlení	43
7.1	Technická infrastruktura	43
7.2	Bytový fond	45
7.3	Shrnutí	49
8	Životní prostředí a územní rozvoj.....	50
8.1	Stav životního prostředí	50
8.2	Územní rozvoj.....	53
8.3	Shrnutí	54
9	Vyhodnocení projektové, administrativní a finanční kapacity města	55
9.1	Projektová kapacita města	55
9.1.1	Investiční aktivita města	55
9.1.2	Příprava projektových záměrů	56
9.2	Administrativní kapacita města	57
9.3	Finanční kapacita města	59
9.3.1	Rozpočet města a financování městských aktivit.....	59
9.3.2	Rozpočtový výhled na roky 2021 a 2022	61
10	Problémy a potřeby města z pohledu místních aktérů	64
10.1	Průzkum mezi vybranými místními subjekty.....	64
10.1.1	Respondenti.....	64
10.1.2	Průběh průzkumu, témata a otázky	64
10.1.3	Interpretace odpovědí.....	65
10.1.4	Vyhodnocení – silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby.....	66
10.1.5	Vyhodnocení – role vedení města při jeho rozvoji.....	69
10.1.6	Vyhodnocení – vhodné směry budoucího rozvoje města	69
10.1.7	Souhrn – hlavní závěry	71
10.2	Hlavní problémy z pohledu obyvatel města	73

11	Analýza SWOT.....	77
11.1	Tematické analýzy SWOT	78
11.1.1	Infrastruktura a vybavenost města	78
11.1.2	Životní prostředí a územní rozvoj.....	80
11.1.3	Hospodářství, trh práce a cestovní ruch.....	82
11.1.4	Sociální soudržnost a komunitní život.....	84
11.1.5	Správa města	85
11.2	Souhrnná analýza SWOT	86
12	Použité zdroje.....	90

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A MAP

Obrázek 1: Obce zařazené do prognózy	20
Obrázek 2: Vývoj počtu obyvatel dle 3 prognostických modelů	21
Obrázek 3: Vývoj počtu obyvatel dle 3 věkových skupin, Benešov n. P.....	21
Obrázek 4: Vývoj počtu obyvatel ve věku 80+ let	22
Obrázek 5: Hodnocení jednotlivých aspektů života ve městě	74
Obrázek 6: Prioritizované projektové záměry – investiční.....	75
Obrázek 7: Prioritizované projektové záměry – neinvestiční.....	75
Obrázek 8: Využívané informační zdroje vč. frekvence využívání.....	76
Graf 1: Saldo dojížděky do zaměstnání podle SLDB 2011	10
Graf 2: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v Benešově a referenčních městech	14
Graf 3: Vývoj počtu obyvatel Benešova nad Ploučnicí a referenčních měst v letech 1991-2014	15
Graf 4: HDP krajů v přepočtu na obyvatele v eurech v r. 2013	24
Graf 5: Průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců v krajích ČR v r. 2013.....	25
Graf 6: Vývoj bytové výstavby v referenčních městech	48
Graf 7: Vývoj mimořádných příjmů Benešova nad Ploučnicí, 2003-2018	55
Graf 8: Investice a jejich krytí z dotací a vlastních zdrojů Benešova nad Ploučnicí, 1997-2018	56
Graf 9: Vývoj příjmů a výdajů města Benešov nad Ploučnicí v letech 2012–2018 (v tis. Kč)	60
Graf 10: Znázornění výhledu finančních možností Benešova nad Ploučnicí na investice a opravy v období 2020 až 2024 po úhradě provozu bez dotací a kapitálových příjmů (v mil. Kč).....	63
Tabulka 1: Dojížděka do zaměstnání a škol v Benešově nad Ploučnicí v r. 2011	11
Tabulka 2: Vyjížděka do zaměstnání a škol z Benešova nad Ploučnicí v r. 2011	11
Tabulka 3: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v Benešově nad Ploučnicí a referenčních územích.....	14
Tabulka 4: Pohyb obyvatelstva v Benešově nad Ploučnicí v období 1991-2018.....	16
Tabulka 5: Věková struktura obyvatelstva Benešova nad Ploučnicí a referenčních území	17
Tabulka 6: Vývoj věkové struktury obyvatelstva Benešova nad Ploučnicí	18
Tabulka 7: Vzdělanostní struktura obyvatelstva podle SLDB 2011	19
Tabulka 8: Vývoj HDP v Ústeckém kraji v letech 2011-2013	23

Tabulka 9: HDP podle krajů v roce 2013	24
Tabulka 10: Ekonomické subjekty v Benešově a referenčních městech podle počtu zaměstnanců	26
Tabulka 11: Ekonomické subjekty registrované v Benešově podle počtu zaměstnanců.....	26
Tabulka 12: Přehled největších zaměstnavatelů v Benešově nad Ploučnicí	28
Tabulka 13: Situace na trhu práce v Benešově nad Ploučnicí a referenčních územích.....	29
Tabulka 14: Přehled hromadných ubytovacích zařízení v Benešově nad Ploučnicí	32
Tabulka 15: Počty HUZ v Benešově nad Ploučnicí a referenčních městech	32
Tabulka 16: Využití kapacit HUZ v Benešově nad Ploučnicí a referenčních městech	34
Tabulka 17: Charakteristika domovního fondu v referenčních městech podle SLDB 2011	45
Tabulka 18: Charakteristika bytového fondu v referenčních městech podle SLDB 2011	46
Tabulka 19: Dokončené byty v referenčních městech v období 2002 – 2011	47
Tabulka 20: Bilance půdy v Benešově nad Ploučnicí k 31.12.2020	53
Tabulka 21: Přehled připravovaných projektových záměrů města.....	57
Tabulka 22: Vývoj příjmů a výdajů města Benešov nad Ploučnicí v letech 2016–2018 (v tis. Kč).....	59
Tabulka 23: Rozpočtový výhled města Benešov nad Ploučnicí na roky 2021 a 2022 (v tis. Kč).....	62
Tabulka 24: Struktura respondentů	73
Tabulka 25: Pozitiva a negativa města	73
Tabulka 26: Logika tvorby analýzy SWOT.....	77
Tabulka 27: Souhrnný přehled nejvýznamnějších silných stránek.....	86
Tabulka 28: Souhrnný přehled nejvýznamnějších slabých stránek.....	87
Tabulka 29: Souhrnný přehled nejvýznamnějších příležitostí.....	88
Tabulka 30: Souhrnný přehled nejvýznamnějších hrozeb.....	88

SEZNAM ZKRATEK

CR	cestovní ruch
CZT	centrální zásobování teplem
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DA	destinační agentura
EAO	ekonomicky aktivní obyvatel
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EUR	euro
HDP	hrubý domácí produkt
HUZ	hromadné ubytovací zařízení
CHKO	chráněná krajinná oblast
IRZ	integrovaný registr znečišťování
MF	Ministerstvo financí
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MPZ	městská památková zóna
MŠ	mateřská škola
NKP	národní kulturní památka
NP	národní park
NPÚ	Národní památkový ústav
OP	operační program
OZP	osoba se zdravotním postižením
PPP	parita kupní síly (z angl. purchasing power parity)
RV	rozpočtový výhled
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů

SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
VDB	veřejná databáze
ZŠ	základní škola

1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Kapitola charakterizuje město z hlediska začlenění do širšího regionu a sídelního systému. K tomu slouží zhodnocení polohy města a vyjádření vazeb v rámci sídelního systému pomocí analýzy statistik o dojíždě a vyjíždě do škol a zaměstnání. První část kapitoly byla vyhotovena na základě expertního hodnocení autorského kolektivu, druhá na základě statistik ze SLDB 2011.

1.1 REGIONÁLNÍ VZTAHY A POLOHA MĚSTA V SÍDELNÍM SYSTÉMU

Město Benešov nad Ploučnicí se nachází v severovýchodní části Ústeckého kraje v zázemí města Děčína, které je součástí rozsáhlého urbanizovaného celku Ústecko-Chomutovské aglomerace a významné rozvojové osy (podle Politiky územního rozvoje ČR 2008 – OS2 Rozvojová osa Praha – Ústí nad Labem – hranice ČR/Německo (– Dresden)). Silniční vzdálenost Benešova nad Ploučnicí od jádra města Děčína je přibližně 9 km. Polohou v údolí Ploučnice je Benešov situován do přirozené dopravní cesty mezi Děčínem, potažmo Ústecko – Chomutovskou aglomerací, Českou Lípou, Libercem a dalšími významnými dopravními cíli. Město Benešov nad Ploučnicí je situované v poměrně členitém reliéfu geomorfologického celku Českého středohoří (geomorfologický podcelek Verneřické středohoří). To sice přispívá k atraktivitě zdejší krajiny, na druhou stranu však členitý reliéf nepříznivě ovlivňuje parametry dopravních komunikací spojujících Benešov nad Ploučnicí s okolními sídly i regionálními centry a spolu se statutem CHKO České středohoří, do níž město spadá, limituje rozvojové možnosti města. I přesto město pojí s Děčínem silné vazby projevující se mj. vyjížděkou do zaměstnání a škol.

Určitou nevýhodou Benešova nad Ploučnicí je navzdory poloze v ose Děčín – Česká Lípa excentrická poloha vůči celostátním silničním komunikacím (zejména silnicí I/13). Dopravní poloha Benešova nad Ploučnicí se může znatelně zlepšit po případném zprovoznění plánované přeložky silnice I/13 v úseku Děčín – Manušice, která má vést v extravilánu města. Tato trasa, která zatím není stabilizovaná, by však měla potenciální negativní dopady na obytné prostředí v intravilánu města i v jeho místních částech.

Z hlediska začlenění do sídelního systému i z hlediska rozvojového potenciálu je poloha Benešova nad Ploučnicí spíše průměrná. Vůči Ústecko-Chomutovské aglomeraci i zmíněné rozvojové ose OB2 je Benešov situován spíše okrajově, navzdory poloze v urbanizačním a dopravním koridoru řeky Ploučnice se nachází v méně osídlené a infrastrukturně hůře vybavené krajině Českého středohoří, která navíc limituje potenciál místního územního rozvoje. Ekonomický potenciál území je omezen dlouhodobě zhoršenou ekonomickou situací regionu a nadřazených center (zejména v ústecko-chomutovské aglomeraci) v souvislosti s důsledky strukturálních změn ekonomiky. Navzdory poloze v Českém středohoří patří Benešov nad Ploučnicí do širšího zázemí Českého Švýcarska jako významné turistické destinace, což na jednu stranu přispívá k potenciálu cestovního ruchu ve městě, na druhou stranu vede k určitému „zastínění“ Benešova nad Ploučnicí touto dominantní destinací.

Město Benešov nad Ploučnicí je charakteristické poměrně malou rozlohou (9,77 km²), která souvisí se značnou decentralizací místních samospráv v nejbližším okolí města. Katastrální území sousedních obcí tak místy začíná v těsné blízkosti intravilánu Benešova a prochází napříč souvisle zastavěným územím. Území obce se skládá ze 2 katastrálních území (k.ú.): Benešov nad Ploučnicí a Ovesná.

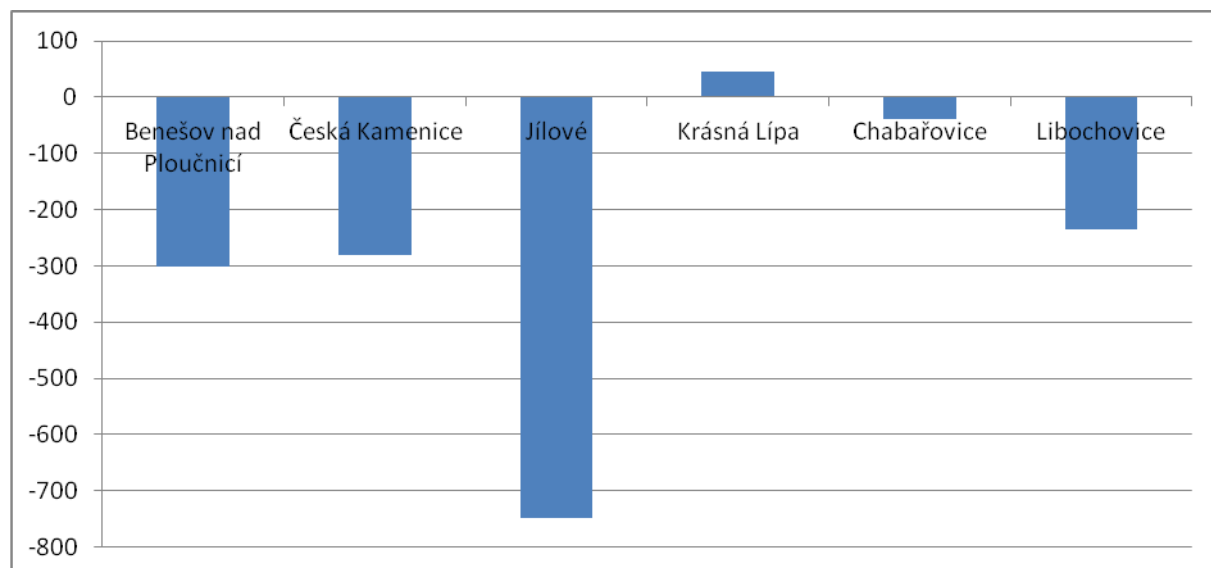
Ovesná je venkovské sídlo nacházející se SZ od intravilánu města, na který však stavebně nenavazuje. Zatímco intravilán města je situován v údolní poloze a jeho urbanizačními osami (jakož i sídel v okolí) je řeka Ploučnice a její pravostranný přítok Bystrá, Ovesná je lokalizovaná ve vyvýšené poloze na svahu pod vrchem Hlídka.

Město Benešov nad Ploučnicí má statut obce s pověřeným obecním úřadem vykonávající přenesenou působnost státní správy pro obce Dolní Habartice, Františkov nad Ploučnicí, Heřmanov, Horní Habartice, Malá Veleň, Merboltice, Starý Šachov, Valkeřice, Velká Bukovina a Verneřice.

1.2 INTENZITA A SMĚRY DOJÍŽDKY A VYJÍŽDKY ZA PRACÍ

Pro charakteristiku dojížděky a vyjížděky byla použita data ze SLDB 2011. Na základě výsledků SLDB 2011 byla srovnána referenční města podle salda dojížděky za prací (viz graf č. 1). Z grafu je patrný nižší význam Benešova nad Ploučnicí jako pracovního centra, který se v r. 2011 projevoval tím, že z Benešova za zaměstnáním vyjíždělo o přibližně 300 pracujících více, než do Benešova dojíždělo. Podobná situace, jen s o něco nižším saldem byla zaznamenána v České Kamenici a v Libochovicích. Výrazně záporné saldo dojížděky bylo zaznamenáno v Jílovém, které vykazuje charakteristiky satelitního sídla Děčína. Naopak jen velmi nízké záporné saldo dojížděky vykazovalo město Chabařovice, kladné saldo pak Krásná Lípa. Zatímco u Chabařovic to mohlo být zapříčiněné přetrvávajícím významem průmyslu ve městě, kde se tak navzdory strukturálním změnám ekonomiky zachovala poměrně vysoká úroveň zaměstnanosti, v Krásné Lípě může mít na kladné saldo dojížděky vliv rozvoj administrativní a rekreační funkce města v souvislosti s etablováním města jako administrativního centra NP České Švýcarsko a jednoho z výchozích bodů k návštěvám národního parku.

Graf 1: Saldo dojížděky do zaměstnání podle SLDB 2011

Zdroj dat: SLDB 2011

Charakter dojížděky do zaměstnání a škol do Benešova nad Ploučnicí v r. 2011 ilustruje Tabulka 1. Podle SLDB 2011 dojíždělo do města celkem 309 obyvatel okolních obcí a měst, z toho valná většina do zaměstnání. Jak do zaměstnání, tak do škol přitom výrazně více obyvatel z Benešova nad Ploučnicí vyjíždělo, než sem dojíždělo. Z hlediska pracovních příležitostí i obslužné funkce je tak Benešov nad

Ploučnicí zjevně závislý na nadřazených centrech, zatímco role města jako pracovního a obslužného centra je poměrně omezená. To je spojené jednak s tím, že ve městě se nenachází žádný velký zaměstnavatel, jednak s tím, že je zde pouze jedna MŠ a jedna ZŠ a okolní obce, které jsou na Benešově funkčně závislé, jsou poměrně málo lidnaté a částečně vybavené vlastními školami. Zatímco je Benešov nad Ploučnicí cílem dojížděky do zaměstnání především z Děčína a z okolních obcí, mnoho obyvatel vyjíždí za zaměstnáním do vzdálenějších pracovních center (Ústí nad Labem, Česká Lípa, Praha). Benešov nad Ploučnicí je tedy pracovním centrem mikroregionálního významu a jeho obslužná funkce jako centra primárního vzdělávání je omezena pouze na několik obcí, z nichž sem dojíždí řádově pouze několik desítek žáků.

Tabulka 1: Dojíždka do zaměstnání a škol v Benešově nad Ploučnicí v r. 2011

Oblast vyjížděky	Dojíždějící celkem	Dojíždějící do zaměstnání			Dojíždějící do školy		
		celkem	z toho		celkem	z toho	
			žen y	dojíždí denně		ve věku 6 - 14 let	dojíždí denně
Celkem	309	251	91	223	58	48	55
v rámci okr.	282	226	85	206	56	48	53
z jiných okr. kraje	13	11	3	8	2	-	2
z jiných krajů	14	14	3	9	-	-	-
Obec vyjížděky:							
Děčín	111	110	40	103	1	-	1
Dolní Habartice	30	20	8	16	10	8	8
Horní Habartice	22	18	9	14	4	4	4
Heřmanov	21	6	4	9	15	13	15
Malá Veleň	15	6	3	7	9	9	9
Františkov n. P.	14	8	3	6	6	5	5
Česká Kamenice	10	10	1	6	-	-	-
Saldo dojížděky	-406	-301	-134	-211	-105	20	-79

Zdroj dat: SLDB 2011

Z Benešova nad Ploučnicí vyjíždělo na jaře 2011 za zaměstnáním 32 % ekonomicky aktivních obyvatel (EAO) města. Z hlediska pracovních i obslužných vztahů je Benešov nad Ploučnicí poměrně významně závislý na Děčíně, kam vyjíždělo přibližně 17,6 % EAO. Hlavní proudy vyjížděky do zaměstnání směřují do poměrně dobře dopravně dosažitelných pracovních center (kromě Děčína do Ústí nad Labem, České Kamenice a České Lípy), výjimkou však není ani denní vyjíždka za prací do Prahy.

Tabulka 2: Vyjíždka do zaměstnání a škol z Benešova nad Ploučnicí v r. 2011

Oblast dojížděky	Vyjíždějící celkem	Vyjíždějící do zaměstnání			Vyjíždějící do školy		
		celkem	z toho		celkem	z toho	
			ženy	vyjíždí denně		ve věku 6 - 14 let	vyjíždí denně
Celkem	715	552	225	434	163	28	134
v rámci okr.	470	362	167	316	108	24	101
do jiných okr. kraje	84	52	14	38	32	1	26
do jiných krajů	126	106	41	77	20	2	5

mimo ČR	35	32	3	3	3	1	2
Obec dojížděky:							
Děčín	392	304	142	266	88	16	84
Ústí nad Labem	66	39	13	45	27	1	25
Česká Lípa	53	51	26	31	2	2	2
Česká Kamenice	31	17	9	5	14	6	14
Praha	27	20	4	13	7	-	2
Žandov	12	12	2	12	-	-	-

Zdroj dat: SLDB 2011

1.3 SHRNU TÍ

- Město Benešov nad Ploučnicí se nachází v blízkém zázemí Statutárního města Děčína, jeho poloha v rámci sídelního systému je však spíše průměrná (okrajová vůči ústecko-chomutovské aglomeraci a nepříliš výhodná vůči ostatním nadřazeným centrům).
- Dopravní poloha Benešova nad Ploučnicí je prozatím znevýhodněná absencí kvalitního napojení na páteřní silniční síť.
- Benešov nad Ploučnicí je správním (obec s pověřeným obecním úřadem) a obslužným centrem převážně méně lidnatých obcí v sousedství a nejbližším okolí města.
- Benešov nad Ploučnicí je výrazně funkčně spjat s Děčínem, a to zejména z hlediska pracovních vazeb.
- Význam města jako pracovního a obslužného centra je limitován jak absencí velkých zaměstnavatelů, tak omezenou nabídkou veřejných i komerčních služeb (i v souvislosti s blízkostí Děčína a relativně malou lidnatostí města). To se projevuje i výrazně záporným saldem dojížděky do škol a zaměstnání.

2 OBYVATELSTVO

Předmětem této kapitoly je seznámení se základními populačními charakteristikami města. Přitom je sledován jak aktuální stav, tak vývojové tendence populačních charakteristik. Mezi sledovanými charakteristikami je stav obyvatelstva, pohyb obyvatelstva (přirozená měna obyvatelstva a migrace), věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva. Vybrané údaje jsou sledovány na různých územních úrovních (referenční města, město Děčín, okres Děčín, Ústecký kraj, ČR). V kapitole jsou využita zejména data pocházející z Veřejné databáze ČSÚ, výsledků SLDB 2011 a Databáze demografických údajů za obce ČR. Kapitola dále obsahuje prognózu budoucího vývoje populace v Benešově nad Ploučnicí, která byla zpracována jako součást Demografické studie - Benešov nad Ploučnicí a okolní obce (Soukup 2019).

2.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEL

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel Benešova nad Ploučnicí vykazuje proměnlivý charakter. Zatímco v období do r. 1980 zde docházelo k dlouhodobému růstu počtu obyvatel, a to jak migračním přírůstkem, tak i přirozeným přírůstkem, od konce 70. let dochází ke změně tohoto trendu a celkovému poklesu počtu obyvatel v důsledku markantního migračního úbytku. Proces celkového počtu obyvatel Benešova nad Ploučnicí v důsledku úbytku obyvatel stěhováním přetrvává v podstatě dodnes, v 90. letech byl navíc umocněn stagnací až úbytkem počtu obyvatel přirozenou měnou. K mírnému úbytku populace došlo v průběhu 80. let celém okrese Děčín, přičemž mohl úbytek souviset s procesem socialistické urbanizace, v jehož rámci docházelo k řízeným přesunům obyvatelstva¹, případně i s přesunem pracovních sil do lépe placených odvětví². Pokles počtu obyvatel v celém okrese Děčín se v průběhu 90. let zastavil, avšak znovu nabral na intenzitě v minulém desetiletí. Pokles počtu obyvatel celého okresu v minulém desetiletí mohl mít především ekonomické příčiny spojené s dlouhodobě nepříznivou situací na trhu práce. Tomu nasvědčuje i skutečnost, že od počátku hospodářské recese v r. 2008 docházelo v okrese každoročně k markantnímu úbytku obyvatelstva stěhováním. Úbytek počtu obyvatel v celém okrese Děčín mezi lety 2001 a 2011 však mohl souviset i s měnicí se metodikou SLDB, protože v roce 2011 byli obyvatelé sčítáni na základě místa obvyklého pobytu. Obyvatelé hlášení k trvalému pobytu ve městech a obcích okresu Děčín tak byli mnohdy sečtení ve skutečných bydlištích, kam se přesunuli např. za prací³. Samotné město Děčín populačně rostlo zejména v souvislosti se socialistickou urbanizací až do počátku 90. let. Od té doby je i zde zaznamenáván dlouhodobý pozvolný pokles počtu obyvatel zejména v souvislosti s úbytkem obyvatel stěhováním.

---

¹ V tomto období docházelo zejména k řízenému rozvoji vybraných center nižšího řádu (zejména okresních měst), viz Hampl (2005).

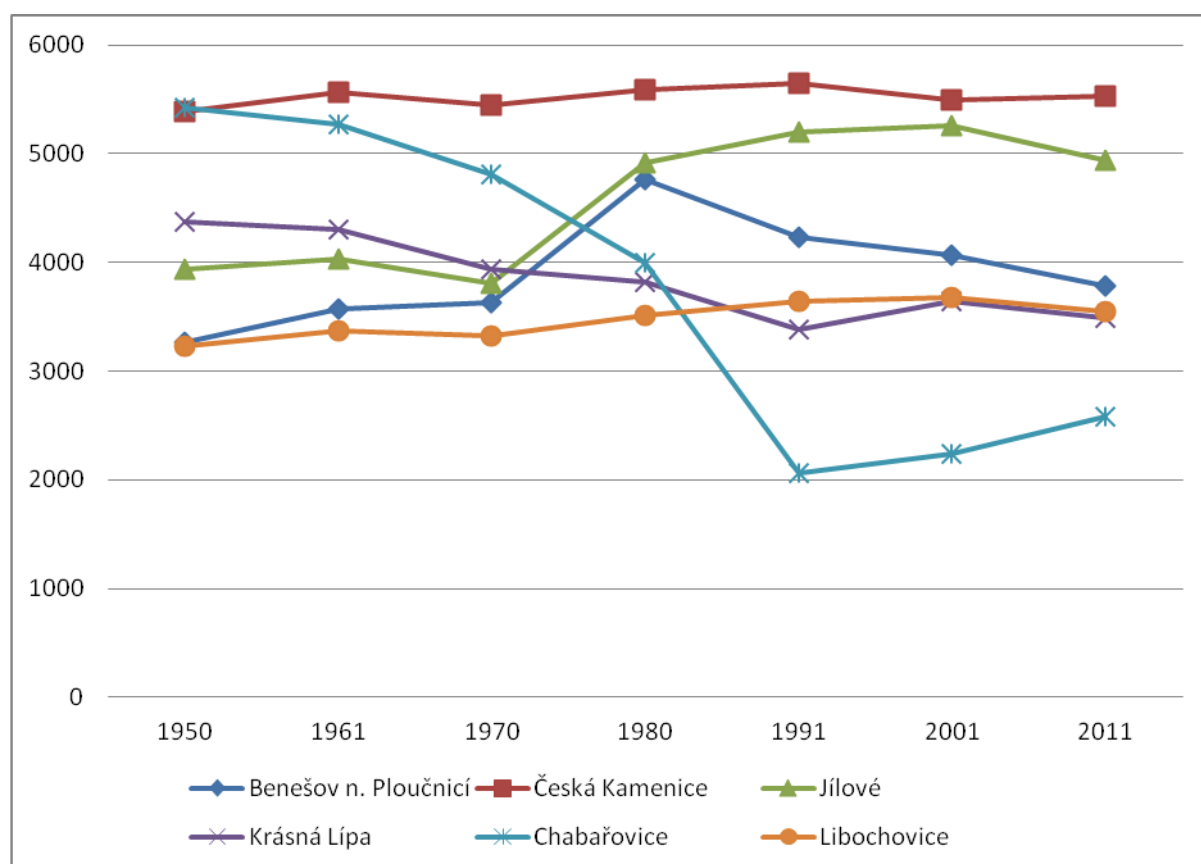
² Tento trend byl za socialismu zřejmý u odvětví tzv. lehkého průmyslu, včetně textilního průmyslu, který byl z hlediska nižší preference v rámci plánovaného hospodářství investičně zanedbávaný a platově hůře situovaný.

³ Pokles počtu obyvatel v celém okrese Děčín v období 2001-2011 byl totiž identifikován pouze v rámci SLDB, průběžné statistiky získané z Registru obyvatel (ČSÚ 2015b) tento pokles nezachycují (resp. zachycují pouze po r. 2008, ale ne v intenzitě srovnatelné s výsledky SLDB).

Tabulka 3: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v Benešově nad Ploučnicí a referenčních územích

	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Okr. Děčín	131279	131956	132429	138093	133448	133887	128834
Děčín	42563	46339	50301	53207	53899	52506	49106
Benešov n. Ploučnicí	3265	3570	3630	4758	4233	4062	3785
Česká Kamenice	5383	5560	5447	5585	5646	5492	5525
Jílové	3935	4036	3803	4920	5195	5259	4941
Krásná Lípa	4368	4308	3938	3819	3381	3639	3490
Chabařovice	5428	5274	4811	4002	2068	2234	2578
Libochovice	3229	3377	3328	3512	3648	3677	3547

Zdroj dat: ČSÚ (2005), SLDB 2011

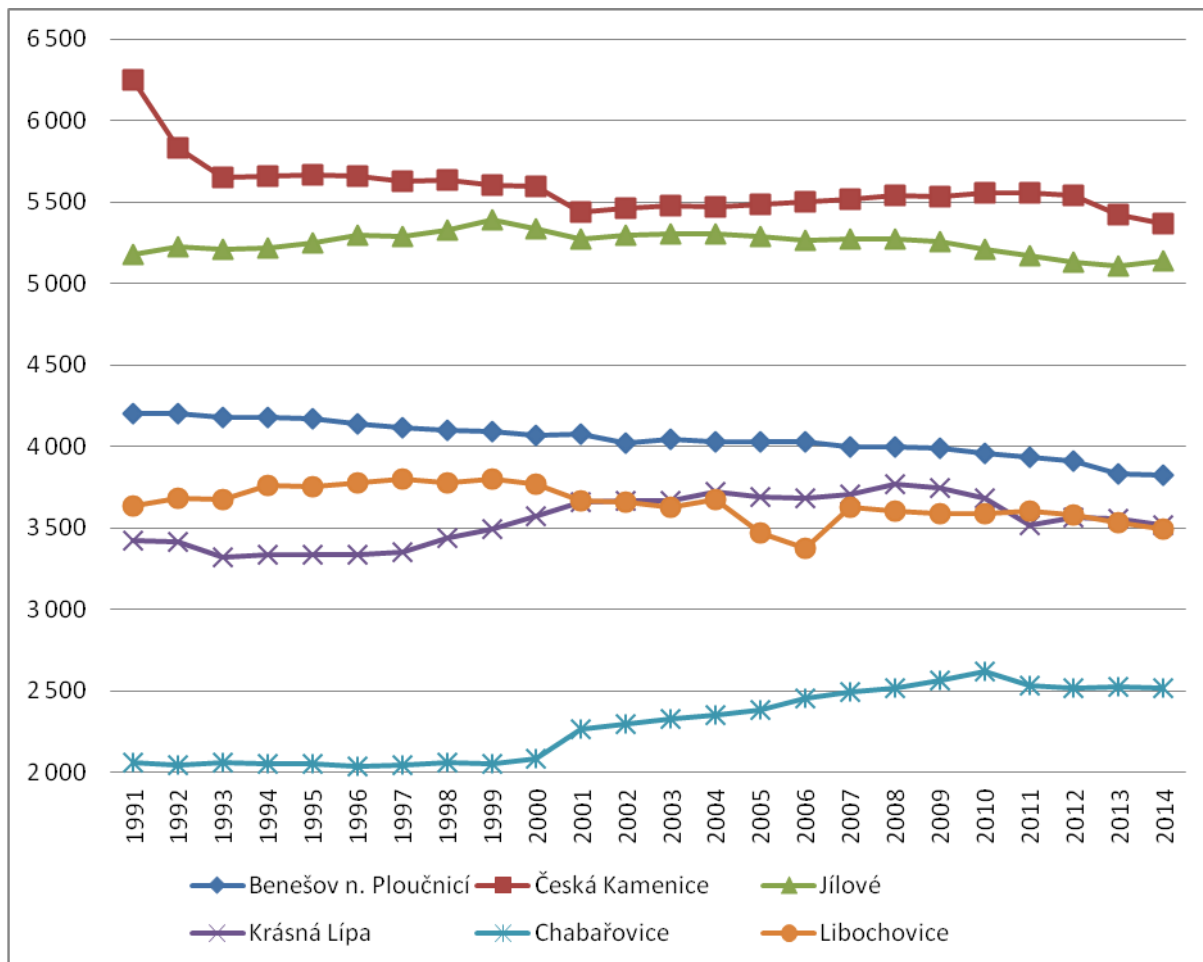
Graf 2: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v Benešově a referenčních městech

Zdroj dat: ČSÚ (2005), SLDB 2011

Ze srovnání referenčních měst je možné vysledovat dva typy měst podle dynamiky vývoje počtu obyvatel. Relativně ustálený počet obyvatel v celém sledovaném období byl zaznamenán v České Kamenici a v Libochovicích. Naopak poměrně dynamický vývoj počtu obyvatel probíhal v ostatních městech včetně Benešova nad Ploučnicí. Z hlediska vývojových tendencí bylo možné zaznamenat odlišnosti v průběhu vývoje počtu obyvatel. V socialistické éře spíše rostl počet obyvatel Benešova nad Ploučnicí, Jílového a Libochovic. Naopak počet obyvatel Chabařovic v témže období prudce klesal. Pokles počtu obyvatel bylo možné zaznamenat také v Krásné Lípě. Prudký pokles počtu obyvatel Chabařovic souvisel s polohou města v dobývacím prostoru dolu Chabařovice, v souvislosti s tím byla plánována likvidace města a vytěžení uhelné sloje v podloží města. Pozvolný pokles počtu

obyvatel Krásné Lípy mohl souviset jak se socialistickou urbanizační a industrializační politikou, v jejímž rámci docházelo k přesunu pracovních sil mezi regiony, tak i s pozicí textilního průmyslu, kde docházelo k úbytku pracovních sil již za éry socialismu.

Graf 3: Vývoj počtu obyvatel Benešova nad Ploučnicí a referenčních měst v letech 1991-2014

Zdroj: ČSÚ (2020a)

Pozn.: Údaje jsou platné k 31.12. každého roku. U České Kamenice byl vývoj v letech 1991-1993 ovlivněn odtržením místních částí a graf tedy vyjadřuje především administrativní úbytek obyvatel v těchto letech.

Určitý zlom ve vývojových tendencích přišel na počátku 90. let, kdy došlo k počátku transformace ekonomiky a společnosti a potlačení do té doby velmi významné politiky urbanizace a industrializace. U Chabařovic bylo zrušeno rozhodnutí o likvidaci města a to začalo populačně růst i v souvislosti s procesem suburbanizace (přistěhováním obyvatel z Ústí nad Labem). Zastavil se také pokles počtu obyvatel Krásné Lípy, a to nejspíše i v souvislosti s lokalizací sídla nově zřízeného Národního parku České Švýcarsko a navazujících funkcí ve městě. Města Libochovice a Jílové zůstala populačně zisková i v 90. letech, avšak v minulém desetiletí již byla populačně ztrátová. Jedině u Benešova nad Ploučnicí byl zaznamenán průběžný pokles počtu obyvatel, který navazoval na trend započatý již na konci 70. let. Vývoj počtu obyvatel České Kamenice zaznamenal jen mírné výkyvy a udržel se na srovnatelné hladině. Na konci sledovaného období došlo u většiny sledovaných měst ke stagnaci až úbytku počtu obyvatel. To mohlo být spojené jak se zhoršenou situací na trhu práce v regionu v souvislosti s dopady globální hospodářské recese (a tím pádem úbytkem obyvatel stěhováním), tak s přirozeným úbytkem obyvatel v důsledku snižování porodnosti.

Z hlediska vývoje počtu obyvatel byla v Benešově nad Ploučnicí zaznamenána dlouhodobě nepříznivá vývojová tendence. Počet obyvatel zde klesal prakticky nepřetržitě od konce 70. let. I když tento pokles nejspíše souvisel s ekonomickými důvody⁴, může poukazovat i na sníženou rezidenční atraktivitu města. Tento trend působí varovně s ohledem na skutečnost, že v takové míře nebyl zaznamenán u žádného z referenčních měst.

2.2 POHYB OBYVATELSTVA

Detailnější informace o pohybu obyvatelstva v Benešově nad Ploučnicí v posledních dvou desetiletích poskytuje Tabulka 4. Zde jsou patrné výše diskutované trendy. V téměř celém sledovaném období (s výjimkou let 2001, 2003 a 2014) docházelo k úbytku obyvatel stěhováním, tedy více obyvatel se z města vystěhovalo, než se sem stěhovalo. Naopak přirozenou měnou obyvatel spíše přibývalo, mírný přirozený úbytek nastal v r. 1993, dále v období 1996-2003 a dále v posledních sledovaných letech. Poměrně zřetelný je trend zvýšené porodnosti po r. 2004, který souvisel s reprodukci populačně silných ročníků 70. let. V letech 2013-14 naopak porodnost výrazně klesla až na nejnižší hodnoty sledovaného období, což byla příčina zmíněného úbytku obyvatel přirozenou měnou. Prakticky v celém sledovaném období s výjimkou let 2001, 2003 (v obou letech migrační přírůstek) a 2008 (přirozený přírůstek) docházelo v Benešově nad Ploučnicí k celkovému úbytku obyvatel.

Tabulka 4: Pohyb obyvatelstva v Benešově nad Ploučnicí v období 1991-2018

	Celkový přírůstek	Přirozený přírůstek	Přírůstek stěhováním	Živě narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí
1991	-46	18	-64	59	41	88	152
1992	-5	12	-17	52	40	101	118
1993	-17	-7	-10	43	50	108	118
1994	-6	4	-10	51	47	91	101
1995	-7	17	-24	43	26	90	114
1996	-27	-3	-24	44	47	73	97
1997	-29	-1	-28	31	32	68	96
1998	-15	-1	-14	38	39	90	104
1999	-9	-8	-1	32	40	88	89
2000	-21	-1	-20	45	46	91	111
2001	23	-2	25	36	38	128	103
2002	-53	-1	-52	47	48	63	115
2003	21	-2	23	38	40	125	102
2004	-15	1	-16	48	47	92	108
2005	3	12	-9	53	41	85	94
2006	-5	6	-11	44	38	135	146
2007	-32	12	-44	44	32	94	138
2008	2	23	-21	58	35	80	101
2009	-5	2	-7	52	50	109	116
2010	-31	-3	-28	48	51	93	121

⁴ Zejména s migrací za prací, která započala již za socialismu patrně přesunem pracovní síly do lépe placených odvětví (např. tehdy budovaného uranového průmyslu na Českolipsku), a probíhala i po konci éry socialismu, mj. v důsledku zániku Benaru a útlumu zaměstnanosti u dalších místních zaměstnavatelů.

	Celkový přírůstek	Přirozený přírůstek	Přírůstek stěhováním	Živě narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí
2011	-14	9	-23	41	32	101	124
2012	-17	-	-17	40	40	128	145
2013	-82	-6	-76	28	34	96	172
2014	-8	-11	3	28	39	137	134
2015	-42	-2	-40	42	44	106	146
2016	-7	-	-7	41	41	103	110
2017	-18	5	-23	45	40	103	126
2018	-41	-20	-21	28	48	111	132

Zdroj: VDB ČSÚ (2013)

2.3 SLOŽENÍ OBYVATEL PODLE VĚKU, VZDĚLÁNÍ, PŘÍP. NÁRODNOSTNÍ SLOŽENÍ.

Složení obyvatel Benešova nad Ploučnicí je z hlediska věkové struktury (alespoň prozatím) poměrně příznivé, přičemž zde byl v rámci SLDB 2011 zaznamenán nižší index stáří, než v celé ČR, Ústeckém kraji, okrese Děčín i některých referenčních městech. V roce 2011 zde byl zaznamenán nadprůměrný podíl dětí a naopak nižší podíl seniorů na celkové populaci města. Podobná situace byla i v Jílovém a v Krásné Lípě. Naopak v České Kamenici, Chabařovicích a Libochovicích byl zaznamenán vyšší index stáří, než činil republikový průměr.

Tabulka 5: Věková struktura obyvatelstva Benešova nad Ploučnicí a referenčních území

	Počet bydlících obyvatel	Podíl obyvatel ve věku 0 - 14 let (%)	Podíl obyvatel ve věku 15 - 64 let (%)	Podíl obyvatel ve věku 65 let a více (%)	Index stáří
Česká republika	10 436 560	14,3	69,6	15,8	110,5
Ústecký kraj	808 961	15,0	69,9	14,6	96,9
okres Děčín	128 834	15,5	69,2	14,9	95,9
Benešov n. Ploučnicí	3 785	16,2	69,3	14,1	86,6
Česká Kamenice	5525	14,7	67,5	17,3	117,8
Jílové	2578	17,5	68,4	13,6	77,4
Krásná Lípa	4941	14,7	73,0	12,1	82,3
Chabařovice	3490	16,3	65,0	18,2	111,6
Libochovice	3547	14,3	66,3	19,2	134,6

Zdroj: SLDB 2011

Pozn.: Index stáří udává počet seniorů (obyvatel ve věku 65 a více let) na 100 dětí (ve věku 0-14 let).

Příznivé charakteristiky obyvatelstva města z hlediska věkové struktury sice platily pro stav v roce 2011, aktuální vývoj však naznačuje, že obyvatelstvo města rychle stárne. Stárnutí populace (měřené indexem stáří) zde probíhá v souvislosti s obecným demografickým vývojem⁵ již dlouhodobě, což je patrné na průběžně narůstajícím indexu stáří. Trend stárnutí populace byl v minulém desetiletí

⁵ Ten se v ČR od počátku 90. let vyznačoval prodlužováním věku dožití (tedy i zvyšováním počtu seniorů a jejich podílu na celkové populaci) a sníženou porodností mj. v důsledku odkládání mateřství na vyšší věk a snižování počtu dětí narozených jedné matce (a tím pádem snižováním počtu dětí a jejich podílu na populaci).

zpomalen v důsledku zvýšené porodnosti související s reprodukci populačně silných ročníků 70. let⁶. V posledních letech se však trend stárnutí obyvatel opět výrazně projevila, a to především v důsledku snížené porodnosti a dosahování věku 65 let populačně silnými ročníky lidí narozených po druhé světové válce. Obyvatelstvo Benešova nad Ploučnicí tedy v posledních letech rychle stárne a vzhledem k dosahování postproduktivního věku populačně silnými poválečnými ročníky lze předpokládat, že tento trend bude v nejbližších letech pokračovat⁷.

Tabulka 6: Vývoj věkové struktury obyvatelstva Benešova nad Ploučnicí

Rok	Obyv. k 31.12.	v tom		v tom ve věku			Index stáří
		muži	ženy	0 až 14 let	15 až 64 let	65 a více let	
1991	4 204	2 084	2 120	908	2 831	465	51,2
1992	4 199	2 085	2 114	876	2 860	463	52,9
1993	4 182	2 064	2 118	844	2 895	443	52,5
1994	4 176	2 056	2 120	816	2 912	448	54,9
1995	4 169	2 052	2 117	787	2 924	458	58,2
1996	4 142	2 052	2 090	769	2 916	457	59,4
1997	4 113	2 049	2 064	740	2 901	472	63,8
1998	4 098	2 041	2 057	717	2 900	481	67,1
1999	4 089	2 034	2 055	683	2 920	486	71,2
2000	4 068	2 028	2 040	679	2 906	483	71,1
2001	4 075	2 038	2 037	661	2 926	488	73,8
2002	4 022	2 012	2 010	649	2 883	490	75,5
2003	4 043	2 020	2 023	653	2 899	491	75,2
2004	4 028	2 013	2 015	651	2 892	485	74,5
2005	4 031	2 017	2 014	650	2 908	473	72,8
2006	4 026	2 034	1 992	633	2 907	486	76,8
2007	3 994	2 024	1 970	625	2 862	507	81,1
2008	3 996	2 027	1 969	642	2 833	521	81,2
2009	3 991	2 024	1 967	651	2 826	514	79,0
2010	3 960	1 999	1 961	648	2 784	528	81,5
2011	3 931	1 981	1 950	637	2 732	562	88,2
2012	3 914	1 971	1 943	651	2 652	611	93,9
2013	3 832	1 936	1 896	617	2 552	663	107,5
2014	3 824	1 937	1 887	629	2 504	691	109,9
2015	3 782	1 910	1 872	630	2 429	723	114,7
2016	3 775	1 895	1 880	632	2 394	749	118,5
2017	3 757	1 887	1 870	619	2 358	780	126
2018	3 716	1 864	1 852	616	2 295	805	130,7

Zdroj: VDB ČSÚ 2019

Vzdělanostní struktura obyvatelstva Benešova nad Ploučnicí je poměrně nepříznivá. Dle SLDB 2011 zde byl výrazně nižší podíl obyvatel s vysokoškolským i úplným středním vzděláním, než činil průměr ČR. Ze všech referenčních měst byla zaznamenána méně příznivá vzdělanostní struktura obyvatel

⁶ Jejichž odkládání rodičovství na vyšší věk stálo za propadem porodnosti v průběhu 90. let.

⁷ I za předpokladu, že se nezmění demografické chování (tedy nezvýší porodnost) rodin v reprodukčním věku.

pouze v Chabařovicích. Vzdelanostní struktura obyvatel Benešova nad Ploučnicí je patrně ovlivněna historicky silnou orientací města na textilní průmysl, kde nalézala uplatnění především vyučená pracovní síla, což potvrzuje naopak velmi vysoký podíl této kvalifikační skupiny obyvatel. I podíl obyvatel se základním a neukončeným základním vzděláním je zde však vyšší, než u všech referenčních území s výjimkou Chabařovic. Nepříznivá vzdělanostní struktura obyvatel Benešova nad Ploučnicí může souviset také s dlouhodobým migračním úbytkem obyvatel, který bývá typicky spojený se stěhováním obyvatel do regionů, kde naleznou lepší uplatnění na trhu práce. Toho se ve velké míře účastní obyvatelé s vyšší kvalifikační strukturou, včetně mladých vysokoškolsky vzdělaných lidí, kteří na Děčínsku nenalézají adekvátní uplatnění. Tento „odliv mozků“ tak vede k selekci obyvatel, v jejímž důsledku se místní obyvatelstvo vyznačuje zhoršenou vzdělanostní strukturou a ve výsledku částečně i nižším sociálně-ekonomickým statusem.

Tabulka 7: Vzdelanostní struktura obyvatelstva podle SLDB 2011

	základní a neukončené základní	vyučení a střední odborné bez maturity	úplné střední s maturitou a vyšší odborné	vysokoškolské	bez vzdělání
Česká republika	17,6	33,0	31,2	12,5	0,5
Ústecký kraj	21,7	34,9	28,2	7,6	0,8
okr. Děčín	22,5	36,5	27,7	6,2	1,0
Benešov n. Plouč.	24,9	41,4	24,3	4,5	0,6
Česká Kamenice	23,4	36,4	27,2	5,0	2,0
Jílové	22,9	38,0	26,8	5,8	0,6
Krásná Lípa	21,3	41,1	27,4	5,7	0,6
Chabařovice	30,7	34,3	21,4	4,5	2,0
Libochovice	20,8	37,2	29,2	7,5	0,6

Zdroj: SLDB 2011

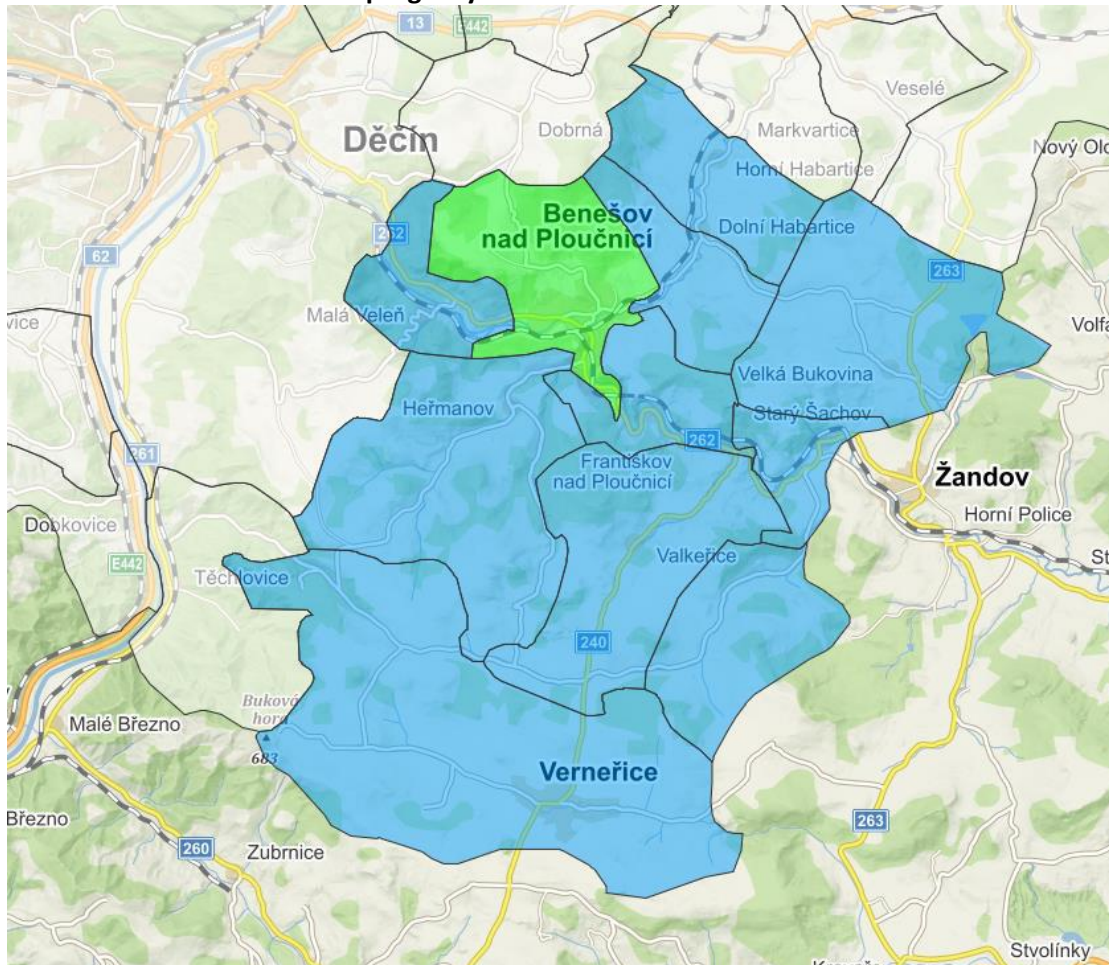
2.4 PROGNÓZA BUDOUCÍHO VÝVOJE POPULACE MĚSTA

Prognóza pracovala s následujícími variantami:

1. Střední varianta pro město Benešov nad Ploučnicí,
2. Střední varianta pro okolní obce spadající pod POU Benešov nad Ploučnicí (Dolní Habartice, Františkov nad Ploučnicí, Heřmanov, Horní Habartice, Malá Veleň, Merboltice, Starý Šachov, Valkeřice, Velká Bukovina, Verneřice),
3. Střední varianta pro celé POU Benešov nad Ploučnicí.

Vymezené území ukazuje obrázek 1.

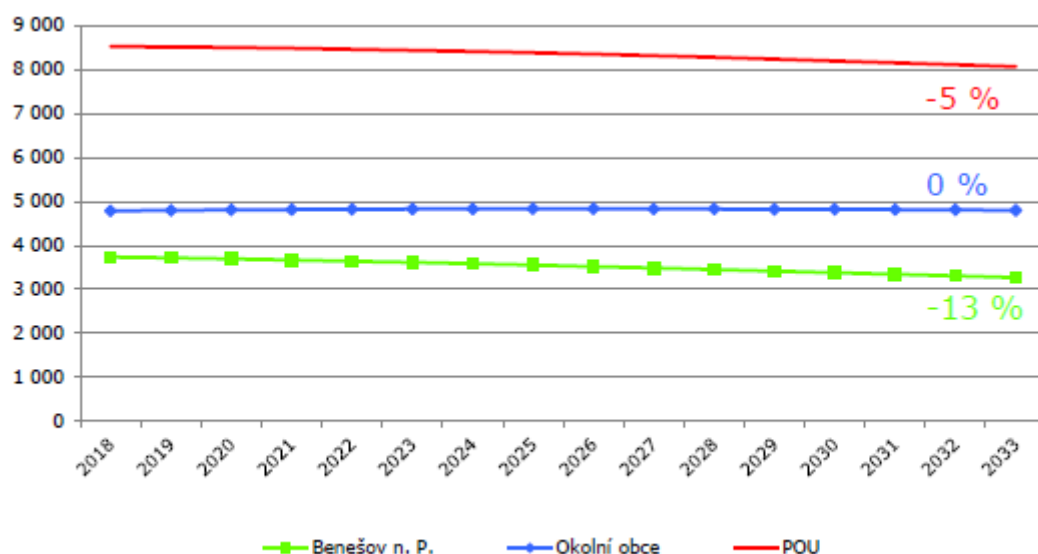
Obrázek 1: Obce zařazené do prognózy

Zdroj: Soukup 2019

Základní zjištění zpracované prognózy jsou uvedeny v textu níže. Pokud se naplní stanovené předpoklady prognózy, „lze očekávat, že celkový počet obyvatel POU Benešov nad Ploučnicí v příštích 15 letech mírně klesne.“ (Soukup 2019, s. 21) Jak ukazuje obrázek 2, v horizontu prognózy (tj. v roce 2033) by v POU mělo žít cca 8 tis. obyvatel, tj. 5% pokles oproti stávajícímu stavu. Pokles bude způsoben úbytkem v samotném městě Benešově n. P. (stejnou měrou migrací i přirozeným úbytkem), a to cca 13% (obrázek 2).

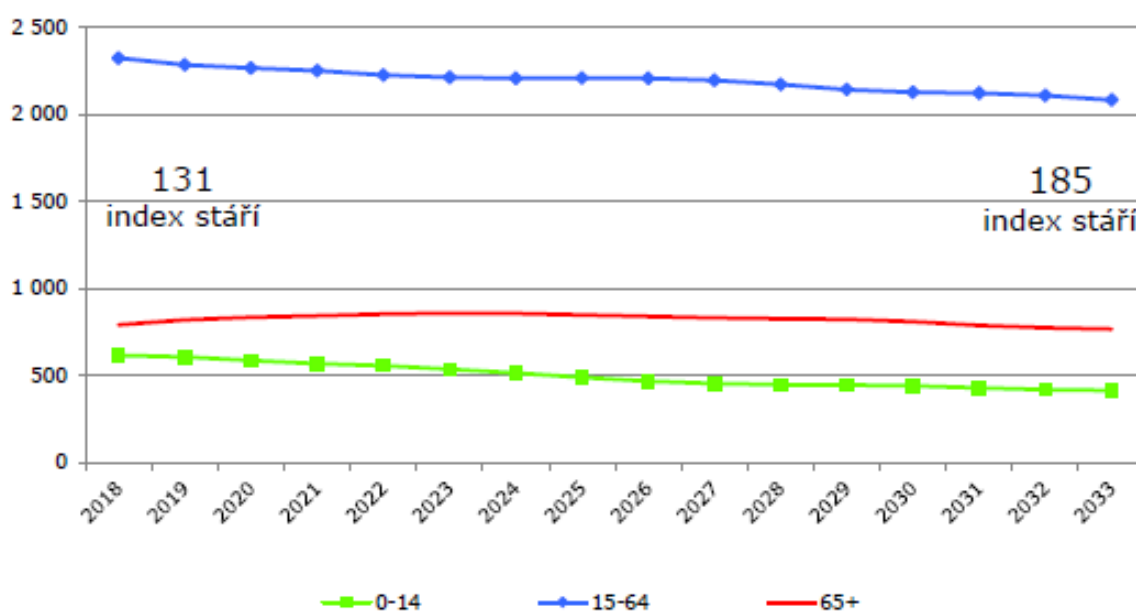
Obrázek 2: Vývoj počtu obyvatel dle 3 prognostických modelů

Zdroj: Soukup 2019

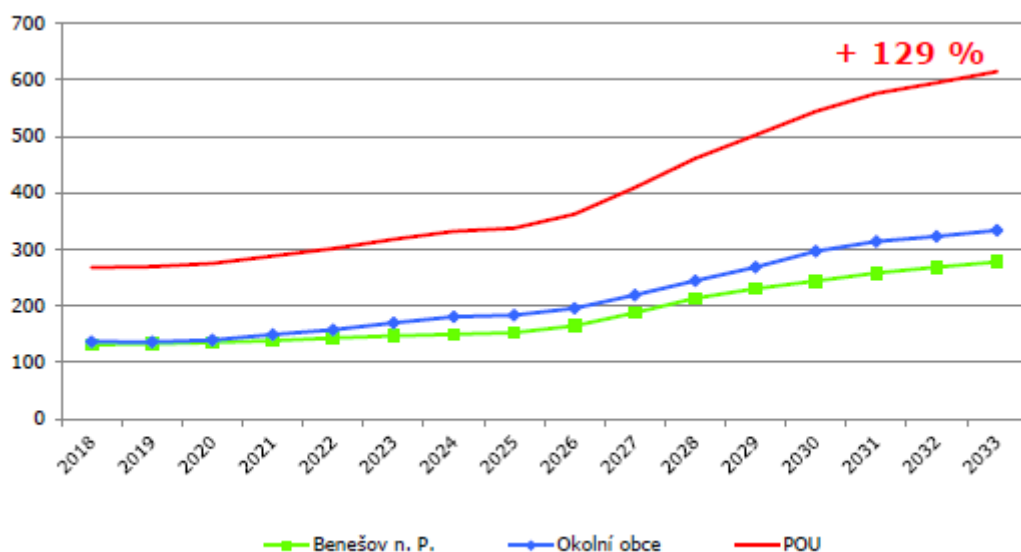
K výrazným změnám dojde ve věkové struktuře populace města, a to k posílení demografického stárnutí (obrázek 3). Obdobně bude stárnout populace i okolních obcí, avšak ne v takové intenzitě jako v Benešově n. P. Je třeba zdůraznit skutečnost, že výrazný nárůst je očekáván zejména u věkové podskupiny 80letých a starších, tj. věkové skupiny, u které je již výrazně nižší soběstačnost (obrázek 4). „Nárůst počtu seniorů bude mít významný vliv na požadavky v oblasti zdravotnictví, sociálních služeb a bezbariérovosti. Vzroste poptávka po terénních i pobytových sociálních službách, poptávka po zdravotních službách, a budou se zvyšovat požadavky kladené na bezbariérovost veřejných prostranství.“ (Soukup 2019, s. 35)

Obrázek 3: Vývoj počtu obyvatel dle 3 věkových skupin, Benešov n. P.

Zdroj: Soukup 2019

Obrázek 4: Vývoj počtu obyvatel ve věku 80+ let

Zdroj: Soukup 2019

2.5 SHRnutí

- Z hlediska vývoje počtu obyvatel v Benešově nad Ploučnicí již od konce 70. let přetrvává nepříznivý trend dlouhodobého úbytku obyvatel. Ten je zapříčiněn zejména úbytkem obyvatel stěhováním. I přes spíše stagnující přirozenou měnu obyvatel lze předpokládat, že má stěhování negativní dopad také na porodnost, protože se z města stěhují nejspíše především mladší obyvatelé za lepšími pracovními příležitostmi.
- Nepříznivá tendence ve vývoji počtu obyvatel Benešova nad Ploučnicí vyniká zejména ve srovnání s referenčními městy. To naznačuje, že Benešov nad Ploučnicí není atraktivní lokalitou k bydlení.
- Navzdory příznivé věkové struktuře obyvatel se v Benešově nad Ploučnicí projevuje dlouhodobé stárnutí populace, které výrazně zrychlilo v posledních letech v souvislosti se sníženou porodností a překročením hranice postproduktivního věku populačně silnými poválečnými ročníky.
- Podle prognózy jsou očekávány další změny věkové struktury populace města – posilování demografického stárnutí. Výrazný nárůst je očekáván zejména u věkové podskupiny 80 letých a starších, tj. věkové skupiny, u které je již výrazně nižší soběstačnost.
- Stejně tak prognóza očekává, že celkový počet obyvatel poklesne počet obyvatel ve městě Benešově n. P. (stejnou měrou migrací i přirozeným úbytkem), a to cca 13 %. Obyvatelstvo Benešova nad Ploučnicí se vyznačuje méně příznivou vzdělanostní strukturou spojenou s nízkým podílem obyvatel s vysokoškolským nebo úplným středním vzděláním. To může být zapříčiněno jak historickým vývojem (dominance textilního průmyslu), tak „odlivem mozků“.

3 EKONOMIKA, PODNIKÁNÍ A TRH PRÁCE

V rámci této kapitoly je na základě stručné charakteristiky makroekonomické situace v Ústeckém kraji představen obecný kontext, od kterého se odvíjí místní ekonomika. Ta je dále charakterizována prostřednictvím analýzy struktury ekonomiky podle velikostních kategorií místních zaměstnavatelů a jejich odvětvové klasifikace. V poslední části je charakterizován trh práce, a to zejména z hlediska vývoje a struktury nezaměstnanosti. Přitom jsou využívána zejména data z Veřejné databáze ČSÚ, Statistické ročenky Ústeckého kraje 2014 a podklady od Městského úřadu Benešov nad Ploučnicí a data Úřadu práce ČR.

3.1 VÝKONNOST MÍSTNÍ EKONOMIKY

Nevýhodou veřejně dostupných makroekonomických statistických dat je jejich fixace na vyšší územní celky – v případě hrubého domácího produktu a průměrné výše mezd na krajskou a celostátní úroveň. Údaje z této podkapitoly tak mají o makroekonomické situaci v zájmovém území spíše rámcovou výpovědní hodnotu.

Z hlediska polohy Benešova nad Ploučnicí v sídelním systému je však důležitým aspektem silná spádovost a provázanost s městem Děčín a ekonomikou Ústecko - Chomutovské aglomerace⁸. Ta je silně postižená strukturálními změnami ekonomiky spojenými s útlumem tradičních hospodářských odvětví, a proto zde přetrvává problematická makroekonomická situace charakteristická postupnou ztrátou dříve velmi významné pozice kraje v republikové ekonomice a zejména pak vysokou nezaměstnaností.

Tabulka 8: Vývoj HDP v Ústeckém kraji v letech 2011-2013

	2011	2012	2013
Hrubý domácí produkt (HDP)			
v mil. Kč	252 289	249 915	246 103
vývoj ve stálých cenách, předchozí rok = 100	99,9	99,0	97,3
podíl kraje na HDP České republiky (%)	6,3	6,2	6,0
HDP na 1 obyvatele			
v Kč	304 478	302 079	298 003
průměr ČR = 100	79,5	78,4	76,7
průměr EU 28 v PPP = 100	66	65	63

Zdroj: ČSÚ (2014)

Krajská ekonomika byla v letech 2009-13 v recesi. Vliv na nepříznivý makroekonomický vývoj měla globální hospodářská recese, započatá r. 2008. Vývoj v Ústeckém kraji a sousedním Karlovarském kraji byl přitom od nástupu hospodářské recese nejméně příznivý mezi kraji ČR, kde bylo v letech 2010, 2011 a v případě některých krajů i v letech 2012 a 2013 zaznamenáno oživení ekonomiky. Ekonomický status Ústeckého kraje v rámci ČR se tak v posledních letech z hlediska HDP propadal. HDP v přepočtu na obyvatele se pohybuje pod 80 % celorepublikového průměru, který je však značně navýšen nadstandardními výsledky vysoce rozvinuté ekonomiky hl. m. Prahy. Mezi ostatními kraji ČR však v tomto ukazateli Ústecký kraj zaujímá nepříznivou pozici, nižší HDP na obyvatele bylo v r. 2013 již jen v Karlovarském kraji. Velkou budoucí hrozbu zde z makroekonomického hlediska představuje

⁸ Provázanost je vyjádřena mj. vysokou mírou vyjížděky do zaměstnání v Děčíně (viz kapitola 1.2).

pokračování strukturálních změn ekonomiky spojené s útlumem těžby hnědého uhlí a navazující uhelné energetiky, tedy odvětví, která mají na stávající krajskou ekonomiku stále velký vliv.

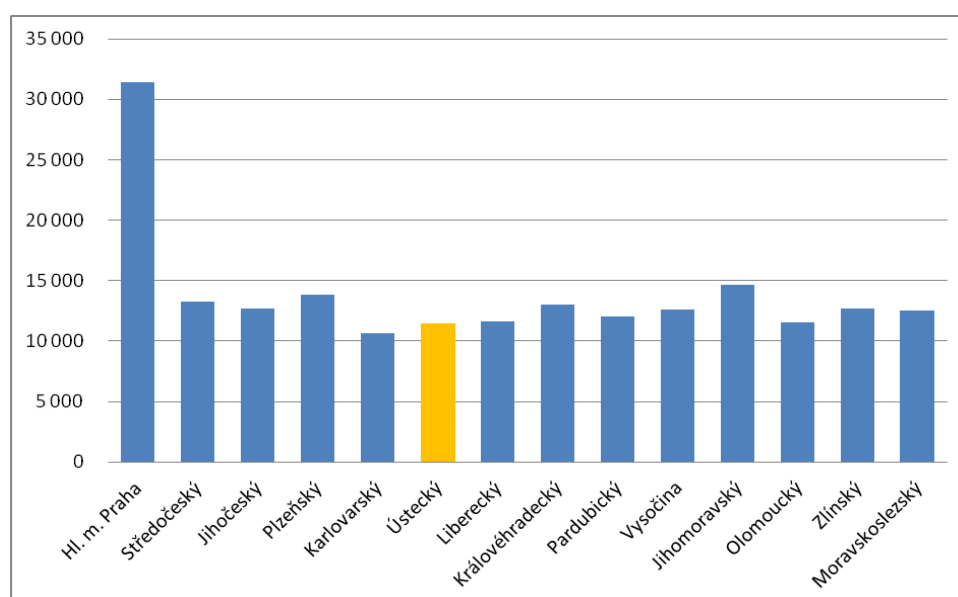
Tabulka 9: HDP podle krajů v roce 2013

ČR, kraje	HDP celkem (mil. Kč)	HDP na 1 obyvatele			HDP na 1 zaměstnaného (Kč)
		v Kč	v EUR	v PPP	
ČR	4 086 260	388 771	14 964	21 919	803 776
Hl. m. Praha	1 016 162	816 350	31 422	46 025	1 112 311
Středočeský	447 830	345 226	13 288	19 464	801 801
Jihočeský	210 509	330 759	12 731	18 648	712 624
Plzeňský	205 986	359 561	13 840	20 272	735 362
Karlovarský	83 461	277 280	10 673	15 633	621 605
Ústecký	246 103	298 003	11 470	16 801	709 384
Liberecký	132 939	303 186	11 670	17 093	708 120
Královéhradecký	186 846	338 457	13 028	19 082	755 336
Pardubický	161 404	312 931	12 045	17 643	671 797
Vysočina	167 028	327 171	12 593	18 446	729 679
Jihomoravský	445 225	380 998	14 665	21 480	777 143
Olomoucký	190 587	299 355	11 523	16 877	701 854
Zlínský	193 226	329 403	12 679	18 572	710 113
Moravskoslezský	398 954	325 963	12 547	18 378	746 806

Zdroj: ČSÚ (2014)

O něco lepší pozici má v mezikrajském srovnání Ústecký kraj ve výši průměrných hrubých měsíčních mezd. Právě na tento ukazatel mají vliv místní obory ohrožené útlumem – těžba hnědého uhlí a uhelná energetika, kde jsou poměrně vysoké mzdy.

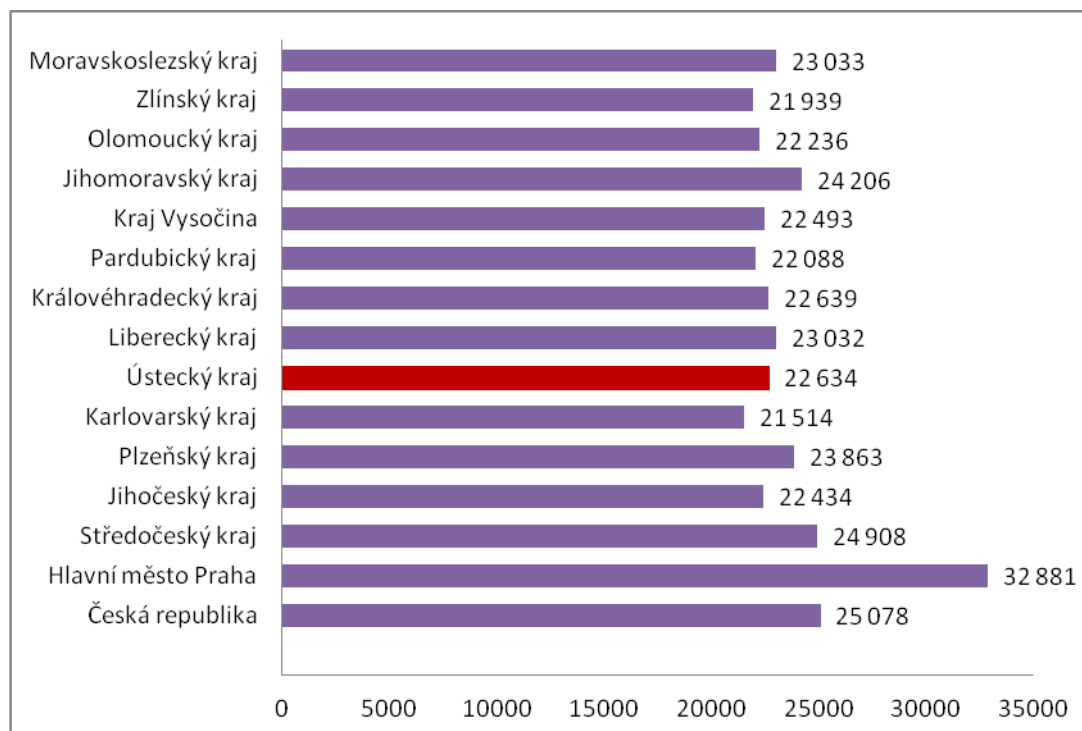
Graf 4: HDP krajů v přepočtu na obyvatele v eurech v r. 2013

Zdroj: ČSÚ (2014)

Graf 5: Průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců v krajích ČR v r. 2013

Zdroj: VDB ČSÚ (2014)

Pozn.: Pro vyčíslení průměrných hrubých mezd byla použita tzv. pracovištní metoda, mzdy jsou vyjádřeny v přepočtu na úvazky.

3.2 EKONOMICKÁ STRUKTURA PODLE STRUKTURY ZAMĚSTNANOSTI

Aspekty ekonomické struktury místního hospodářství lze postihnout na základě studia zaměstnanosti v jednotlivých sektorech hospodářství i z hlediska velikosti místních subjektů podle počtu zaměstnanců. V obou případech je rizikem udržitelnosti ekonomické prosperity území přílišné soustředění zaměstnanosti v rámci několika subjektů, resp. menšího množství hospodářských odvětví.

Velikostní strukturu ekonomických subjektů registrovaných v Benešově nad Ploučnicí a referenčních městech podle počtu zaměstnanců ilustruje Tabulka 10. Důsledek strukturálních změn ekonomiky v podobě redukovaného významu velkých zaměstnavatelů v Benešově vystihuje fakt, že se zde nachází pouze 1 subjekt s více než 100 zaměstnanci a nenachází se zde žádný zaměstnavatel s více než 200 zaměstnanci⁹. Ještě v minulém desetiletí přitom ve městě působil textilní podnik Benar, který byl dominantním zaměstnavatelem ve městě a v dobách své největší slávy zaměstnával v místních závodech stovky pracovníků a měl pobočky v řadě dalších měst¹⁰. Podobná situace, byť s určitými výjimkami je i v referenčních městech, pouze v Jílovém a v Chabařovicích působí zaměstnavatelé s více než 250 zaměstnanci. V Benešově nad Ploučnicí dále působí 1 subjekt s více než 50 zaměstnanci, což je výrazně méně, než ve většině referenčních měst, kde v této velikostní kategorii působí větší

⁹ Což však nemusí být špatnou vizitkou a hendikepem místní ekonomiky – právě naopak – v případě útlumu činnosti některého z velkých zaměstnavatelů hrozí potenciálně nižší negativní důsledky na místní ekonomiku a trh práce.

¹⁰ K 31.12.1989 v Benaru pracovalo 3993 zaměstnanců (Koutský 2011). V tomto počtu jsou však zahrnuti zaměstnanci v pobočných závodech mimo Benešov nad Ploučnicí.

množství zaměstnavatelů. Nižší význam subjektů s více než 50 zaměstnanci je však v Benešově nad Ploučnicí částečně vyvážen vyšším počtem subjektů s 25 – 49 více zaměstnanci. Při porovnání celkového počtu ekonomických subjektů v referenčních městech lze konstatovat, že tento počet přibližně odpovídá populační velikosti příslušných měst. Z hlediska struktury ekonomických subjektů podle počtu zaměstnanců lze tedy konstatovat, že je místní ekonomika v Benešově nad Ploučnicí poměrně diverzifikovaná a slibuje menší dopady případného útlumu některých místních zaměstnavatelů. Na druhou stranu zde může být absence větších zaměstnavatelů nepříznivým faktorem pro celkovou ekonomickou výkonnost města, daňové příjmy města a distribuci prostředků mezi výrobou, službami a neziskovými odvětvími, a to zejména v obdobích hospodářské konjunktury.

Tabulka 10: Ekonomické subjekty v Benešově a referenčních městech podle počtu zaměstnanců

	Benešov n. P.	Česká Kamenice	Jílové	Krásná Lípa	Chabařovice	Libochovice
Celkem	780	1 226	1 049	595	543	823
Neuvedeno	513	727	694	389	321	444
Bez zaměstnanců	220	391	290	153	151	295
1 - 5 zaměstnanců	33	75	41	32	48	59
6 - 9 zaměstnanců	5	12	7	3	10	9
10 - 19 zaměstnanců	2	8	7	5	5	7
20 - 24 zaměstnanci	.	2	2	4	2	3
25 - 49 zaměstnanců	5	5	3	3	4	.
50 - 99 zaměstnanců	1	6	3	3	.	5
100 - 199 zaměstnanců	1	.	1	3	1	1
200 - 249 zaměstnanců	.	.	.	.	.	.
250 - 499 zaměstnanců	.	.	1	.	1	.
Poč. subj./1000 obyv.	204	226	205	167	215	233

Zdroj: VDB ČSÚ (2015)

Pozn.: Data jsou platná k 31.12.2013.

Vývojové aspekty ve struktuře zaměstnavatelů v Benešově nad Ploučnicí podle počtu zaměstnanců v posledních 7 letech postihuje Tabulka 11. Z ní je patrný úbytek zaměstnanosti u největších zaměstnavatelů ve městě po r. 2008 patrně v souvislosti s počátkem globální hospodářské recese. Od té doby jsou podniky s více než 25 zaměstnanci z hlediska začlenění do velikostních skupin poměrně stabilizované. V posledních letech pak docházelo k úbytku nejmenších zaměstnavatelů a ekonomických subjektů bez zaměstnanců (především živnostníků). To mohlo souviset jak s dlouhodobě nepříliš příznivou makroekonomickou situací, tak nestabilním legislativním prostředím a nepříznivým společensko-politickým klimatem vůči živnostníkům. Celkový počet ekonomických subjektů ve městě tak v důsledku úbytku živnostníků v posledních letech klesá.

Tabulka 11: Ekonomické subjekty registrované v Benešově podle počtu zaměstnanců

	Registrované subjekty						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ekonomické subjekty celkem	837	849	842	855	858	820	780
Neuvedeno	.	520	531	548	531	533	513
Bez zaměstnanců	.	256	247	249	270	231	220

1 - 5 zaměstnanců	.	50	40	39	39	40	33
6 - 9 zaměstnanců	.	8	10	4	4	6	5
10 - 19 zaměstnanců	.	6	4	7	5	3	2
20 - 24 zaměstnanci	.	3	3	2	2	1	.
25 - 49 zaměstnanců	.	1	5	4	5	3	5
50 - 99 zaměstnanců	.	4	1	1	1	2	1
100 - 199 zaměstnanců	.	1	1	1	1	1	1

Zdroj: VDB ČSÚ (2015)

3.3 POZICE VYBRANÝCH EKONOMICKÝCH ODVĚTVÍ VE MĚSTĚ

Benešov nad Ploučnicí byl až do nedávné minulosti tradičním centrem textilního průmyslu, kde v několika místních závodech působila společnost Benar, která měla pobočky i v dalších městech v ČR. V důsledku nepříliš povedené privatizace, ztráty východních trhů i snížené konkurenceschopnosti z důvodu používání zastaralých technologií a vystavení laciné asijské konkurenci v souvislosti s liberalizací zahraničního obchodu vykazoval Benar dlouhodobě nepříznivé hospodářské výsledky a v r. 2006 zde došlo k definitivnímu ukončení výroby. Hospodářské potíže Benaru vedly k postupnému snižování zaměstnanosti v podniku, což mělo nepříznivý vliv na místní trh práce. I v souvislosti s tímto útlumem ztratil Benešov nad Ploučnicí na významu jako pracovní centrum, což se projevilo zvyšujícím se saldem dojížděky¹¹. Zánik Benaru vedl k markantnímu poklesu významu textilního průmyslu pro místní ekonomiku, ten byl nahrazen dalšími místními tradičními odvětvími, či obory, které zde etablovaly nově vzniklé, nebo nově příchozí podniky.

Oproti trendům zmíněným v kapitole 3.2 došlo po r. 2013 k rozvoji největších zaměstnavatelů ve městě, přičemž podle Registru ekonomických subjektů ČSÚ se ve městě etablovala další společnost s více než 100 zaměstnanci (BRONSWERK HEAT TRANSFER spol. s.r.o.) a v pásmu 50–99 zaměstnanců působili již 2 zaměstnavatelé (mezi nimi však místní ZŠ a MŠ).

¹¹ Zatímco v r. 2001 činilo saldo dojížděky do zaměstnání –136 (tedy o 136 pracujících více z Benešova vyjždělo za prací, než sem dojíždělo), v r. 2011 to bylo již –301.

Tabulka 12 ukazuje, že je místní ekonomika z hlediska orientace největších zaměstnavatelů poměrně diverzifikovaná. Vedle místního tradičního producenta kancelářských potřeb (pákových a kroužkových mechanismů do pořadačů) – společnosti Interkov, zde v posledních letech nabývala na významu také společnost Bronswerk Heat Transfer, která se zabývá výrobou průmyslových chladičů, kondenzátorů, kotlů, ohřívačů a dalších zařízení na výměnu tepla. Výrobou rozličných kovových produktů (transportní palety, zahradní nábytek, stojany na kola, koše a přepravky) jakož i kovových součástí do aut se zabývá firma Kovo Savčuk, která má provozy v Benešově nad Ploučnicí a sousedním Františkově nad Ploučnicí. V Benešově nad Ploučnicí má sídlo a velkoobchodní provozovnu společnost Narva Bel/ČR, která je oficiálním obchodním zastoupením německého producenta žárovek a zářivek Narva. Mezi významné zaměstnavatele zde patří také samotné Město Benešov nad Ploučnicí a jeho příspěvková organizace Základní škola a mateřská škola Benešov nad Ploučnicí.

Tabulka 12: Přehled největších zaměstnavatelů v Benešově nad Ploučnicí

Název společnosti	počet zaměstnanců	obor činnosti
INTERKOV, spol. s.r.o.	100 - 199	výroba kancelářských potřeb
BRONSWERK HEAT TRANSFER spol. s r.o.	100 - 199	výroba průmyslových zařízení na výměnu tepla
Základní škola a MŠ Benešov nad Ploučnicí	50 – 99	vzdělávání
Kovo Savčuk	25 – 49	kovovýroba, autosoučástky
Město Benešov nad Ploučnicí	25 – 49	veřejná správa
NARVA BEL/ČR s.r.o.	25 – 49	velkoobchod s elektrospotřebiči

Zdroj dat: RES ČSÚ (2015)

Pozn.: Data o přibližném počtu zaměstnanců jsou k r. 2015.

Každý z výše zmíněných zaměstnavatelů tedy působí v jiném oboru, resp. se soustředí na jiné odbytové příležitosti. Vzhledem k tomu je stávající místní ekonomika méně závislá na jednom klíčovém odvětví, jak tomu bylo v minulosti u textilního průmyslu a případná recese postihující některý ze sektorů místní ekonomiky by tak na místní ekonomiku a trh práce neměla kritický vliv. Zároveň je možné konstatovat, že místní ekonomika završila proces strukturálních změn spojených s útlumem starých, ve stávajících podmínkách nekonkurenceschopných odvětví, a místní podniky, které prošly hubenými lety hospodářské recese, mají dobré podmínky pro rozvoj v průběhu očekávané konjunktury. Pozitivem je skutečnost, že zde působí také podniky, jejichž produkce má vyšší přidanou hodnotu a které zde soustředí i strategické funkce (např. vedení společnosti, vývoj, marketing, apod.) a které mají lepší pozici v globálních produkčních sítích¹².

3.4 TRH PRÁCE, VÝVOJ A STRUKTURA NEZAMĚSTNANOSTI

Charakteristiku trhu práce značně ztěžuje zhoršená dostupnost statistických dat na úrovni měst a obcí. V důsledku reorganizací Úřadů práce totiž na úrovni obcí a měst zcela chybí data za období 2012-13. Navíc došlo k opětovné změně metodiky přepočtu nezaměstnanosti, která již nadále není vyjadřována jako podíl počtu nezaměstnaných evidovaných ÚP a celkového počtu pracovních sil (tedy míra nezaměstnanosti), ale jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let a celkového počtu obyvatel ve stejném věku (tedy podíl nezaměstnaných osob). Nová metodika tak opět vedla ke snížení hodnot ukazatele nezaměstnanosti (na republikové úrovni to bylo o více než 1 procentní bod) a údaje míry nezaměstnanosti (do konce r. 2012) a podílu nezaměstnaných (od 1.1.2013) tak nejsou zcela srovnatelné. Z výše zmíněných důvodů není možné sledovat dlouhodobé vývojové aspekty trhu práce v Benešově nad Ploučnicí a referenčních městech.

Z dostupných dat je možné porovnat vývoj podílu nezaměstnaných a dalších ukazatelů od března 2014, kdy začaly být znovu zveřejňovány údaje na úrovni obcí a měst. Je tak možné charakterizovat vývoj na trhu práce v posledním roce. Pro očištění vlivu sezónních prací na situaci na trhu práce byly sledovány údaje o podílu nezaměstnaných v měsících březnu a říjnu.

Navzdory krátkému časovému úseku lze konstatovat, že ve sledovaném období docházelo k postupnému zlepšování situace na trhu práce a to jak na úrovni ČR, tak na úrovni Ústeckého kraje a okresu Děčín. Tento příznivý trend potvrzují i údaje za většinu sledovaných měst. Výjimkou je v tomto

¹² Čili nemají pouze funkci dodavatelů dílčích produktů nižšího řádu, ale v některých případech dodávají finální produkty s vyšší přidanou hodnotou, jejich odbytová pozice je výhodnější a v produkčních sítích nezastávají podřízenou, subdodavatelskou úlohu.

ohledu pouze Benešov nad Ploučnicí, kde po zlepšení situace v průběhu roku 2014 došlo k opětovnému znatelnému zvýšení podílu nezaměstnaných, takže z meziročního hlediska podíl nezaměstnaných stagnoval. Hlavními příčinami jsou útlum tradičních průmyslových odvětví, pomalý vznik nových pracovních příležitostí v odvětvích jiných, relativně nižší vzdělanost obyvatelstva, případně nesoulad mezi kvalifikací pracovních sil a požadovanými dovednostmi ze strany zaměstnavatelů. Svůj podíl na nezaměstnanosti v Benešově nad Ploučnicí má také útlum výroby ve firmách na Děčínsku a útlum lodní dopravy na Labi.

V Benešově nad Ploučnicí byl také zaznamenán poměrně vysoký podíl nezaměstnaných, který zde byl vyšší než u všech referenčních území s výjimkou Chabařovic. Podíl nezaměstnaných se u referenčních měst pohyboval na srovnatelné hladině, výrazně nižší byl v Jílovém, naopak vyšší v Chabařovicích. Zlepšená situace na trhu práce v Jílovém překvapuje navzdory silné pracovní provázanosti Jílového s Děčínem, kde byl podíl nezaměstnaných o 2 procentní body vyšší. To může souviset s prosperitou místních firem (z Jílového), které nejspíše nabíraly uchazeče z řad místních obyvatel. Naopak horší situace v Chabařovicích odpovídá tamní méně příznivé vzdělanostní struktuře obyvatel, což může naznačovat zvýšené zastoupení sociálně vyloučeného romského obyvatelstva, které se na trhu práce uplatňuje jen stěží.

Další nepříznivým faktorem situace na trhu práce v Benešově nad Ploučnicí je nízký počet volných pracovních míst, kterých zde bylo v dubnu 2015 nabízeno výrazně méně, než u všech referenčních měst kromě Libochovic. Z toho důvodu tak v Benešově nad Ploučnicí připadalo na 1 pracovní místo téměř 59 uchazečů, což bylo mezi sledovanými městy a územími jednoznačně nejvyšší číslo. Situace na trhu práce v Benešově nad Ploučnicí tedy v posledním roce nebyla příliš příznivá, a téměř ve všech ohledech na tom bylo město hůře než referenční města. Situace zůstává i nadále nepříznivá, jelikož míra nezaměstnanosti a podíl exekucí jsou výrazně nadprůměrné, stejně tak i podíl osob v exekuci je téměř dvojnásobný oproti celé ČR. (Soukup 2019) Tato situace se může vlivem stávající epidemiologické situace (COVID-19) ještě výrazně změnit a může přinést značně negativní důsledky na trh práce a ekonomiku města.

Tabulka 13: Situace na trhu práce v Benešově nad Ploučnicí a referenčních územích

	Vývoj podílu nez. v %			Další charakteristiky k 04/2015		
	04/2014	10/2014	04/2015	Volná prac. místa	Uchazeči	Uchazeči/1 prac. místo
Česká republika	7,9	7,1	6,7	83692	491585	5,9
Ústecký kraj	11,3	10,5	10	4659	55085	11,8
okr. Děčín	11	9,8	9,6	700	8342	11,9
Děčín	11,3	10,3	10,1	337	3311	9,8
Benešov n. Ploučnicí	11,8	10,2	11,5	5	294	58,8
Česká Kamenice	11,2	10,7	10,4	27	373	13,8
Jílové	9,2	8,3	7,3	13	262	20,2
Krásná Lípa	11,6	9,1	9,5	22	214	9,7
Chabařovice	13,1	12,7	12,1	26	206	7,9
Libochovice	10,9	10,6	9,9	4	227	56,8

Zdroj dat: Portál MPSV (2015)

Pozn.: Podíl nezaměstnanosti je z důvodu očištění od vlivu sezónních prací sledován za měsíce duben a říjen.

3.5 SHRnutí

- Benešov nad Ploučnicí je silně provázaný s ekonomikou ústecko-chomutovské aglomerace, kterou dlouhodobě tíží důsledky strukturálních změn ekonomiky, zejména ve formě útlumu tradičních odvětví, vysoké nezaměstnanosti a nízké celkové výkonnosti ekonomiky.
- V Benešově nad Ploučnicí působí spíše menší zaměstnavatelé, i v důsledku strukturálních změn ekonomiky se zde nevyskytují podniky s více než 200 zaměstnanci. Větší místní podniky jsou z hlediska zaměstnanosti od otřesů po začátku globální hospodářské krize poměrně stabilizované, v souvislosti s republikovými trendy však klesá počet nejmenších subjektů včetně živnostníků.
- Mezi nejvýznamnější podniky v Benešově nad Ploučnicí z hlediska zaměstnanosti patří Interkov (výrobce kancelářských potřeb - pákových mechanismů do pořadačů a šanonů), Bronswerk Heat Transfer (producent průmyslových zařízení na výměnu tepla) a společnost Rock Empire (výroba sportovních a horolezeckých úvazků a potřeb pro provádění výškových prací). Odvětvová struktura místní ekonomiky je poměrně pestrá, jsou zde zastoupeny také ekonomické činnosti s vyšší přidanou hodnotou a díky tomu může být místní ekonomika poměrně odolná vůči úpadku dílčích odvětví hospodářství.
- Ve městě je poměrně nepříznivá situace na trhu práce projevující se zvýšeným podílem nezaměstnaných oproti celokrajskému průměru, okresu Děčín a většině referenčních měst i poměrně malou nabídkou volných pracovních míst. Lze očekávat, že v souvislosti s očekávanou hospodářskou konjunkturou se bude situace na místním trhu práce zlepšovat, problémem však může být strukturální nezaměstnanost spojená s nesouladem mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce.

4 CESTOVNÍ RUCH

V této kapitole je vyhodnocena nabídka a poptávka v cestovním ruchu v Benešově nad Ploučnicí. Zdrojem informací u problematiky cestovního ruchu jsou zejména statistiky hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) ČSÚ a internetové prezentace města a subjektů působících v oblasti cestovního ruchu.

4.1 NABÍDKA V CESTOVNÍM RUCHU

Děčínsko¹³ představuje díky místní atraktivní krajině tradiční destinaci krátkodobé i pobytové rekreace. Hlavní atraktivita regionu – Národní park České Švýcarsko je přitom turistickou destinací mezinárodního významu. Benešov nad Ploučnicí a jeho nejbližší okolí však leží spíše „ve stínu“ tradičních destinací Děčínska a krajina v nejbližším zázemí města nenabízí významné přírodní atraktivity, které by do města a jeho blízkého okolí přitahovaly podobné cílové skupiny turistů jako hlavní přírodní atraktivity v širším regionu. Z geomorfologického hlediska patří Benešov nad Ploučnicí do Českého středohoří, i v rámci tohoto pohoří však zaujímá spíše periferní polohu mimo hlavní atraktivity a hlavní oblasti návštěvnosti. Benešov nad Ploučnicí leží v evropsky významné lokalitě Dolní Ploučnice a má ve svém bezprostředním okolí přírodní zajímavosti (zatím spíše potenciální) geologického rázu a atraktivitou je i samotný fenomén řeky Ploučnice. Tok Ploučnice je unikátní tím, že meandruje pod prameništěm a naopak na dolním toku nad soutokem s Labem má velký spád.

Město je tak atraktivní především z kulturně historického hlediska, místní hlavní atraktivitu představuje komplex Státního zámku Benešov nad Ploučnicí, který má statut národní kulturní památky. Zámecký komplex je výjimečný nejen jako cenná ukázka „saské renesance“, ale i členěním na větší množství původně rezidenčních objektů, které dodávají historickému jádru města jedinečný ráz¹⁴. Zámecký komplex je tradiční atraktivitou města a postupně jsou zpřístupňovány další prostory komplexu.

Navzdory výše konstatované omezené atraktivitě okolní krajiny spojené i s určitým zastíněním Benešovska nedalekými atraktivitami nadregionálního významu (NP České Švýcarsko, CHKO Labské Pískovce) jsou v Benešově nad Ploučnicí i okolí podmínky pro aktivní rekreaci spojenou zejména s pěší turistikou, cykloturistikou a poznávací turistikou zaměřenou jak na poznávání krajiny Českého středohoří, tak na místní kulturní pamětihodnosti. Městem prochází několik pěších turistických značených tras a dále dálková cyklotrasa č. 15 Ploučnice (viz kapitola 6.2). Mezi další turistické atraktivity a atrakce na území města a v jeho blízkém okolí patří:

- zřícenina hradu Ostrý ve Františkově nad Ploučnicí – zřícenina hradu ze 13. století na čedičovém ostrohu nad zákrutem řeky Ploučnice s vyhlídkou na údolí řeky

¹³ Dle regionalizace agentury CzechTourism se Benešov nad Ploučnicí nachází na hranici turistických oblastí České Švýcarsko a České Středohoří a Žatecko. Dle vymezení turistických regionů, které používá Ústecký kraj a v rámci nichž jsou za jeho účasti ustavené destinační agentury, je Benešov nad Ploučnicí na rozhraní regionů České Švýcarsko a Šluknovsko a České středohoří a Podřipsko.

¹⁴ Z hlediska marketingu komplexu se nehovoří pouze o hlavních součástech komplexu – Horním a Dolním zámku, ale i o dalších objektech, které jsou součástí komplexu a utvářejí dohromady jeden kompaktní celek. Mezi tyto objekty patří Volfův zámek (součást Dolního zámku), Ballamský dům, Konojedský zámek a nejmladší stavba komplexu – Morzinovský zámek. Proto bývá někdy (i když nesprávně) uváděno, že komplex netvoří dva, ale hned šest zámků. Na zámecký komplex navazuje goticko-renesanční kostel Narození Panny Marie.

- soutěsky Ploučnice – hluboké údolí kaňonovitého tvaru s cennou faunou a flórou v katastru Malé Veleně a Děčína – Březin
- Národní přírodní památka Březinské Tisy – cenné smíšené porosty s populací tisu červeného a paleontologickým nalezištěm
- řeka Ploučnice – potenciál pro vodní turistiku, sjízdná však pouze při vyšší vodních stavech na jaře nebo po deštích, komplikací je velké množství jezů, které je nutné přenášet a které jsou při vyšších vodních stavech nebezpečné
- Ploučnická vyhlídka – vyhlídkový altán s rozhledem na město Benešov nad Ploučnicí a řeku Ploučnici, zpřístupněný žlutou turistickou značenou trasou
- Termální koupaliště Benešov nad Ploučnicí – areál s venkovním bazénem, dětským brouzdalištěm a dalšími sportovišti, specifikem je vyhřívání bazénu prostřednictvím vrtů, nevýhodou neuspokojivý technický stav areálu včetně bazénu
- Kamenná hůra
- vyhlídku nad Tereziánským údolím
- rozhledna Kohout

Tabulka 14: Přehled hromadných ubytovacích zařízení v Benešově nad Ploučnicí

Název	Kategorie	Sezónní provoz	Počet pokojů	Místa pro stany a karavany
TERMÁLNÍ KOUPALIŠTĚ	Kemp	letní provoz	10 a méně	11 až 50

Zdroj: Databáze HUZ ČSÚ (202015)

Omezenému potenciálu města pro vícedenní pobyty odpovídá také velmi malá nabídka ubytovacích a stravovacích kapacit. Ve městě je provozován pouze kemp s chatkami a apartmánem v letní sezóně (tabulka 14). Ve městě zcela chybí ubytovací i stravovací zařízení vyšší kategorie, náročnější návštěvníci zde tudíž nenaleznou služby v odpovídající kvalitě. Tyto cílové skupiny tak jsou odkázány na zařízení v nedalekém Děčíně nebo ve střediscích Českého Švýcarska, odkud mohou do Benešova nad Ploučnicí podniknout půldenní výlet. Limitované ubytovací a stravovací kapacity mohou být překážkou zejména při pořádání kulturních, sportovních a jiných akcí s větším návštěvnickým potenciálem. Nabídka služeb pro návštěvníky města, jakož i jejich kvalita je nedostačující a neumožňuje výraznější zvýšení příjmů místní ekonomiky v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu.

Tabulka 15: Počty HUZ v Benešově nad Ploučnicí a referenčních městech

	HUZ celkem	z toho kategorie							
		Hotel ****	Hotel ***	Hotel **	Hotel *	Penzion	Kemp	Turistická ubytovna	Ostatní HUZ
okr. Děčín	144	5	19	8	7	62	7	13	20
Děčín	25	2	7	2	3	4	.	3	4
Benešov n. P.	2	.	.	1	.	.	1	.	.
Česká Kamenice	2	.	.	.	.	2	.	.	.
Jílové	6	.	1	1	1	2	.	.	1
Krásná Lípa	11	2	1	.	.	5	.	1	2
Chabařovice	1	.	.	.	.	.	1	.	.
Libochovice	2	.	.	.	.	1	.	1	.

Zdroj: VDB ČSÚ (2015)

Pozn.: V přehledu kategorií nejsou uvedeny kategorie HUZ, které nejsou ve sledovaných městech zastoupeny. Kategorie „ostatní HUZ“ zahrnuje např. léčebné lázně, rekreační zařízení podniků, školící střediska podniků a jiná ubytovací zařízení, která vyčleňují lůžkovou kapacitu pro CR.

Také charakter a parametry místních atraktivit a atrakcí příliš nemotivují návštěvníky k vícedenním pobytům. Samotný Státní zámek Benešov nad Ploučnicí jako ústřední atraktivita města nabízí poměrně stereotypní expozice a při odhlédnutí od architektonických hodnot zdejší expozice a aktivity nijak nevybočují z nabídky pro návštěvníky na jiných zámcích a hradech. Mimo běžné prohlídky nabízí správa zámku v roce 2015 pouze noční prohlídky, přespávání pro děti, historické trhy a prohlídky jindy nepřístupných prostor zámku. Nevyužitý je potenciál zámku a přilehlých prostranství pro konání dalších akcí pro návštěvníky, např. koncertů, představení, festivalů, a dalších aktivit, které by mohly zámek oživit nad rámec běžného provozu¹⁵.

Město Benešov nad Ploučnicí je členem Destinačního fondu České Švýcarsko a je tak zapojené do marketingu cestovního ruchu realizovaného prostřednictvím destinačního managementu Českého Švýcarska.

4.2 POPTÁVKA V CESTOVNÍM RUCHU

Z oficiálních statistik ČSÚ o návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) bohužel z důvodu ochrany důvěrných dat¹⁶ není možné specifikovat návštěvnost HUZ ve městě Benešově nad Ploučnicí a její vývoj. O vývoji návštěvnosti v území sice může nepřímo vypovídat návštěvnost HUZ ve větším územním celku (např. SO ORP Děčín), za který jsou data veřejně k dispozici, vzhledem k velmi okrajovému významu Benešova nad Ploučnicí jako destinace CR však vypovídací hodnota takových dat vůči Benešovu nad Ploučnicí může být velice nízká. Výsledky HUZ v samotném Benešově se totiž ztratí mezi výsledky desítek dalších HUZ v území a nebude jisté, zdali trendy návštěvnosti v celém území odpovídají trendům v samotném městě.

Z hlediska návštěvnosti HUZ v Benešově nad Ploučnicí jsou tak k dispozici pouze data o využití pokojů a využití lůžek. Z těchto dat si při znalosti kapacit místních HUZ lze představit celkovou návštěvnost (počet přenocování). Z přehledu využití kapacit jednoznačně vyplývá enormně nízké využití kapacit v Benešově nad Ploučnicí. Protože do těchto statistik nejsou zahrnovány kempy, musí takto nízké využití kapacit souviset s místním jediným hotelem. Lze předpokládat, že takto nízké využití kapacit poukazuje spíše na chybu ve statistikách, či nějaké další neobvyklé faktory (např. využití kapacit pro dlouhodobé ubytování pracovních sil, či dlouhodobé omezení kapacit, které nebylo zahrnuto do statistik). Druhou možností je skutečně velmi nízká obsazenost kapacit hotelu. Pokud jsou níže uvedené statistiky pravdivé, mohou být dalším potvrzením omezené atraktivity Benešova nad Ploučnicí a místních služeb pro CR.

Mezi referenčními městy vykazuje nejlepší výsledky Jílové. Zde jsou HUZ soustředěna především v místní části Sněžník situované v atraktivní poloze ve vrcholových partiích Děčínské vrchoviny. Vzhledem k významu Sněžníku jako destinace pro aktivní trávení volného času (i jako destinace pro zimní pobyty) zde lze očekávat vyšší zastoupení dlouhodobých pobytů, což má vliv na vyšší

¹⁵ Občas jsou však v prostorách zámeckého komplexu pořádány kulturní akce, které nejsou propagovány v Kalendáři kulturních akcí na webu zámku a v této analýze nebyly brány na zřetel.

¹⁶ ČSÚ registruje v rámci databáze HUZ pouze 2 zařízení na území Benešova nad Ploučnicí. V takových případech ČSÚ bližší data o kapacitách a návštěvnosti HUZ nezveřejňuje.

obsazenost kapacit místních HUZ. V případě Krásné Lípy je zjevné postupné zvyšování využití kapacit místních HUZ, což může souviset s postupným etablováním místních nových kapacit HUZ, které byly vybudovány s dotační podporou z Regionálního operačního programu Severozápad. Naopak v České Kamenici využití kapacit HUZ ve sledovaném období klesalo, což mohlo mít také souvislost se zmíněným budováním nových kapacit HUZ s podporou z ESIF a tím pádem zvyšující se konkurencí.

Tabulka 16: Využití kapacit HUZ v Benešově nad Ploučnicí a referenčních městech

	Využití pokojů			Čisté využití lůžek		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Benešov n. P.	2	0,9	1,6	1	0,7	0,8
Česká Kamenice	20,1	18,3	15,6	16,7	15,2	13
Jílové	25	29,9	30,5	22,8	24,3	22,8
Krásná Lípa	9,4	16,8	24,8	16,3	16,6	21
Chabařovice	.	.	.	.	.	.
Libochovice	.	.	.	.	.	.

Zdroj: VDB ČSÚ (2015)

Pozn.: Využití pokojů je podílem počtu realizovaných pokojodnů (tedy souhrnného počtu obsazených pokojů * počtu dnů, kdy byly obsazené) a celkového množství pokojodnů (v %), čisté využití lůžek je podílem realizovaných lůžkodnů a disponibilního množství lůžkodnů (v %). Údaje za Chabařovice a Libochovice nejsou zveřejněny z důvodu ochrany důvěrných dat. Navzdory skutečnosti, že využití kapacit je uváděno pouze u hotelů a podobných zařízení (není tedy uváděno u kempů) jsou dostupné statistiky pro Benešov nad Ploučnicí (i když mají oficiálně vyjadřovat výsledky za jediné hodnocené HUZ ve městě).

4.3 SHRnutí

- Navzdory poloze v turisticky atraktivním regionu je Benešov nad Ploučnicí zastíněn předními destinacemi CR v regionu včele s NP České Švýcarsko. Hlavní místní atraktivitou je NKP Státní zámek Benešov nad Ploučnicí, přírodní a další atraktivity mají pro CR jen omezený význam.
- V Benešově nad Ploučnicí je jen velmi omezená nabídka služeb pro návštěvníky. Nachází se zde pouze 1 celoročně provozované HUZ. Zcela zde chybí ubytovací i doprovodné služby vyššího standardu a větší kapacity. Tato skutečnost poukazuje na doposud nízký význam CR ve městě, na druhou stranu zásadně limituje potenciál rozvoje CR ve městě, zejména pak návštěvnost města a délku pobytu návštěvníků ve městě.
- V Benešově nad Ploučnicí bylo v letech 2012-2014 zaznamenáno enormně nízké využití kapacit místních hromadných ubytovacích zařízení. Je otázkou do jaké míry to mohlo být způsobeno statistickou chybou a do jaké míry výše zmíněnou nižší atraktivitou města a zejména pak místních služeb pro návštěvníky. Tato čísla však potvrzují, že Benešov nad Ploučnicí není významnou destinací CR, a to ani z regionálního hlediska.

5 OBČANSKÁ VYBAVENOST A SLUŽBY

Kapitola 5 představuje problematiku vzdělávání a školských zařízení, zdravotnictví a sociálních služeb v Benešově nad Ploučnicí. Vedle představení hlavních zařízení, resp. poskytovaných služeb se kapitola pokouší také o diskuzi vztahu nabídky a poptávky po příslušných službách, zejména s ohledem na probíhající a očekávané demografické změny. Přitom jsou využity zejména informace z podkladů Městského úřadu Benešov nad Ploučnicí, koncepčních materiálů města a oficiálních statistik.

5.1 ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ A VZDĚLÁVÁNÍ

Předpokladem k rezidenční spokojenosti obyvatel i udržení optimálního populačního vývoje ve městě je zajištění dostatečných kapacit místních školských zařízení, zejména pak mateřských (MŠ) a základních škol (ZŠ). Velmi důležitým kritériem rezidenční spokojenosti uvědomělých domácností i kritériem, které může sehrát roli pro případné přistěhování nových domácností je kvalita vzdělávání na místních školách, zejména pak na místně příslušné ZŠ.

Vzhledem ke dlouhodobému nepříznivému demografickému vývoji v Benešově nad Ploučnicí, i skutečnosti že město se navzdory poloze v zázemí Děčína a Ústecko – Chomutovské aglomerace jako celku nestalo cílovou oblastí přistěhování obyvatel z větších měst, zde však kapacity místních školských zařízení nejsou vystaveny takovému náporu jako v dynamicky se rozvíjejících suburbánních obcích a městech. I tak se bude místní ZŠ postupně vyrovnávat s populačně silnými ročníky let 2004-2005 a 2008-2009, kdy se v důsledku reprodukce populačně silných ročníků 70. let ve městě narodilo výrazně více dětí, než v jiných letech. Protože má místní ZŠ funkci spádové školy pro některé okolní obce¹⁷, naplněnost kapacit školy ovlivňuje také demografický vývoj v těchto obcích. Populačně silné ročníky (nejen) zmíněných let tak mohou vést např. k tomu, že škola otevře místo dvou tříd, které byly běžně otevírány pro populačně slabší ročníky, tři třídy. Tři třídy byly otevřeny také pro 1. ročník ve školním roce 2014/15, do kterého bylo přijato 54 dětí (ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí, 2014).

Vzhledem k tomu, že porodnost v posledních letech spadla na historicky nízkou úroveň a vzhledem k celkovému odeznění výše popisované „populační vlny“ lze předpokládat, že kapacity místní MŠ a ZŠ nebudou po absorbování výše zmíněných silných ročníků dále vystavovány silnějšímu náporu. Dané potvrzují i zjištění z Demografické studie – Benešov nad Ploučnicí a okolní obce (Soukup 2019).

V Benešově nad Ploučnicí jsou provozovány následující školy a školská zařízení:

- Základní škola a Mateřská škola Benešov nad Ploučnicí
- Školní Jídelna Benešov nad Ploučnicí

Základní škola a Mateřská škola Benešov nad Ploučnicí je příspěvkovou organizací města. ZŠ měla ve školním roce 2018/2019 celkem 501 žáků ve 24 třídách včetně 1 přípravné třídy. MŠ navštěvovalo v témže školním roce celkem 92 žáků. Součástí školy je školní družina, kam v daném školním roce docházelo 125 dětí a žáků, přičemž její kapacita činí 140 dětí a žáků. ZŠ je umístěna ve dvou

¹⁷ Především pro Františkov nad Ploučnicí, Malou Veleň (I. i II. stupeň), Heřmanov a Dolní Habartice (II. stupeň).

budovách. V Komenského ulici sídlí první až čtvrtý ročník ZŠ, v Opletalově ulici sídlí pátý až devátý ročník ZŠ a dvě speciální třídy.

MŠ sídlí v samostatné budově taktéž v Komenského ulici. Podle Rejstříku škol (MŠMT 2019) má MŠ kapacitu 148 dětí, ZŠ kapacitu 780 žáků, školní družina 140 dětí. Při porovnání aktuální naplněnosti ZŠ a MŠ a uvedených kapacit je tedy zřejmá dostatečná kapacitní rezerva i pro případ nenadálého zvýšení poptávky po kapacitách. Ačkoliv dle prognózy obyvatelstva (viz podkapitola 2.4) počet dětí ve věku 1. stupně ZŠ s trvalým bydlištěm ve spádovém území výrazně poklesne, přičemž v samotném Benešově n. P. je očekáván větší pokles než v okolních obcích. U tří až pětiletých dětí (tj. potenciálních žáků MŠ) v příštích třech letech je očekáván mírný nárůst v celém POU, následně je očekáván pokles.

Školní jídelna Benešov nad Ploučnicí je samostatnou příspěvkovou organizací města, která sídlí v samostatné budově v Opletalově ulici. Kapacita školní jídelny činí 263 žáků, ve školním roce 2018/2019 činila její využitá kapacita 108 dětí a žáků. Při ZŠ dále působí školní klub o kapacitě 30 žáků, která byla ve školním roce 2018/2019 zcela naplněna.

5.2 ZDRAVOTNICTVÍ

Významným procesem, který se bude ve vzrůstající míře projevovat na poptávce po zdravotnických službách je stárnutí obyvatelstva. I navzdory relativně nižšímu zastoupení seniorů na populaci Benešova nad Ploučnicí lze v souladu s obecnými demografickými trendy očekávat postupné stárnutí populace s důsledky ve formě zvýšené poptávky po zdravotnických a sociálních službách pro seniory. Stále rostoucí počet seniorů a zároveň i zvyšující se kvalita zdravotní péče (zejména z hlediska technologického a vědomostního pokroku, schopnosti provádět náročnější zákroky a rozšiřující se škály lékařské péče) povede k vyšším nárokům na kapacitu a financování služeb ve zdravotnictví. Z technologického hlediska budou zvýhodněna zejména velká zdravotnická zařízení, v jejichž ekonomických možnostech bude pořízení nákladného vybavení. To může vést k dalšímu omezení rozsahu lékařské péče poskytované v samostatných ordinacích.

V Benešově nad Ploučnicí je provozováno soukromé zdravotnické středisko (v Děčínské ulici), jehož součástí jsou následující ordinace:

- 1 x ordinace lékaře pro děti a dorost
- 1 x gynekologie
- 1 x praktická lékařka pro dospělé
- 1 x chirurgická ambulance

Ve městě je dále provozována 1 soukromá ordinace praktického lékaře pro dospělé (v budově mateřské školy v ul. Cihelní), která je sdílena více lékaři. Ve stejné budově se nachází i samostatná ordinace lékaře specialisty – rehabilitace. Na náměstí Míru se nachází lékárna.

Vzhledem k velikosti města, jeho poloze a obslužnému významu je tedy vybavenost města zdravotnickými službami uspokojivá, ve městě však citelně chybí ordinace zubního lékaře. Nevýhodou je absence lékařské pohotovosti, za kterou musí pacienti vyjždět do nemocnice v Děčíně, který naštěstí leží velmi blízko a je dobře dostupný individuálně i veřejnou dopravou. V Děčíně je nabízeno široké spektrum specializované zdravotní péče, v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem jsou

pracoviště superspecializované péče. Nejbližší výjezdová základna zdravotnické záchranné služby se nachází v Děčíně - Starém městě.

Vzhledem k omezeným zdrojům informací ve zdravotnictví není možné z dostupných informačních zdrojů zjistit, nakolik kapacity zdravotnických zařízení odpovídají potřebám obyvatel města. Z důvodu dlouhodobých problémů v oblasti financování zdravotní péče a souvisejících velmi striktních omezení a rigidního systému zdravotnictví je však případné rozšiřování kapacit nedostatkových služeb zdravotní péče spíše nepravděpodobné. Nesnadným úkolem může být v tomto ohledu také zajištění kvalifikovaného zdravotnického personálu a nových lékařů pro případ ztráty některého ze stávajících lékařů či dalšího personálu.

5.3 SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Velkou výzvou v oblasti sociálních služeb je zejména uspokojení potřeb rostoucí populace seniorů, u kterého je tento rostoucí trend i nadále očekáván. Ty mají přitom charakter přesahující mantinely působnosti sociální sféry – např. zajištění bezbariérové infrastruktury (pro osoby se sníženou pohyblivostí), finančně dostupného bydlení (zejména často nedostatkového malometrážního bydlení), dopravní obslužnosti s bezbariérovými vozy, atd. V sociální oblasti uspokojuje potřeby seniorů (případně rodin pečujících o seniory) zejména pečovatelská služba, odlehčovací služba, denní a týdenní stacionáře, domovy pro seniory, aj. Vedle seniorů jsou cílovými skupinami klientů sociálních služeb také osoby se zdravotním postižením, osoby s duševním onemocněním, děti ohrožené společensky nežádoucími jevy, osoby ohrožené závislostí na návykových látkách, osoby v nepříznivé sociální situaci, a další.

V Benešově nad Ploučnicí se nenachází žádné zařízení sociálních služeb, ani zde nesídlí žádní poskytovatelé sociálních služeb (MPSV 2020, VDB ČSÚ 2020). Na území města tak jsou poskytovány pouze terénní sociální služby, u pobytových a ambulantních sociálních služeb musí klienti z Benešova nad Ploučnicí využívat zařízení umístěná v Děčíně i ve vzdálenějších obcích a městech. Některé druhy sociálních služeb pro užší cílové skupiny přitom zajišťují poskytovatelé, kteří sídlí mimo území Ústeckého kraje a pokrývají potřeby i několika krajů. Ve městě také chybí infrastruktura pro seniory. Zatímco absence domova pro seniory nemusí být vzhledem k charakteru a větší spádovosti těchto zařízení sociálních služeb negativem, v souvislosti s rostoucím počtem seniorů bude pravděpodobně růst poptávka po malometrážních bytech pro seniory, případně i po domu s pečovatelskou službou. Nabídku sociálních služeb zaměřená na seniory a OZP (osoby zdravotně postižené) je tedy možné označit za minimální a silně nedostatečnou - v pobytových formách, tak i ambulantních a terénních. Navíc pečovatelská sociální služba je pokryta pouze minimálně, a to navíc poskytovatelem, se kterým město nemá nejlepší vztahy. Nabídka sociálních služeb pro ostatní cílové skupiny je částečně saturována zařízeními v Děčíně, ve kterých však taktéž není pokrytí dostačující.

Největším poskytovatelem sociálních služeb na Děčínsku je Centrum sociálních služeb Děčín, příspěvková organizace města Děčín (Strategie území SO ORP Děčín, 2015). Pod tuto organizaci patří 8 zařízení sociálních služeb. Jedná se o denní stacionář, domov pro OZP, domov pro seniory, domov se zvláštním režimem, chráněné bydlení, azylový dům, noclehárnu a pracoviště následné péče. Na území SO ORP Děčín sídlí kromě samotného Děčína, kde je přirozeně největší koncentrace sociálních služeb, poskytovatelé širšího spektra sociálních služeb také v České Kamenici, v ostatních městech a obcích sídlí jen minimum poskytovatelů.

Slabinou Benešova nad Ploučnicí z hlediska sociálních služeb je absence komunitního plánu sociálních služeb, který navíc chybí i na úrovni SO ORP Děčín. Absence tohoto plánu mj. znamená, že není možné vyhodnotit případné nedostatky v kapacitách či kvalitě sociálních služeb poskytovaných terénně na území města, nebo využívaných klienty z řad občanů města v příslušných zařízeních. Rizikem do budoucna je zejména dlouhodobá nejistota ve věci financování sociálních služeb. V době zpracování aktualizace strategického plánu rozvoje města Benešov nad Ploučnicí dochází ke zpracování výše uvedeného komunitního plánu sociálních služeb.

5.4 SHRNUÍ

- V Benešově nad Ploučnicí působí v rámci jedné příspěvkové organizace města MŠ a ZŠ. Vzhledem k demografickému vývoji, zpracované prognóze vývoje populace města i značným rezervám v kapacitách ZŠ i MŠ lze očekávat, že kapacity školy budou výhledově postačovat. Pro zvýšení rezidenční atraktivity města bude jedním z klíčových témat kvalita vzdělávání na místní škole.
- Benešov nad Ploučnicí vykazuje poměrně solidní vybavenost zdravotnickými službami, velkým negativem je však absence ordinace zubního lékaře. Otázkou je však, zdali kapacity těchto služeb dostačují místní poptávce. Specializované služby i lékařskou pohotovost je možné využít v nedalekém Děčíně, kde se zároveň nachází výjezdová stanice zdravotnické záchranné služby. Výzvou do budoucna bude zajištění odpovídající zdravotní péče pro rostoucí populaci seniorů.
- Benešov nad Ploučnicí nemá zpracovaný komunitní plán sociálních služeb a pro město tak chybí podklady pro zhodnocení dostupnosti, kapacit a kvality sociálních služeb poptávaných občany města. Aktuálně je však tento dokument zpracováván.
- Ve městě nesídlí žádný poskytovatel sociálních služeb a občané tak mohou využívat především služby poskytované subjekty sídlícími v Děčíně. Silně nedostatečná je zejména nabídka sociálních služeb zaměřená na seniory a osoby zdravotně postižené.
- Možnou rozvojovou výzvou je vedle zvýšené poptávky po kapacitních sociálních službách a malometrážním bydlení pro seniory i nejisté financování sociálních služeb.

6 DOPRAVA A DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

Kapitola 6 představuje základní aspekty dopravní infrastruktury, dopravy a dopravní obslužnosti v Benešově nad Ploučnicí. Přitom jsou využity různé informační zdroje – a to jak koncepční dokumenty (zejména Územně analytické podklady SO ORP Děčín), tak statistické zdroje (Sčítání dopravy 2010) a informace o systému, linkách a jízdních řádech veřejné dopravy.

6.1 SILNIČNÍ INFRASTRUKTURA A DOPRAVA

Nevýhodou Benešova nad Ploučnicí z hlediska napojení na silniční infrastrukturu je již zmíněná excentrická poloha vůči celostátním silničním komunikacím (dálnicím, rychlostním silnicím a silnicím I. třídy). Dopravní poloha města z celorepublikového hlediska je spíše průměrná, na druhou stranu přináší přijatelnou dostupnost většího počtu okolních měst (Děčín, Ústí nad Labem, Česká Lípa). Nejbližší sjezd – Knínice na 80. km (prozatím) nedokončené dálnice D8 se nachází ve vzdálenosti přibližně 29 km¹⁸, v bližším okolí města se nacházejí také silnice I. třídy I/13 (Karlovy Vary – Děčín – Nový Bor – Liberec – Habartice – Polsko) a I/62 (Ústí nad Labem – Děčín – Hřensko – SRN). Z hlediska dostupnosti zmíněných celostátních silničních komunikací i vzdálenějších cílů (zejména Liberce a Drážďan, ale i blízké České Lípy) jsou problematickým faktorem nepříznivé parametry silnic nižších tříd propojujících Benešov nad Ploučnicí s nadřazenými komunikacemi parametry i samotné silnice I/13, a to zejména ve smyslu nevyhovujících směrových a výškových poměrů a četných dopravních závad, především ve formě průtahů intravilány sídel. Právě absence obchvatů nácestných sídel je výrazným limitem cestovní rychlosti i propustnosti na problematických komunikacích, výsledkem jsou dlouhé jízdní doby do zmíněných cílů.

Dopravní polohu Benešova nad Ploučnicí můžou rapidně vylepšit plánované silniční stavby. Z hlediska Benešova nad Ploučnicí je nejvýznamnější z těchto staveb projekt přeložky silnice I/13 v úseku Děčín – Manušice, jehož jižní varianta má procházet severně od intravilánu Benešova nad Ploučnicí, nedaleko od městské zástavby¹⁹. Tato varianta, o jejíž případné preferenci zatím není rozhodnuto²⁰, by rapidně zlepšila spojení Benešova nad Ploučnicí nejen s Českou Lípou a Děčínem, ale i většinou dalších nadřazených center a významných dopravních cílů. Na druhou stranu by však měla negativní dopady na kvalitu obytného prostředí ve městě (zejména ve formě zvýšené hlukové a imisní zátěže) a potenciálně i na zdroje pitné vody v území. Dopravní napojení na dálnici D8 a dálnici obsluhované cíle (včetně Drážďan)lepší plánovaný dálniční přivaděč do Děčína, resp. přeložka silnice I/13 v úseku Děčín (nový most přes Labe) – Libouchec. U této stavby však zatím není dořešeno trasování přeložky v úseku Děčín – Jílové. Poslední významnou stavební akci v regionu, která může pozitivně ovlivnit dopravní dostupnost Benešova nad Ploučnicí je soubor staveb řešících přeložku silnice I/9 mezi Sosnovou a Novým Borem²¹, tedy západní obchvat České Lípy a Nového Boru. Právě na tuto novou

¹⁸ Při použití silnic II/262 a I/13.

¹⁹ Podle ŘSD (2013) má trasa procházet od Jedlky v severním sousedství zahrádkářské kolonie situované severně od místní ZŠ, dále má protínat silnici III/26224 Benešov nad Ploučnicí – Ovesná, procházet sady severně od intravilánu a již v katastru Dolních Habartic překonat velkým přemostěním údolí Bystré.

²⁰ V současné době je tato varianta porovnávána se „severní“ variantou, která sleduje stávající koridor silnice I/13.

²¹ Stavba přeložky je rozdělena na dílčí projekty v úsecích Nový Bor – Dolní Libchava, Dubice – Dolní Libchava a Sosnová MÚK (právě MÚK Sosnová již byla uvedena do provozu).

trasu se má v katastru Manušic napojit zamýšlená přeložka silnice I/13 Děčín – Manušice. Soubor staveb přeložky I/9 mezi Sosnovou a Novým Borem je ze zmíněných plánovaných záměrů jediným, který je v zásadě územně stabilizován a i vzhledem k pokročilejší fázi přípravy byl zařazen do Operačního programu Doprava 2014-2020 a předběžně se počítá s jeho realizací do konce stávajícího programového období fondů EU (tedy do roku 2020, resp. 2023).

Benešov nad Ploučnicí je mikroregionálním uzlem silniční dopravy. Městem prochází podél řeky Ploučnice silnice II. třídy č. II/262 Děčín – Česká Lípa – Zákupy. Tato silnice, která je významná i pro nákladní dopravu, zprostředkovává spolu se silnicí III. třídy III/26223 Benešov nad Ploučnicí – Markvartice (- I/13) napojení města na nadřazenou silniční infrastrukturu i nejdůležitější dopravní cíle. Tomuto významu odpovídá i zatížení silnic. Silnicí II/262 projelo při sčítání dopravy v r. 2010 (v Českolipské ulici) v průměru celkem 3565 motorových vozidel denně, z toho 666 těžkých vozidel (z nich celkem 238 nákladních vozidel s užitečnou hmotností nad 10 t) a 2878 osobních automobilů. Na silnici III/26223 je od roku 2015 dopravním značením zakázán noční průjezd pro tranzitní kamionovou dopravu.

Po silnici III/26223 projelo mezi Benešovem nad Ploučnicí a Dolními Habarticemi při sčítání dopravy v r. 2010 v průměru 1799 motorových vozidel/24 hodin, v tom 1519 osobních automobilů a 250 těžkých vozidel (z toho pouze 16 nákladních vozidel s užitečnou hmotností nad 10 t). Z výsledků sčítání dopravy v r. 2010 tedy vyplývá, že silnice II/262 je intenzivně zatížena tranzitní nákladní (především kamionovou) dopravou. Vzhledem ke stížnostem obcí a měst ležících na silnici II/262 ohledně negativních dopadů kamionové dopravy na jejich obytné prostředí došlo k zákazu provozu nákladní tranzitní dopravy na této silnici v nočních hodinách²². Z města dále vycházejí dopravně méně významné a méně zatížené silnice III/26221 Benešov nad Ploučnicí – Heřmanov – Rychnov (u Verneřic) a III/26224 Benešov nad Ploučnicí – Ovesná – Dobrná – Huntířov.

Vzhledem k poměrně malé populační velikosti města i jeho omezenému významu jako mikroregionálního obslužného centra zde nejsou příliš velké nároky dopravy v klidu. Komplikací je však stísněný charakter ulic a veřejných prostranství v historickém jádru města, což zde omezuje množství legálních parkovacích míst. Ve městě není zavedena regulace parkování.

6.2 DALŠÍ DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA A VEŘEJNÁ DOPRAVA

Městem Benešov nad Ploučnicí prochází celostátní železniční trať č. 081, která začíná v Děčíně a v žst. Benešov nad Ploučnicí se větví na 2 směry – do Rumburka a do České Lípy. Úsek Benešov nad Ploučnicí – Jedlová je nově kategorizován jako regionální dráha. Trať má význam především pro spojení Ústecko – Chomutovské aglomerace s Českolipskem a Libereckým krajem, v relaci Liberec – Ústí nad Labem je na trati provozována rychlíková linka, která obě města spojuje ve dvouhodinovém taktu. Úsek trati do Rumburka představoval až do nedávného znovuzprovoznění přeshraničního železničního spojení Dolní Poustevna – Sebnitz jediné železniční spojení Šluknovského výběžku se zbytkem Ústeckého kraje a je zde provozována krajská linka U8 Děčín – Česká Kamenice – Rumburk. Linka U8 je provozována ve dvouhodinovém taktu, v pracovních dnech je navíc prokládána spoji do České Kamenice a Jedlové. Ve směru Česká Lípa jsou dále provozovány osobní vlaky linky L2, které jezdí ve dvouhodinovém taktu v relaci Děčín – Liberec. Na větvení trati 081 v Benešově nad Ploučnicí

---

²² Zákaz se netýká dopravní obsluhy dotčeného území.

tak místní cestující vydělávají, protože je zde díky němu nadstandardní spojení s Děčínem, který s Benešovem v pracovních dnech podle jízdního řádu 2014/15 spojuje 33 párů vlaků. Ve špičce tak Děčín s Benešovem nad Ploučnicí spojují 2 páry vlaků za hodinu. Díky rychlíkovým spojům má navíc Benešov nad Ploučnicí přímé spojení s Ústím nad Labem i Libercem. Spoje z trati 081 také velmi dobře navazují na dálkové spoje na trati 090 a umožňují solidní spojení s Prahou, Drážďany a velkými městy ústecko-chomutovské aglomerace.

Železniční trať 081 je jednokolejná neelektrifikovaná a svými parametry neodpovídá potřebám moderní železniční dopravy. Úzkým hrdlem trati je zejména mezistaniční úsek Děčín východ – Benešov nad Ploučnicí, kde není možné křižování vlaků a stávající kapacita úseku je v denních hodinách téměř zcela vyčerpána. Na zmíněném úseku však v nedávné minulosti proběhla rekonstrukce železničního svršku a tělesa a oprava mostních objektů a propustků. I přes potenciál trati pro nákladní dopravu (zejména v relaci Děčín – Česká Lípa) zde nejsou podmínky pro rapidní zvýšení počtu nákladních spojů. Každé zpoždění některého ze spojů či každá mimořádná událost, zejména pak ve špičce, kdy je kapacita úseku zcela vyčerpána, se projeví zpožděním ostatních spojů, které čekají na volný průjezd. I z těchto důvodů je do budoucna uvažováno o zvýšení propustnosti (formou zdvoukolejnění či zřízení výhybny pro letmé křižování v polovině úseku) a zvýšení traťové rychlosti úseku Děčín východ – Benešov nad Ploučnicí (Ústecký kraj 2011). Zásadní komplikací pro případné zdvoukolejnění je skutečnost, že se celá délka železničního svršku nalézá v nejvýznamnější části EVL Dolní Ploučnice.

Přehled značených pěších turistických tras procházejících Benešovem nad Ploučnicí:

- modrá TZT Benešov nad Ploučnicí – Valkeřice - Havraní
- zelená TZT Benešov nad Ploučnicí – Benešov nad Ploučnicí – Malá Veleň
- žlutá TZT Sokolský vrch – vyhlídka – Benešov nad Ploučnicí - Huntířov

Územím města vede cyklostezka Ploučnice (podle nomenklatury KČT dálková cyklotrasa č. 15), která spojuje Děčín, Benešov nad Ploučnicí a Žandov a dále vede po lokálních cyklotrasách až do Druzcova, což je místní část města Osečná nedaleko pramene Ploučnice. I přes intenzivní stavební činnost v uplynulých letech, kdy bylo s dotační podporou z fondů EU vybudováno několik dílčích úseků cyklostezky je tato cyklostezka Ploučnice stále nekompletní (chybí dílčí úseky např. Mezi Žandovem, Českou Lípou a Novinami pod Ralskem) a ani některé stávající úseky cyklostezky nejsou v optimálním stavu. To se týká jak úseku mezi Děčínem a Benešovem nad Ploučnicí, kde je mezi osadou Soutěšky a vodní elektrárnou Březiny u Děčína stále kolizní souběh se silnicí II/262 a kde mají některé nedávno vybudované části cyklostezky nevhodný povrch, tak úseku mezi Benešovem nad Ploučnicí a Františkovem nad Ploučnicí, kde cyklotrasa nevede údolím řeky Ploučnice, ale s poměrně velkým převýšením překonává sedlo vrchu Ostrý. Pro zvýšení cykloturistického potenciálu města a jeho okolí bude potřeba pokračovat v budování cyklostezky Ploučnice a odstraňování závadných míst na cyklostezce.

Přes vrch Ostrý a část města Benešov nad Ploučnicí prochází červeně značená hipotrasa.

Vzhledem k mikroregionálnímu obslužnému významu se v Benešově nad Ploučnicí sbíhá několik autobusových linek. Hlavní přestupní uzly autobusové dopravy jsou u železniční stanice a na náměstí Míru. Níže je uveden přehled autobusových linek provozovaných v rámci Integrovaného dopravního systému Ústeckého kraje zajiřďujících do Benešova nad Ploučnicí (Ústecký kraj 2015):

- 422 Benešov nad Ploučnicí – Česká Kamenice – Kunratice
- 423 Benešov nad Ploučnicí – Žandov – Verneřice
- 424 Benešov nad Ploučnicí – Heřmanov, Fojtovice
- 437 Děčín – Benešov nad Ploučnicí – Verneřice – Rychnov

6.3 SHRNU TÍ

- Benešov nad Ploučnicí má excentrickou polohu vůči celostátním silničním komunikacím, na druhou stranu však poloha „na křižovatce“ přináší přijatelnou dostupnost do většího počtu okolních měst (Děčín, Ústí nad Labem, Česká Lípa). Zlepšení dopravní polohy i silniční dostupnosti vzdálených cílů přinese případná přestavba silnice I/13.
- Přes intravilán Benešova nad Ploučnicí vede průtah silnice II/262 která je zatížená intenzivní tranzitní kamionovou dopravou. Vzhledem k negativním dopadům na obytné prostředí sídel zde byl zaveden zákaz provozu nákladní tranzitní dopravy v nočních hodinách.
- Benešovem nad Ploučnicí prochází celostátní železniční trať č. 081, která se zde větví na směr do Rumburku a České Lípy. Vzhledem k provozování dvou regionálních linek a jedné dálkové rychlíkové linky na této trati i obstojným parametrům trati ve srovnání se souběžnými silnicemi nabízí železnice solidní spojení Benešova s okolními městy i s některými vzdálenými cíli (Prahou, Drážďany, Libercem). Pro zvýšení potenciálu železnice v osobní a zejména nákladní dopravě by však bylo zapotřebí zvýšit kapacitu trati v úseku Děčín – Benešov nad Ploučnicí.
- V Benešově nad Ploučnicí se sbíhají autobusové linky obsluhující okolní sídla. Hlavními přestupními uzly (nejen) regionální autobusové dopravy je žst. Benešov nad Ploučnicí a náměstí Míru.
- Vzhledem k poloze v relativně atraktivní krajině a rekreačnímu významu území prochází Benešovem nad Ploučnicí několik pěších značených tras a dálková cyklotrasa č. 15 (cyklostezka Ploučnice). Pro zvýšení cykloturistického potenciálu území bude nezbytný další rozvoj cyklostezky Ploučnice.

7 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA A BYDLENÍ

Kapitola 7 obsahuje stručný popis stavu technické infrastruktury ve městě jakožto jednoho ze zásadních předpokladů pro kvalitu obytného, podnikatelského a životního prostředí ve městě a pro další rozvoj města. Ve druhé části kapitoly je stručně charakterizován domovní a bytový fond města. Popis technické infrastruktury vychází zejména z Územně analytických podkladů SO ORP Děčín. Pro charakteristiku domovního a bytového fondu byla využita data ze SLDB 2011, která nabízejí poměrně pestrou škálu informací. Dynamiku bytové výstavby ilustrují data z Veřejné databáze ČSÚ.

7.1 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Zásobování vodou

Město Benešov nad Ploučnicí je zásobováno pitnou vodou ze skupinového vodovodu Benešov n.Pl. – Dolní Habartice. V obci se využívají podzemní zdroje vody, a to jak zářezy a jímky s gravitačním odběrem, tak i vrty s čerpáním vody ze zdroje a přívod vody z Dolních Habartic. Na vodovod je napojeno 97% obyvatel. Kapacita a kvalita vody je vyhovující. Majitelem vodovodu je Severočeská vodárenská společnost a.s. a provozují je Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. Místní část Ovesná nemá vybudovaný veřejný vodovod, zásobování pitnou vodou je individuální pomocí studní (Ústecký kraj 2008).

Rizikem pro vodní zdroje, z nichž je velká část situována mezi intravilánem města a Ovesnou je uvažovaná výstavba přeložky silnice I/13 Děčín – Manušice, jejíž koridor koliduje s těmito zdroji. V případě výstavby silnice, která by mohla vést k ohrožení jakosti a vydatnosti vodních zdrojů, bude zásobování pitnou vodou zajištěno napojením na skupinový vodovod Děčín přivaděčem o délce cca 6 km (Ústecký kraj 2008).

Odkanalizování a čištění odpadních vod

V Benešově nad Ploučnicí došlo v nedávné minulosti k přebudování nevyhovujících systémů kanalizace a kapacitně nedostačující ČOV. Nyní je téměř celý intravilán města odkanalizován splaškovou kanalizací, původní stoky jsou využity pro dešťovou kanalizaci. V současnosti jsou splaškovou kanalizací odváděny odpadní vody od přibližně 3500 obyvatel města. Na místě původní ČOV v ulici U Skládky byla vybudována nová mechanicko-biologická ČOV s kapacitou 4000 ekvivalentních obyvatel. Přebudováním kanalizace s ČOV došlo k rapidnímu snížení znečištění řeky Ploučnice vypouštěnými odpadními vodami, přesto ještě není zajištěno odvedení odpadních vod z celého intravilánu města do ČOV.

V místní části Ovesná není vybudována kanalizační síť, splaškové vody jsou odváděny do septiků s odtokem do povrchových vod (22 % obyvatel) a bezodtokových jímek s vyvážením (78 % obyvatel) s odvozem na ČOV Děčín. V obci se i nadále uvažuje s individuálním likvidováním splaškových vod. Pomocí domovních čistíren odpadních vod, bezodtokových jímek s odvozem splašků na ČOV Děčín, nebo septiků s doplněním o dočišťovací stupeň (Ústecký kraj 2008).

Zásobování elektrickou energií

Území ORP Děčín je zásobeno páteří rozvodovou soustavou VVN 110 kV, která je dále v distribučních trafostanicích transformována do sítě VN 10, 22 a 35 kV. Samotné město Benešov nad Ploučnicí je zásobované z nadzemního vedení VN od Děčína s rezervním zásobováním od České Lípy, případně od Bukové hory. V intravilánu města je rozvod VN veden zemním kabelovým vedením 35 kV. Problémem je nižší spolehlivost dodávky elektrické energie spojená s častými výpadky.

Na území města jsou v provozu 2 malé vodní elektrárny - Benar 01 – A Energy a Benar 04 - Holakovský (ÚAP SO ORP Děčín 2014). Je zde potenciál též pro výrobu elektrické energie z odpadního tepla kotelen místní soustavy CZT, kde však zatím není zavedena kogenerační technologie.

V centru města byla v minulosti městská malá vodní elektrárna. Vodní dílo (jez) bylo protrženo, potenciální příležitostí je obnova celého vodního díla.

Zásobování plynem

Město Benešov nad Ploučnicí je zásobované zemním plynem dvěma odbočkami vysokotlakého plynovodu, které jsou zakončeny regulačními stanicemi v sousedství sběrný druhotných surovin v Heřmanovské ulici a nedaleko od pily v Děčínské ulici. Intravilán města Benešova nad Ploučnicí je částečně plynofikován, vlastní rozvodná síť města je tvořena převážně středotlakými plynovody. Některé okrajové části intravilánu města nemají rozvody zemního plynu (např. ulice Husovy, Táborský vrch, Bezručova, Boženy Němcové, Novina). Na středotlaký rozvodný systém města jsou napojeny také Dolní Habartice a část Horních Habartic. Místní část Ovesná není plynofikována.

Zásobování teplem

V Benešově nad Ploučnicí je provozována soustava CZT na místním panelovém sídlišti. Výrobu a rozvod tepla zajišťuje společnost Benešovská teplárenská společnost s.r.o., která je vlastněná městem. Společnost provozuje blokovou kotelnu na zemní plyn přímo na sídlišti a dále dvě kotelny ve školách.

Potenciálním rizikem je případná snaha vlastníků domů napojených na CZT k odpojení od tohoto zdroje a realizace vlastních zdrojů tepelné energie. Případné nahrazení zásobování ze soustavy CZT vlastními zdroji může vést k růstu ceny energie pro uživatele CZT a v závislosti na používané technologii nových kotelen i k růstu emisní zátěže. Případné budování vlastních zdrojů tepla u odběratelů na sídlišti však zatím není příliš pravděpodobné vzhledem k tomu, že se majitelé bytů na sídlišti v nedávné minulosti investičně vyčerpali na zateplování. Příležitostí je naopak modernizace se zvýšením účinnosti kotelen, případně i výstavba kogeneračních jednotek (výroba elektrické energie z odpadního tepla kotelen), na což však v současné době nejsou k dispozici vhodné dotační prostředky. Benešovská teplárenská společnost však plánuje modernizaci rozvodů tepla, která by mohla být realizována s dotační podporou z ESIF.

Internetové připojení

Benešov nad Ploučnicí nabízí jen omezené spektrum možností internetového připojení. Do města není přiveden optický kabel. Nabízená připojení mají i pro domácnosti, ale zejména pro firmy a podnikatele nízkou rychlost (do 10 mbps, spíše ale ještě méně), což představuje určitou rozvojovou bariéru. V době pokládání sítí byly téměř v celém městě nicméně položeny i dvě chráničky, které ve

smyčkách propojují obytné domy. Jedna z nich byla využita k protažení telefonních kabelů. Druhá je dosud nevyužita a tvoří rezervu.

7.2 BYTOVÝ FOND

Statistiky domovního fondu (viz Tabulka 17) poukazují na skutečnost, že v Benešově nad Ploučnicí je vzhledem k velikostní kategorii města velmi vysoký podíl bytových domů. Více bytových domů je již jen v České Kamenici, která je lidnatější a má výrazně početnější domovní fond. Vysoké zastoupení bytových domů v Benešově nad Ploučnicí na jednu stranu poukazuje na městský charakter zástavby ve městě, na druhou stranu je důsledkem absence venkovských sídel (s výjimkou Ovesné) v rámci administrativního území města. Navzdory dlouhodobému úbytku obyvatel byl v Benešově nad Ploučnicí zaznamenán poměrně nízký počet neobydlených domů, včetně domů užívaných k rekreaci, což však také souvisí s absencí venkovských sídel v katastru města. Podobná situace byla ve městě Chabařovice, které také ve svém katastru nemá venkovská sídla a stejně jako Benešova nad Ploučnicí má (alespoň prozatím) jen velmi malý rekreační význam. Více než 60 % obyvatel Benešova nad Ploučnicí bydlí v bytových domech, což potvrzuje „městský“ charakter osídlení a odráží význam místního panelového sídliště, ve kterém žije nemalá část obyvatel města, zatímco sídliště v referenčních městech jsou (s výjimkou Jílového) zpravidla menší, nebo se zde téměř nevyskytují. Z hlediska stáří domovního fondu se Benešov nad Ploučnicí od referenčních měst odlišuje poměrně malým podílem domů vybudovaných po roce 1980, což odráží dlouhodobě nízkou rezidenční atraktivitu města spojenou s úbytkem obyvatel. Zajímavostí je velmi vysoký podíl domů vybudovaných v Chabařovicích po r. 2000, což souvisí s rapidním rozvojem města po odepsání ložiska hnědého uhlí pod městem, i s procesem suburbanizace. I vzhledem k velkému významu bytových domů a městskému charakteru osídlení vykazuje domovní fond Benešova nad Ploučnicí poměrně solidní vybavenost, přičemž je zde nejvyšší podíl domů připojených na veřejný vodovod. Naopak poměrně nízký je podíl domů připojených na rozvody plynu a disponujících ústředním topením. To může naznačovat velké zastoupení nešetných způsobů vytápění domů.

Tabulka 17: Charakteristika domovního fondu v referenčních městech podle SLDB 2011

	Benešov n. P.	Česká Kamenice	Chabařovice	Jílové	Krásná Lípa	Libochovice
Počet domů	629	1 214	634	954	1 007	1001
z toho						
rodinné domy	456	1 010	556	824	890	905
bytové domy	164	165	63	107	93	76
Neobydlené domy	50	194	35	121	320	187
z toho rekreační	9	93	6	51	174	51
Obydlené domy	579	1 016	599	833	687	812
z toho						
rodinné domy	412	831	528	706	573	728
bytové domy	159	158	62	105	92	74
Počet bydlících osob	3 753	5 421	2 563	4 900	3 444	3534
z toho v RD	1 475	2 845	1 819	2 258	1 826	2187
z toho postavené (v %)						
1919 a dříve	33,3	34,2	38,9	27,7	45,0	17,5
1920 - 1970	34,5	27,8	29,4	33,7	27,5	30,2
1971-1980	15,2	10,4	4,0	12,5	6,0	19,3
1981-1990	5,2	10,7	2,2	6,1	7,0	15,0
1991-2000	5,9	7,9	8,0	9,0	6,3	10,8
2001 - 2011	5,4	7,2	16,0	8,0	4,9	5,8
z toho - vybavenost (v %)						
odkanalizované	72,5	54,7	77,3	31,3	34,5	75,2
vodovod	96,0	92,3	95,3	92,6	87,9	93,7
plyn	32,6	46,8	70,5	58,7	32,5	72,5

	Benešov n. P.	Česká Kamenice	Chabařovice	Jílové	Krásná Lípa	Libochovice
ústřední topení	74,1	76,8	84,1	83,8	69,6	85,6

Zdroj: SLDB 2011

Přesnější představu o obytném standardu obyvatel města, kvalitě bydlení a ekologické stopě bydlení poskytují statistiky bytového fondu (Tabulka 18). Ty potvrzují vysoké zastoupení bytových domů v Benešově nad Ploučnicí, na které zde připadá cca 63 % bytů, což je nejvíce mezi sledovanými městy. Podíl neobydlených bytů na bytovém fondu je vzhledem k referenčním městům podprůměrný, dostupné statistiky ze SLDB 2011 však bohužel neposkytují jasné indicie důvodu neobydlenosti²³.

Tabulka 18: Charakteristika bytového fondu v referenčních městech podle SLDB 2011

	Benešov n. P.	Česká Kamenice	Chabařovice	Jílové	Krásná Lípa	Libochovice
Byty celkem	1 731	2 510	1 107	2 242	1 672	1 611
z toho						
rodinné domy	634	1 291	775	985	1 004	1 041
bytové domy	1 085	1 175	318	1 223	617	551
Neobydlené byty	194	428	117	237	439	291
z toho						
slouží k rekreaci	16	96	5	49	113	56
Obydlené byty	1 537	2 082	990	2 005	1 233	1 320
z toho						
rodinné domy	540	1 022	691	819	647	802
bytové domy	986	1 027	291	1 154	541	507
z toho - topné médiu (v %)						
CZT	28	4	1	47	24	11
uhlí	21	18	10	8	25	9
plyn	15	43	61	25	15	55
elektřina	18	12	11	5	9	11
dřevo	10	8	5	5	16	2
z toho - vybavenost (v %)						
plyn zaveden do bytu	23	48	67	34	26	63
vodovod v bytě	94	91	92	92	89	93
teplá voda	91	89	90	92	85	92
přípoj na kanalizační sít	81	70	76	63	52	84
žumpa, jímka	17	28	22	32	44	15
vlastní splachovací záchod	93	91	90	92	86	94
vlastní koupelna, sprchový kout	91	90	89	92	88	93
Průměrná obytná plocha	81,7	88,2	86,4	83,8	92,6	92,7
z toho						
rodinné domy	99,1	105,9	92,9	108	113	106,4
bytové domy	71,6	69,1	69,5	66,7	70,2	69,7

²³ V Tabulka 18 je pro představu uveden pouze údaj o počtu bytů, které podle SLDB 2011 slouží k rekreaci, což obecně představuje nejčastější důvod neobydlenosti. Dalšími důvody jsou změna uživatele (v Benešově u 29 bytů – což je jednoznačně nejvíce mezi sledovanými městy), přestavba (v Benešově 30 bytů, což je také nejvíce mezi sledovanými městy) a nezpůsobilost k bydlení (v Benešově 7 bytů). Důvod neobydlenosti většiny neobydlených bytů nebyl v rámci SLDB 2011 zjištěn.

	Benešov n. P.	Česká Kamenice	Chabařovice	Jílové	Krásná Lípa	Libochovice
Průměrná obytná plocha na 1 bydlícího obyvatele	32,3	34,1	32,8	31,9	33,4	34
z toho						
rodinné domy	34,9	36,8	34,3	36,2	37,2	36,4
bytové domy	30,7	30,7	28,7	28,9	28,9	30,1

Zdroj: SLDB 2011

Složení bytového fondu do značné míry předurčuje obecný stupeň vybavenosti místního bytového fondu. Valná část bytů v bytových domech v Benešově nad Ploučnicí byla vybudována v éře socialismu, kdy byly budovány výhradně byty tzv. I. kategorie, které mají z pohledu statistik optimální vybavenost. To se při srovnání s referenčními městy projevuje zejména vysokým zastoupením bytů napojených na soustavu CZT (vyšší je jen v Jílovém, kde je výrazně větší socialistické sídliště). Dalším nejvíce používaným způsobem vytápění je prostřednictvím kotlů na uhlí. Podle statistik využívá poměrně velké množství benešovských domácností (téměř 1/3 domácností) k vytápění ekologicky závadnější suroviny (uhlí, dřevo). Naopak je zde i vzhledem k nedokonalému pokrytí intravilánu města rozvody plynu velmi malý podíl domácností používajících k vytápění zemní plyn. Tyto statistiky tedy naznačují, že vytápění může být v případě Benešova nad Ploučnicí i v souvislosti s nepříznivou polohou města v špatně odvětrávaném údolí významným zdrojem znečištění ovzduší.

Přibližně 8 % bytového fondu připadá podle statistik na substandardní byty – kde chybí vodovod, teplá voda, vlastní splachovací záchod a vlastní koupelna. Bytový fond v referenčních městech přitom vykazuje velmi podobné relativní zastoupení substandardních bytů, znatelně větší je v Krásné Lípě, což může souviset s tamním vysokým zastoupením sociálně vyloučených obyvatel.

Průměrná obytná plocha obydlených bytů v Benešově nad Ploučnicí je menší než u referenčních měst, a to vzhledem k vyššímu podílu bytů v bytových domech, kde obecně bývá obytná plocha bytů menší. V přepočtu na osobu s obvyklým pobytem je průměrná obytná plocha obydlených bytů srovnatelná s referenčními městy a prakticky stejná jako průměr ČR (který činí 32,5 m²).

Intenzitu bytové výstavby v Benešově nad Ploučnicí a referenčních městech v posledním desetiletí přibližuje Tabulka 19 a Graf 6. Vývoj bytové výstavby v celém okrese Děčín citelně poznamenal nástup globální hospodářské recese v r. 2008. Zatímco před nástupem recese byla intenzita bytové výstavby i v souvislosti s hospodářskou konjunkturou poměrně vysoká, počínaje rokem 2008 se zdatelně snížil počet dokončených bytů v okrese, vůbec nejnižší pak byl v r. 2013. Kromě obecně potenciálně omezené kupní síly a zvýšené míry nejistoty domácností i developerů mohla mít na tuto situaci vliv také zhoršená situace trhu práce v regionu.

Tabulka 19: Dokončené byty v referenčních městech v období 2002 – 2011

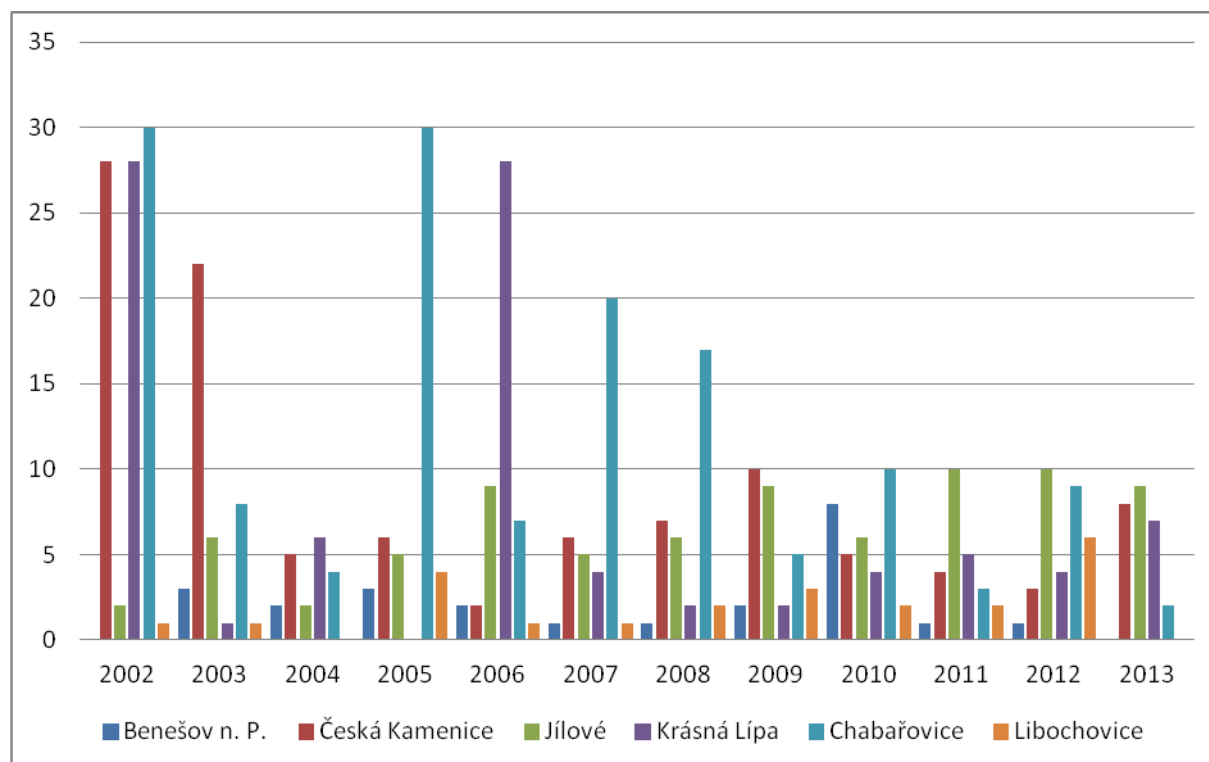
Okres, obce	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
okr. Děčín	184	255	168	170	264	182	180	170	177	148	176	137	2 074
Děčín	83	103	26	31	88	40	20	36	47	15	27	35	516
Benešov n. P.	-	3	2	3	2	1	1	2	8	1	1	-	24
Česká Kamenice	28	22	5	6	2	6	7	10	5	4	3	8	98
Jílové	2	6	2	5	9	5	6	9	6	10	10	9	70

Krásná Lípa	28	1	6	-	28	4	2	2	4	5	4	7	84
Chabařovice	30	8	4	30	7	20	17	5	10	3	9	2	143
Libochovice	1	1	-	4	1	1	2	3	2	2	6	-	23

Zdroj: VDB ČSÚ (2015)

Graf 6: Vývoj bytové výstavby v referenčních městech

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

Objem bytové výstavby se mezi srovnávanými městy citelně lišil. Nejvyšší celkový počet dokončených bytů byl zaznamenán v Chabařovicích v souvislosti s rapidním rozvojem města po rozhodnutí o jeho zachování a ukončení povrchové těžby hnědého uhlí v katastru města, i s procesem suburbanizace s jádrem v sousedním Ústí nad Labem. Naopak velmi nízký byl počet dokončených bytů v Libochovicích a Benešově nad Ploučnicí. Počet dokončených bytů v Benešově nad Ploučnicí byl přitom každoročně velmi nízký s výjimkou r. 2008, kdy byla pravděpodobně dokončena ojedinelá výstavba nového bytového domu. Naopak relativně velký rozvoj bytového fondu byl zaznamenán u ostatních referenčních měst. V případě Krásné Lípy, České Kamenice i Chabařovic se na tomto rozvoji pravděpodobně podílela také výstavba bytových domů, což naznačují mimořádně vysoké počty dokončených bytů v některých letech. V zásadě lze konstatovat, že objem bytové výstavby do značné míry odpovídá rezidenční atraktivitě měst, i když v některých případech může být znatelně ovlivněn veřejnými intervencemi, především pak výstavbou obecních bytů s podporou dotací. Otázkou je, nakolik se na intenzitě výstavby podílí také nabídka disponibilních zastavitelných ploch v územním plánu města, která je např. zrovna v Benešově nad Ploučnicí poměrně omezená.

7.3 SHRnutí

- Intravilán města Benešova nad Ploučnicí je poměrně solidně vybaven technickou infrastrukturou, kapacita sítí v zásadě odpovídá potřebám. V místní části Ovesná chybí rozvody pitné vody, kanalizace a rozvody plynu, nicméně vzhledem k charakteru sídla je případná realizace těchto sítí spíše nereálná.
- Benešov nad Ploučnicí má modernizovaný systém splaškové kanalizace napojený na novou kapacitní ČOV. Pro dešťovou kanalizaci jsou využívány stoky původní jednotné kanalizace. Zatím však není celý intravilán odkanalizován do ČOV, místy tak není uspokojivě vyřešeno čištění odpadní vody.
- Přetrvávajícím problémem je nestabilita dodávek elektrické energie, která při častých výpadcích zatěžuje především místní průmyslové podniky a podnikatele.
- Místní sídliště je zásobováno teplem centrálně, zdrojem tepla je zde bloková kotelna na zemní plyn. Výhledově bude potřeba modernizovat rozvody CZT.
- Charakter města, které kromě místní části Ovesná nezahrnuje žádná venkovská sídla, se projevuje na složení domovního fondu, kde jsou poměrně silně zastoupeny bytové domy.
- Většina bytového fondu města (cca 63 %) připadá na bytové domy, což je rozdíl oproti referenčním městům, kde je (kromě Jílového) naopak významnější bydlení v rodinných domech. Rozdíl je částečně způsoben poměrně velkým rozsahem panelového sídliště v Benešově nad Ploučnicí ve srovnání s referenčními městy, kde jsou zpravidla menší, nebo žádná socialistická sídliště.
- Vysoký podíl bytů v bytových domech se částečně projevuje i v úrovni vybavenosti bytového fondu města, zejména pak v relativně vysokém podílu bytů zásobovaných teplem ze soustavy CZT. Na druhou stranu je v Benešově nad Ploučnicí poměrně vysoký podíl bytů vytápěných spalováním ekologicky škodlivých paliv (především uhlí).
- Ve městě byla v poslední dekádě zaznamenána velmi nízká intenzita bytové výstavby, což mj. svědčí o nízké rezidenční atraktivitě města. Ta se také projevuje poměrně vysokým počtem bytů, které byly v městě při SLDB 2011 neobydlené z důvodu změny majitele (prodeje).

8 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A ÚZEMNÍ ROZVOJ

V rámci kapitoly je diskutována kvalita životního prostředí a stručně jsou představeny přírodní a kulturní hodnoty v území a problematika brownfieldů ve městě. Přitom jsou využity zejména informace z Územně analytických podkladů SO ORP Děčín, data ČSÚ, ČHMÚ a další relevantní podklady.

8.1 STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Ovzduší

V Benešově nad Ploučnicí se aktuálně nenacházejí měřicí stanice monitorující imisní situaci. V období let 1990 – 2000 byla provozována požadová měřicí stanice na náměstí Míru, která byla zaměřena na měření koncentrací SO₂. V letech 1998-2000, za které jsou k dispozici výsledky měření z této stanice, zde přitom byly zaznamenány jedny z nejvyšších průměrných ročních koncentrací SO₂ mezi měřicími stanicemi v ČR²⁴. Vzhledem k tomu, že ve zmíněném období byly v ČR provozovány řádově stovky stanic měřících koncentrace SO₂, poukazovaly tyto nelichotivé výsledky na výrazně zhoršenou kvalitu ovzduší ve městě a jeho širším okolí. Vysoké koncentrace SO₂ zde do značné míry souvisely s obecně zvýšenými koncentracemi této škodliviny v celých Severozápadních Čechách, kde byly imisní charakteristiky ovlivněny dálkovým přenosem škodlivin produkovaných především v tepelných elektrárnách a teplárnách soustředěných v Severočeském hnědohelném revíru²⁵. Na druhou stranu mohly zvýšené koncentrace SO₂ souviset také s vytápěním domácností hnědým uhlím, jehož spalování je významným zdrojem znečištění ovzduší SO₂. Na zvýšené koncentrace škodlivin pocházejících z malých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší (domácí topeniště) mají vliv také rozptylové podmínky, které jsou v případě Benešova nad Ploučnicí nepříznivě ovlivněny polohou města v údolí. Zejména při inverzních situacích tak dochází k rapidnímu zvyšování koncentrace škodlivin v údolní poloze. To se projevilo i na výsledcích měření z let 1998-2000, kdy docházelo nejen k rapidnímu zvyšování koncentrací SO₂ v topné sezóně, ale v rámci topné sezóny i v měsících, které byly poznamenány inverzními situacemi. Na stanici nebyly bohužel měřeny další škodliviny, vzhledem k výše zmíněnému však lze předpokládat, že se zdejší imisní charakteristiky vyznačovaly také zvýšenými koncentracemi polévatého prachu a dalších škodlivin, které jsou uvolňovány do ovzduší při spalování uhlí a dalších ekologicky nešetrných paliv.

V letech 1988 a 1989 bylo v Benešově nad Ploučnicí prováděno měření spadů v rámci zpracování závěrečné studijní práce „Vliv znečištění ovzduší na zařízení energetiky“. Tato měření ukázala, že spad na 1 km² byl 220 tun pevných částic ročně. V tomto období ještě nebyly kotelny Benaru plynofikovány a spolu s lokálními topeništi je tedy možné je považovat za hlavní zdroj znečištění v tomto období.

Navzdory absenci měřících stanic imisní situace i absenci měření koncentrací dalších látek lze při stanovování imisních charakteristik na území města vycházet také z modelů ČHMÚ. Ty byly

²⁴ Byly zde zaznamenány průměrné roční koncentrace SO₂ od 14 (2000) do 31 (1998) µg/m³, což byly 25. (2000) – 8. (1998) nejvyšší koncentrace v ČR (ČHMÚ 2015a).

²⁵ Tomu nasvědčuje skutečnost, že mezi stanicemi s nejvyššími naměřenými průměrnými ročními koncentracemi SO₂ dominovaly stanice ze Severozápadních Čech.

zohledněny mj. v ÚAP SO ORP Děčín (2014). Podle tohoto dokumentu je kvalita ovzduší nevyhovující, přičemž zde dochází k překračování imisních limitů pro ochranu zdraví pro polévatý prach (PM₁₀), benzo(a)pyren (BaP) a oxidy dusíku (NO_x). Podle použitého modelu došlo v r. 2012 k překročení imisních limitů na 16,5 % (pro PM₁₀), resp. 20,1 % (pro BaP a NO_x) území obce. Tato čísla jsou však orientační a vypovídají o modelové situaci a je otázkou do jaké míry tyto modely vypovídají o skutečné imisní situaci. I přesto nelze tato čísla brát na lehkou váhu. Zatímco karcinogenní BaP má původ především v nedokonalém spalování fosilních paliv (a to jak v mobilních, tak stacionárních zdrojích) a na jeho produkci má významný podíl vytápění domácností dřívím a uhlím, PM₁₀ a NO_x mají původ především v automobilových motorech.

Kromě malých stacionárních zdrojů znečištění a mobilních zdrojů znečištění (doprava) se na znečišťování ovzduší ve městě podílí také střední stacionární zdroje znečištění (především průmyslové podniky. Vzhledem k zaměření místních průmyslových podniků na relativně environmentálně nezatěžující obory výroby se zde nenachází žádný průmyslový znečišťovatel, který by měl na kvalitu ovzduší ve městě výrazně negativní vliv. To také potvrzují data z Integrovaného registru znečišťování (IRZ 2015), podle nichž nebyl v Benešově nad Ploučnicí v posledních letech zaznamenán žádný znečišťovatel ovzduší, který překročil ohlašovací práh směrodatný pro zachycení úniků škodlivin do ovzduší v IRZ. V minulosti byla v registru uváděna pouze Odchovna kuřic Benešov nad Ploučnicí společnosti Proagro Nymburk a.s. nacházející se na okraji města v sousedství Dolních Habartic. Podle výpočtů unikalo z odchovny kuřic několik tun amoniaku ročně (viz IRZ 2015), což mohlo mít vliv na rezidenční zástavbu v sousedních Dolních Habarticích zejména ve formě nepříjemného zápachu.

V zásadě lze v souladu s historickými měřeními i výsledky SLDB 2011 konstatovat, že nejvýznamnějším zdrojem znečištění ovzduší v Benešově nad Ploučnicí jsou lokální topeniště spalující tuhá paliva, především pak uhlí a topeniště, kde nejsou zajištěny optimální parametry spalování. V návaznosti na povětrnostní situaci může v topné sezóně docházet k výraznému zhoršení kvality ovzduší ve městě. Pro zajištění optimální kvality ovzduší ve městě bude potřebná podpora zvyšování efektivity a šetrnosti vytápění v sektoru bydlení, a to jak ve formě zateplování domů, tak ve formě výměny zastaralých kotlů za ekologické kotle a zavádění ekologických topných médií.

Hluk

Hlavním zdrojem hlukové zátěže v zájmovém území je silniční a železniční doprava. Vzhledem k významu i zatížení komunikací v zájmovém území lze předpokládat zvýšenou hlučnost v důsledku silniční dopravy zejména v denních hodinách. Zátěž území hlukem z dopravy je v nočních hodinách v současné době minimální v souvislosti se zákazem nočních jízd tranzitní nákladní dopravy po silnici II/263 i vzhledem k velmi omezenému provozu železniční dopravy v nočních hodinách.

Intenzita dopravy na silničních komunikacích ve městě je však poměrně nízká a hluková zátěž ze silniční i železniční dopravy nevytváří konstantní hlukovou hladinu a má vliv pouze na obydlí lemující hlavní silnice a železniční tratě. O hlukové zátěži místních výrobních provozů nejsou bližší informace, lze se tedy domnívat, že nemají zásadní vliv na rezidenční prostředí města. Budoucí zvýšení hlukové zátěže může přinést zamýšlená přeložka silnice I/13 Děčín – Manušice, která by mohla i přes případná protihluková opatření především ovlivnit hlukovou hladinu v nočních hodinách.

Voda

Město Benešov nad Ploučnicí je situováno na dolním toku řeky Ploučnice. Proti proudu řeky se kromě České Lípy nenachází žádná větší města a v zásadě žádné velké zdroje znečištění řeky (průmyslové podniky), intenzivní rostlinná výroba v povodí řeky však může vést ke zvýšenému znečišťování průmyslovými hnojivy. Vliv na jakost vody má také vodní režim. V zásadě platí, že v řekách s větší vodností (větším průtokem) se škodliviny naředí na nižší koncentrace. Ploučnice však nepatří mezi toky s velkou vydatností, v Benešově nad Ploučnicí činí pod soutokem s Bystrou průměrný roční průtok 8,6 m³/s (Povodí Ohře 2015). Podle ČHMÚ (2015b) byl na řece Ploučnici v některých parametrech zaznamenán stupeň znečištění III – znečištěná voda a řeka patřila mezi škodlivinami nejvíce zatížené toky v povodí Dolního Labe. Vzhledem k malé vodnosti Bystré a absenci kanalizace v sídlech, která jsou Bystrou odvodňována lze očekávat, že také v Bystré je snížená jakost vody. V budoucnu je možné předpokládat snížení znečišťování vodních recipientů v povodí Ploučnice splaškovými vodami v souvislosti s pokračováním odkanalizování sídel, resp. uváděním zpřísněných podmínek pro parametry a provoz jímek a septiků, které vyplývají z nové legislativy, do praxe.

Rizikem z hlediska vodního režimu jsou povodňové situace, jimiž je ohrožena část intravilánu města včetně některých průmyslových podniků. Hrozbou představují zejména tzv. bleskové povodně spojené s přívalovými srážkami, které vedou rychlému k vzednutí méně vydatných vodních toků či masivnímu povrchovému odtoku vody z důvodu přesycení podloží. Takovou povodeň zažil Benešov nad Ploučnicí 4. července 2009, kdy došlo mj. k zaplavení části historického jádra města rozvodněným tokem Bystré.

Obdobné riziko přináší "bleskové povodně" na Ovesenském potoce, který je v oblasti sídliště zatrubněn. V oblasti Ovesné došlo neudržováním vodního toku k zanesení retenčních nádrží, v celé délce toku pak k rozšíření náletových dřevin až do vodního toku, kde pak tvoří přírodní překážky. Obdobná je situace v případě Heřmanovského potoka, kde v současné době dochází k úpravě břehů vyložení kamenem. Koryto potoka nemá žádné prahy, které by zpomalovaly tok. To přináší riziko navýšení rychlosti vody na stav, který může být u soutoku s Ploučnicí, tedy v oblasti města okolo Českolipské ulice a s ní sousedících ulic, nebezpečný.

Půdy

Momentálně nejrozšířenějším způsobem degradace půd je jejich přeměna na zastavěné, resp. zpevněné plochy. Z hlediska potřeb ochrany produkčně významných a cenných zemědělských půd jsou proto stanoveny třídy ochrany zemědělské půdy, které jsou zároveň ukazatelem kvality a úrodnosti půdy. V zájmovém území se téměř nevyskytují půdy nejvyšší třídy ochrany, významnější je pouze výskyt půd 2. třídy ochrany. Ty se rozprostírají v nivách toků Ploučnice a Bystré a v prostoru severovýchodně od intravilánu města mezi tokem Bystré a lesními porosty na Kozím vrchu. Většina zemědělských půd v katastru města spadá do nižších tříd ochrany (III., IV. a V.). Především na těchto půdách se v prolukách a přímém sousedství souvisle zastavěného území intravilánu města soustředí většina zastavitelných ploch. Z hlediska ochrany půd tedy (alespoň podle stávajících informací) nepředstavuje rozvoj města zásadní ohrožení.

8.2 ÚZEMNÍ ROZVOJ

Přírodní a kulturní hodnoty v území

Město Benešov nad Ploučnicí je součástí území CHKO České středohoří. Na území města se nevyskytují žádná maloplošná zvláště chráněná území. Nachází se zde však evropsky významné lokality Dobrná a Dolní Ploučnice, které jsou součástí soustavy NATURA 2000. Na území Benešova nad Ploučnicí jsou tyto památné stromy: lípa nad kostelem u Husovy ulice, lípa mezi kostelem a kaplí, modřín na nádvoří Horního zámku, tis v Cihelní ulici a lípa na Ovesné.

Kulturně hodnotné je zejména historické jádro Benešova nad Ploučnicí, kterému vévodí zámecký komplex, který má statut národní kulturní památky (NKP). Samotné historické jádro města tvoří městskou památkovou zónu (MPZ) a je v něm soustředěno větší množství objektů se statutem nemovité kulturní památky. Kromě zámeckého komplexu patří mezi nejvýznamější památky kostel narození Panny Marie, Hrobka Mattauschů, sloup se sochou P. Marie na náměstí Míru, měšťanské domy č.p. 17 a 71, venkovské usedlosti č.p. 129, 381 a 398 či Sousoší Kalvárie s dřevěným křížem, plošinou a opěrnými zídkami, který se jako jedna z mála místních nemovitých kulturních památek nachází mimo území MPZ.

Využití ploch v území, brownfieldy

Představu o využití ploch v území, resp. krajinném pokryvu nám poskytuje bilance půdy ČSÚ znázorněná Tabulka 20. Na první pohled překvapivě může působit jen velmi malá výměra orné půdy v katastru města. To je dané malou rozlohou města a jeho polohou v členitém terénu, který není vhodný ke zornění. Největší výměru zaujímají v katastru města lesní plochy. Zemědělské plochy jsou tvořené především trvalými travními porosty, poměrně velkou výměru zde ale také zahrnují sady, které jsou situované severovýchodně od intravilánu města.

Tabulka 20: Bilance půdy v Benešově nad Ploučnicí k 31.12.2020

Druh pozemků	2018	
	ha	%
Celková výměra pozemku	977	100
Orná půda	36	3,7
Chmelnice	-	-
Vínice	-	-
Zahrady	47	4,8
Ovocné sady	54	5,5
Trvalé travní porosty	250	25,6
Zemědělská půda	387	39,6
Lesní půda	420	43,0
Vodní plochy	13	1,3
Zastavěné plochy	30	3,1
Ostatní plochy	128	13,1

Zdroj: VDB ČSÚ (2020)

Na území města se nachází mnoho objektů s charakterem brownfieldu, často ve velmi atraktivních lokalitách a tedy s vysokým potenciálem budoucího využití v případě realizace potřebných investic. Jedná se především o bývalé výrobní objekty závodů zkrachovalého podniku Benar. Přímo na náměstí Míru se v sousedství zámeckého komplexu nachází brownfield někdejšího hotelu s restaurací (Slovany). Důsledkem dlouhodobého vylidňování města je vznik brownfieldů z některých objektů původně využívaných k bydlení. Objekty brownfieldů představují nejen závady na fyzickém vzhledu města, ale i rizika ve formě potenciálních starých ekologických zátěží, ohrožení zdraví občanů při nedostatečném zabezpečení objektů a kriminogenní faktory (krádeže kovů, vandalismus, apod.). V souvislosti s dalším hrozícím vylidňováním města může docházet také ke vzniku nových brownfieldů z rezidenčních objektů.

Vzhledem k členitému reliéfu území města i poloze v CHKO České středohoří přitom brownfieldy představují jednu z mála příležitostí prostorového rozvoje města, především pak výrobní a obslužné funkce.

8.3 SHRNUÍ

- V Benešově nad Ploučnicí byla historicky i aktuálně zaznamenána zhoršená kvalita ovzduší, a to zejména v souvislosti s vytápěním v sektoru bydlení za použití nešetrných paliv a otopných soustav. Vedle lokálních topenišť se přitom na znečišťování podílí také doprava (především automobilová). Vliv místní výroby na znečišťování ovzduší ve městě je spíše okrajový. Vliv dopravy však může narůst při případné realizaci přeložky silnice I/13 přes extravilán města. Kvalitu ovzduší ve městě také ovlivňuje nepříznivá poloha města ve špatně odvětrávaném údolí a mlhy při teplotních inverzích.
- Hlavním zdrojem hluku ve městě je silniční a železniční doprava. V současné době je regulována silniční nákladní tranzitní doprava v nočních hodinách na silnici II/262, čímž by mělo dojít k omezení hlukové zátěže. Ke zvýšení hlukové zátěže na obytné prostředí města, zejména pak v nočních hodinách, může dojít při případné realizaci přeložky silnice I/13 přes extravilán města.
- Jakost vody na dolním toku Ploučnice je v některých parametrech zhoršená a řeka je hodnocená jako jeden z nejvíce znečištěných toků na Dolním Labi. Na znečištění toku má vliv nedostatečné čištění odpadních vod, relativně malá vodnost i vnos znečišťujících látek z intenzivní zemědělské výroby. Rizikem z hlediska vodního režimu jsou důsledky globálních změn klimatu, které mohou vést k bleskovým povodním následkem přívalových dešťů, nebo naopak k výraznému snížení vodnosti řeky a jejích přítoků v důsledku dlouhotrvajícího sucha.
- V katastru města se prakticky nenacházejí půdy nejvyšší třídy ochrany. Půdy II. třídy ochrany jsou využívány k zemědělské výrobě a nejsou ohroženy územním rozvojem města.
- Ve městě se nachází několik areálů charakteru brownfield, zejména pak areály někdejšího Benaru. Město Benešov nad Ploučnicí má momentálně možnost majetkového vstupu do areálu Benar 02, což by mohl být krok k zahájení revitalizace tohoto brownfieldu, který je významný z hlediska polohy i potenciálu využití.

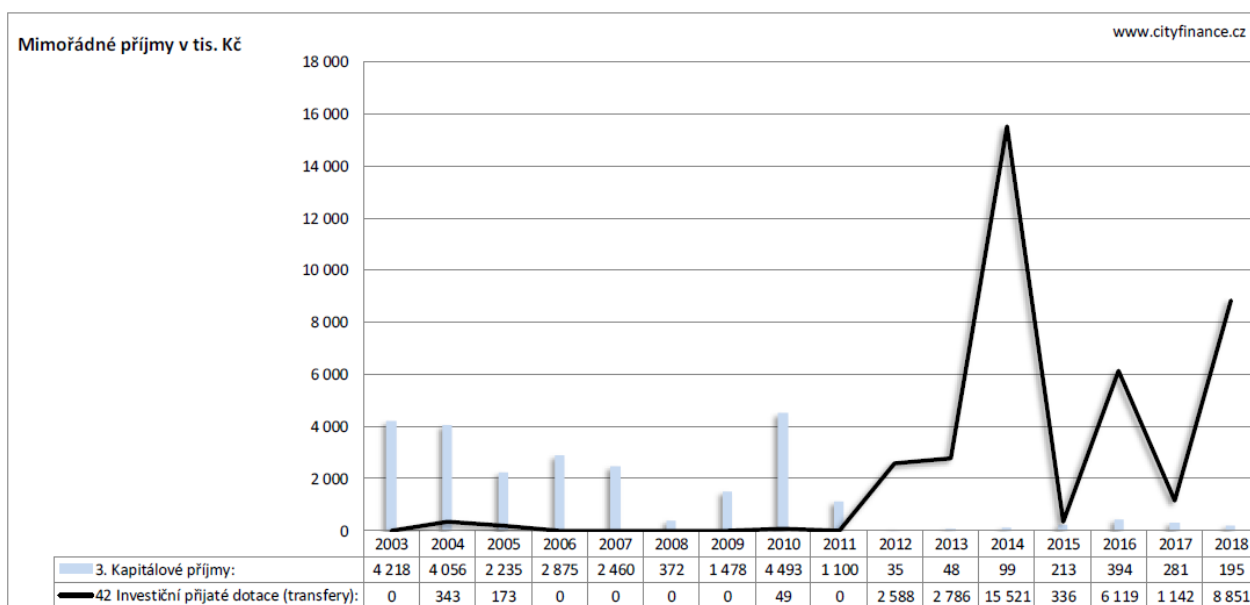
9 VYHODNOCENÍ PROJEKTOVÉ, ADMINISTRATIVNÍ A FINANČNÍ KAPACITY MĚSTA

9.1 PROJEKTOVÁ KAPACITA MĚSTA

9.1.1 INVESTIČNÍ AKTIVITA MĚSTA

Investiční aktivita města Benešov nad Ploučnicí ožila rokem 2012, od té doby se městu podařilo velmi dobře udržet výši investic, což lze označit za úspěch dotačního managementu města. Mimořádné příjmy za poslední 4 roky od roku 2015 do roku 2018 dosáhly celkem 17,5 mil. Kč, z toho cca 16,4 mil. Kč činily investiční dotace a zbytek kapitálové příjmy (graf 7). Město za stejné období investovalo bezmála 50 mil. Kč. Za uvedené poslední 4 roky mimořádné příjmy kryly cca 35 % investic města. (CityFinance 2019) Investice města a jejich krytí z dotací a vlastních zdrojů města ukazuje graf 8. V uplynulých 10 letech představovaly více než dvě třetiny vlastní zdroje města na investice.

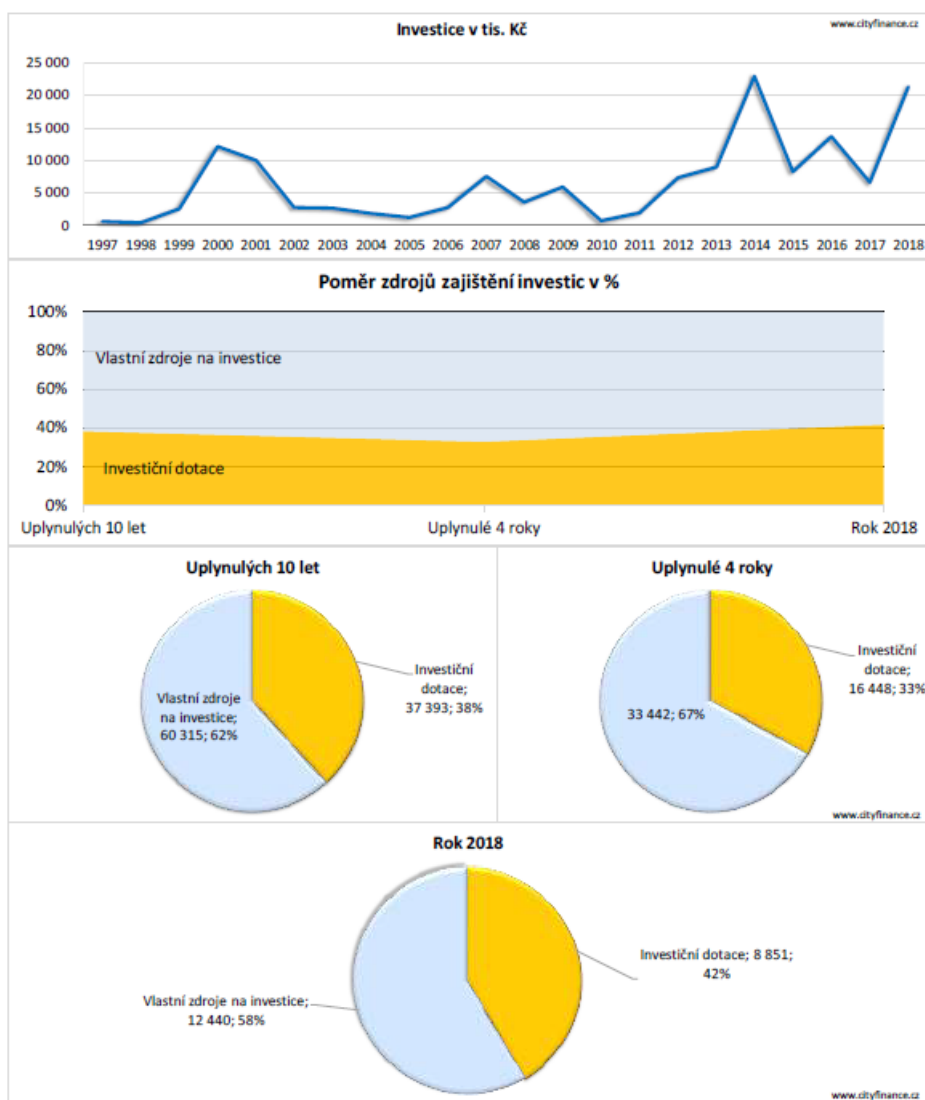
Graf 7: Vývoj mimořádných příjmů Benešova nad Ploučnicí, 2003-2018

Zdroj: CityFinance 2019

Graf 8: Investice a jejich krytí z dotací a vlastních zdrojů Benešova nad Ploučnicí, 1997-2018

Zdroj: CityFinance 2019

9.1.2 PŘÍPRAVA PROJEKTOVÝCH ZÁMĚRŮ

Pro nejbližší rozpočtové roky, které se časově překrývají s programovým obdobím 2021-2027, je důležitá projektová připravenost města, tedy fáze přípravy a rozpracovanosti projektových záměrů. Analýza projektové připravenosti vychází především z indikativního seznamu projektů připravovaných jednotlivými odbory městského úřadu.

Indikativní seznam se skládá z 21 projektových záměrů. Tematické zaměření jednotlivých projektů je velmi různorodé, od revitalizace nemovitostí v majetku města, Zahájení realizace připravovaných projektů je plánováno na následující roky. Realizace většiny projektových záměrů nebude možná bez zajištění spolufinancování z dalších zdrojů (národní a evropské dotační tituly). Současně vzhledem k finančním možnostem města bude nutné realizovat a financovat projektové záměry v delším časovém období. V případě některých projektových záměrů bude potřeba, aby na jejich realizaci participovaly další subjekty.

Přehled všech projektů indikativního seznamu je uveden v následující tabulce.

Tabulka 21: Přehled připravovaných projektových záměrů města

Číslo záměru	Název projektu / záměru
1.	Revitalizace náměstí
2.	Stavební úprava cesty a předprostoru hřbitova
3.	Parkovací systém (automaty) na náměstí
4.	Oprava střechy Bezručova 692
5.	Oprava chodníku Českolipská
6.	Rekonstrukce střechy ZŠ
7.	Rekonstrukce hřiště - výměna povrchu
8.	Centrum vzdělávání volného času
9.	Sokolovská ul. č.p. 106 - rekonstrukce bytů
10.	Oprava střechy Nádražní 400
11.	Ostrovy Ploučnice
12.	Lávka Bronswerk
13.	Lávka Alšova
14.	Nafukovací hala
15.	Studie využití pozemku u obchvatu
16.	Zbudování vodovodu Ovesná
17.	Rekuperace na základní škole
18.	Zbudování cesty ke škole a chodníku okolo bílé školy
19.	Parkování na sídlišti
20.	Programová dotace na opravu domů v Městské památkové zóně
21.	Řešení odkupu škvárového hřiště

Zdroj: Městský úřad Benešov nad Ploučnicí 2020

Realizace projektů v následujících letech bude v rámci strategického plánu naplánována také s ohledem na finanční kapacity města (viz strategický plán města, část C. Implementační část). Výstupem strategického plánu je rovněž doplnění výše uvedené sady záměrů o záměry nové, vyplývající ze závěrů analytické části a z projednání jednotlivých částí strategického plánu.

9.2 ADMINISTRATIVNÍ KAPACITA MĚSTA

Městský úřad Benešova nad Ploučnicí se skládá z vedení města a pracovníků městského úřadu. Vedení města tvoří starosta, místostarostka a vedoucí úřadu (tajemník). Pracovníci městského úřadu, kterých je celkem 18, jsou podle svých odborností rozděleni do 5 odborů. Odbory plní úkoly v oblasti samostatné působnosti, kterými je pověřila rada města a v přenesené působnosti, které vyplývají z příslušných právních předpisů.

Konkrétně jde o tyto odbory a jejich činnost:

Odbor hospodářsko-správní:

- k hlavním činnostem odboru patří:
  - spolupráce se subjekty státní správy,

- správa základních registrů a evidenci obyvatelstva (matriky),
  - správa pokladny města,
  - vykonávání agendu CzechPOINT,
  - vedení spisové služby a činnosti podatelny, včetně zveřejňování úředních listin na úřední desce (i elektronické úřední desce) a spravuje archiv úřadu,
  - zajišťování kulturních akcí města a spolupráce s řediteli příspěvkových organizací města,
- jeho součástí je sociální oddělení a městská knihovna.

Odbor finanční a plánovací:

- hlavní činnost odboru tvoří:
  - práce s rozpočtem města včetně jeho přípravy, tvorby, sledování plnění rozpočtu a provádění rozpočtových změn,
  - zúčtovací vztahy města, vedení účetnictví města, evidence faktur, pohledávek a závazků,
  - zajišťování finanční části evidence dotačních prostředků,
  - provádění finanční kontroly a správy místních poplatků,
  - správa pokladny města.

Odbor majetku, investic a životního prostředí:

- k hlavním činnostem odboru patří:
  - zpracování plánů investic včetně dokumentace a investorské činnosti,
  - vyhledávání dotačních příležitostí pro městské investice a příprava všech podkladů pro jejich využití,
  - zajištění zpracování územního plánu města a souladu následných investic s tímto plánem,
  - správa nemovitostí v majetku města, veřejných prostranství a veřejné zeleně,
  - zajištění odpadového hospodářství města.

Odbor stavební:

- k hlavním činnostem odboru patří:
  - výkon státní správy podle stavebního zákona č. 183/2006 Sb. a v rozsahu správního řádu č. 500/2004 Sb. ve správním obvodu města Benešov nad Ploučnicí a v obcích Dolní Habartice, Horní Habartice, Malá Veleň, Františkov nad Ploučnicí, Starý Šachov, Merboltice, Velká Bukovina, Valkeřice, Verneřice, Heřmanov,
  - spolupráce s dalšími subjekty veřejné správy při výkonu svých pravomocí,
  - poskytování územně plánovacích informací,

- o vydávání územních rozhodnutí o umístění stavby nebo zařízení, změně využití území, změně stavby a změně vlivu stavby na využití území, dělení a scelování pozemků, o ochranném pásmu.

Město Benešov nad Ploučnicí postupně získává zkušenosti z programových období s realizací projektů spolufinancovaných ze strukturálních fondů EU. Zkušenosti s realizací těchto projektů spolu se zkušenostmi získanými při administraci dalších investičních akcí spolufinancovaných z národních zdrojů a zdrojů města bude i nadále využívat při realizaci projektů v novém programovém období.

Město v r. 2019 upravilo strukturu městského úřadu – byl sloučen Odbor správy majetku města a Odbor výstavby a životního prostředí (nově Odbor majetku, investic a životního prostředí), v rámci jehož působnosti je delegován pracovník zodpovědný za vyhledávání dotačních příležitostí a jejich následnou administraci. Mezi jeho agendu patří také spolupráce s poskytovatelem dotace a spolupráce s dalšími odbory městského úřadu.

9.3 FINANČNÍ KAPACITA MĚSTA

9.3.1 ROZPOČET MĚSTA A FINANCOVÁNÍ MĚSTSKÝCH AKTIVIT

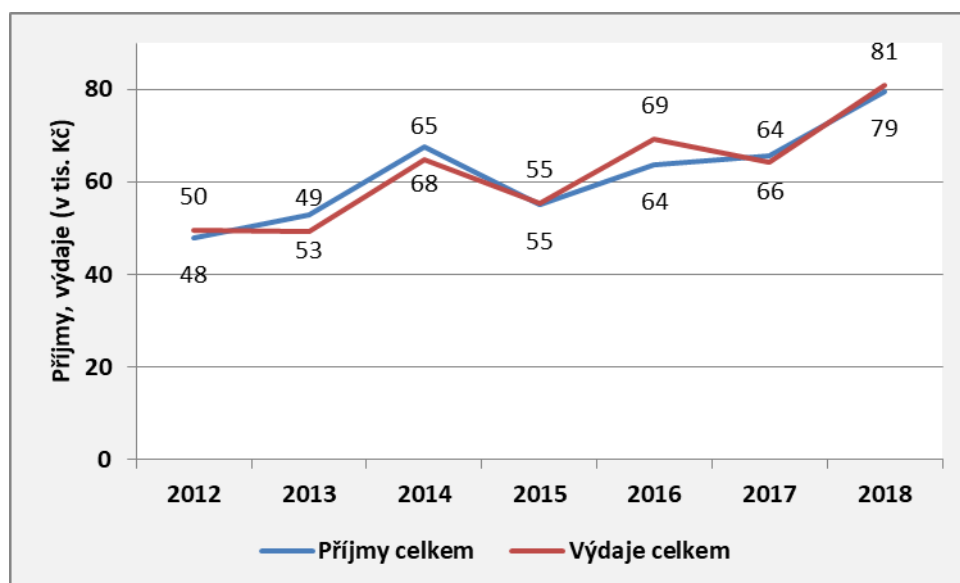
Tvorbu rozpočtu města má na městském úřadě na starosti Odbor finanční a plánovací Městského úřadu Benešov nad Ploučnicí. Návrh rozpočtu následně na svém jednání schvaluje zastupitelstvo města. Rozpočet města Benešov nad Ploučnicí se pohybuje okolo 50 milionů Kč. Rozpočet roku 2012 naopak částky 50 milionů Kč nedosáhl. Rozpočet města byl schodkový v letech 2016 a 2018, v roce 2017 město hospodařilo s rozpočtovým přebytkem.

Tabulka 22: Vývoj příjmů a výdajů města Benešov nad Ploučnicí v letech 2016–2018 (v tis. Kč)

Vývoj příjmů a výdajů města Benešov nad Ploučnicí v letech 2016 – 2018 (v tis. Kč)	Rok			Index
	2016	2017	2018	2018 / 2016
Daňové příjmy	45 662	49 600	55 022	120,5
Nedaňové příjmy	6 001	7 474	7 141	119,0
Kapitálové příjmy	394	281	195	49,5
Přijaté dotace	11 590	8311	17 033	147,0
Příjmy celkem	63647	65666	79391	124,7
Běžné (neinvestiční) výdaje	55617	57 456	59 690	107,3
Kapitálové (investiční) výdaje	13695	6 652	21 291	155,5
Výdaje celkem	69312	64108	80981	116,8
Saldo příjmů a výdajů (schodek/přebytek)	-5 665	1 558	-1 590	-

Zdroj: závěrečné účty rozpočtů města Benešov nad Ploučnicí

Graf 9: Vývoj příjmů a výdajů města Benešov nad Ploučnicí v letech 2012–2018 (v tis. Kč)

Zdroj: závěrečné účty rozpočtů města Benešov nad Ploučnicí

Příjmy rozpočtu

Celkové příjmy rozpočtu každého města nebo obce se dělí na příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a příjmy z dotací.

Daňové příjmy tvoří daň z nemovitostí, z příjmů právnických a fyzických osob, daň z přidané hodnoty a různé místní a správní poplatky. Nedaňovými příjmy obecních rozpočtů jsou příjmy z pronájmu nemovitého a movitého majetku, přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady, splátky půjček, poplatky za služby a další. Příjmy z případného prodeje majetku obce jsou příjmy kapitálovými. Příjmy obce mohou tvořit také dotace. Jejich zdrojem může být státní rozpočet nebo národní a zahraniční dotační tituly. Pozitivní vliv na daňové příjmy téměř všech obcí v ČR měl rok 2013, kdy se účinností novely zákona o rozpočtovém určení daní staly obce a města příjemci vyššího podílu na jednotlivých daních, přičemž městům a obcím velikosti Benešova nad Ploučnicí vzrostly jejich příjmy procentuálně vůbec nejvíce.

Nejvyšší část příjmů města tvoří příjmy daňové (pohybovaly se mezi 69,3 % - 75,5 % v l. 2016-2018), dále dotace (12,7 - 21,5 %). Další příjmy městského rozpočtu tvoří příjmy nedaňové (9,0 – 11,4 %). Kapitálové příjmy představují marginální část příjmů městského rozpočtu. Jejich výše v letech 2016 – 2018 nepřesáhla 0,6 % rozpočtu.

Dotace přijaté z národních dotačních programů a ze strukturálních fondů EU tvoří druhý největší zdroj příjmů rozpočtu města Benešov nad Ploučnicí. Spolufinancování těchto projektů představující více než 10 % rozpočtu města, ovlivnilo příjmovou i výdajovou stránku rozpočtu v jednotlivých letech.

Výdaje rozpočtu

Výdaje města Benešov nad Ploučnicí se v období 2016–2018 pohybovaly ve velmi širokém rozpětí – od 69 mil. Kč po 81 milionů Kč. Tento nárůst souvisí zejména s realizací velkých investičních akcí, přičemž investiční aktivita města ožila rokem 2012. Od té doby se městu daří udržet vyšší investic.

Běžné neinvestiční výdaje pravidelně přesahují 80 % výdajů města. Výjimkou byl rok 2018, kdy tyto výdaje dosáhly, při přibližném zachování jejich absolutní výše, necelých 74 %. Tento relativní pokles

byl zapříčiněn nárůstem investičních výdajů. Investiční výdaje se, kromě roku 2018, podílí na všech výdajích města 20 % v r. 2016 a 10 % v r. 2017.

Pozitivním trendem rozpočtu města Benešov nad Ploučnicí je udržování hladiny běžných výdajů souvisejících s provozními výdaji města. Kapitálové výdaje, představující zejména investice do majetku města a jeho rozvoje, zaznamenávají naopak vzrůstající tendenci.

Největší podíl celkových výdajů města směřuje do oblasti veřejné správy, komunálních služeb, vzdělávání a územního rozvoje. Další významnou část výdajů města tvoří náklady na zajištění bezpečnosti a výdaje v oblastech životního prostředí, sociálních věcí, kultury, sportu a dalších zájmových činností.

9.3.2 ROZPOČTOVÝ VÝHLED NA ROKY 2021 A 2022

Rozpočtový výhled (dále také jen „RV“) umožňuje střednědobé finanční plánování hospodaření a rozvoje města. Je důležitým podkladem pro tvorbu rozpočtu města na následující rok a poskytuje přehled o finančních kapacitách města pro přípravu investičních akcí. RV vývoj příjmů a výdajů pouze predikuje v zásadních položkách a není sestaven jako podrobný plán financování města v období, na které je sestavován. Rozpočtový výhled také přímo neřeší realizace investičních akcí, ale ukazuje na volné finanční prostředky k jejich krytí (vyplývají z běžných příjmů). Rozpočtový výhled může být aktualizován v závislosti na vývoji ekonomické situace města a jeho úspěšnosti při získávání dotací.

Příjmy

V rozpočtovém výhledu jsou zahrnuty všechny kategorie příjmů očekávaných v jednotlivých letech. Nejvýznamnější položku tvoří daňové příjmy představující přibližně 80 % rozpočtovaných příjmů města. Jejich předpokládaná výše se určuje jako podíl daný rozpočtovým určením daní na předpokládaném daňovém výnosu stanoveném MF ČR. Pro predikované období se předpokládá jejich meziroční nárůst. Budoucnost daňových příjmů potáhne nahoru zejména výnos ze závislé činnosti fyzických osob, jinak je očekáván spíše skeptický vývoj. Bylo posíleno kritérium počtu žáků ze 7 % na 9 %. Při sestavování SVR na roky 2021 – 2022 byly zohledněny vlivy na vývoj daňového inkasa v r. 2019 dle MF ČR.

Struktura příjmů rozpočtového výhledu zahrnuje nedaňové příjmy z pronájmu majetku a z poskytovaných služeb s pronájmem souvisejících. Kapitálové příjmy nejsou zohledněny v rozpočtovém výhledu na roky 2021 – 2022. Dotace zahrnuté v RV zahrnují především příjmy z prostředků jiných rozpočtů, např. na výkon státní správy.

Výdaje

Běžnými výdaji jsou neinvestiční nákupy a související výdaje, které obsahují:

- výdaje na svoz komunálního odpadu,
- výdaje na opravy a údržbu majetku,
- výdaje, které zajišťuje odbor hospodářské správy,
- výdaje zajišťující bezpečnost a pořádek ve městě,
- výdaje související s poskytováním příspěvků zřízeným příspěvkovým organizacím.

Běžné výdaje města jsou kryty daňovými a nedaňovými příjmy a neinvestičními dotacemi. Kapitálové výdaje jsou zajištěny kapitálovými příjmy a příjmy z dotací na investice. SVR předpokládá nižší objem finančních prostředků v oblasti kapitálových výdajů, a to zejména z důvodu, že příjmová část rozpočtu neobsahuje kapitálové příjmy pro jejich pokrytí. Pokud bude vývoj příjmové části příznivý, tj. pokud bude město příjemcem dotačního titulu, bude možná realizace investičních akcí. Důležité je zajištění finanční spoluúčasti města (prostřednictvím úvěru, krytí přebytkem hospodaření, atd.).

Finanční zdroje města mohou být v období, na které je rozpočtový výhled sestaven, ovlivněny zejména:

- novelami daňových zákonů,
- změnami rozsahu a výše dotací ze státního rozpočtu,
- zajištěním vlastních zdrojů na spolufinancování akcí financovaných z ESIF.

Tabulka 23: Rozpočtový výhled města Benešov nad Ploučnicí na roky 2021 a 2022 (v tis. Kč)

Rozpočtový výhled města Benešov nad Ploučnicí na roky 2021 a 2022 (v tis. Kč)	Rok	
	2021	2022
Zůstatek účtu předchozího roku	8 200	7 200
Daňové příjmy	48 200	47 400
Nedaňové příjmy	7 200	7 400
Kapitálové příjmy	0	0
Přijaté dotace	4 600	4 200
Příjmy celkem	60000	59000
Běžné (neinvestiční výdaje)	62 300	59 800
Kapitálové (investiční výdaje)	3 000	4 000
Výdaje celkem	65300	45 400
Saldo příjmů a výdajů	- 5 300	- 4 800

Zdroj: Střednědobý výhled rozpočtu na roky 2021 - 2022 města Benešov nad Ploučnicí

Město Benešov nad Ploučnicí si nechalo zpracovat Střednědobý výhled rozpočtu města Benešova nad Ploučnicí s analýzou financí a ratingem (CityFinance 2019). V něm je mj. stanoven finanční potenciál města na r. 2020-2024. Počítáno je se základními zdroji financování, které může město přímo ovlivnit, a jsou předvídatelné. Těmito zdroji jsou:

1. Přebytek provozního rozpočtu včetně oprav (provozní saldo + opravy)
2. Vlastní finanční rezervy
3. Investiční úvěrový rámec

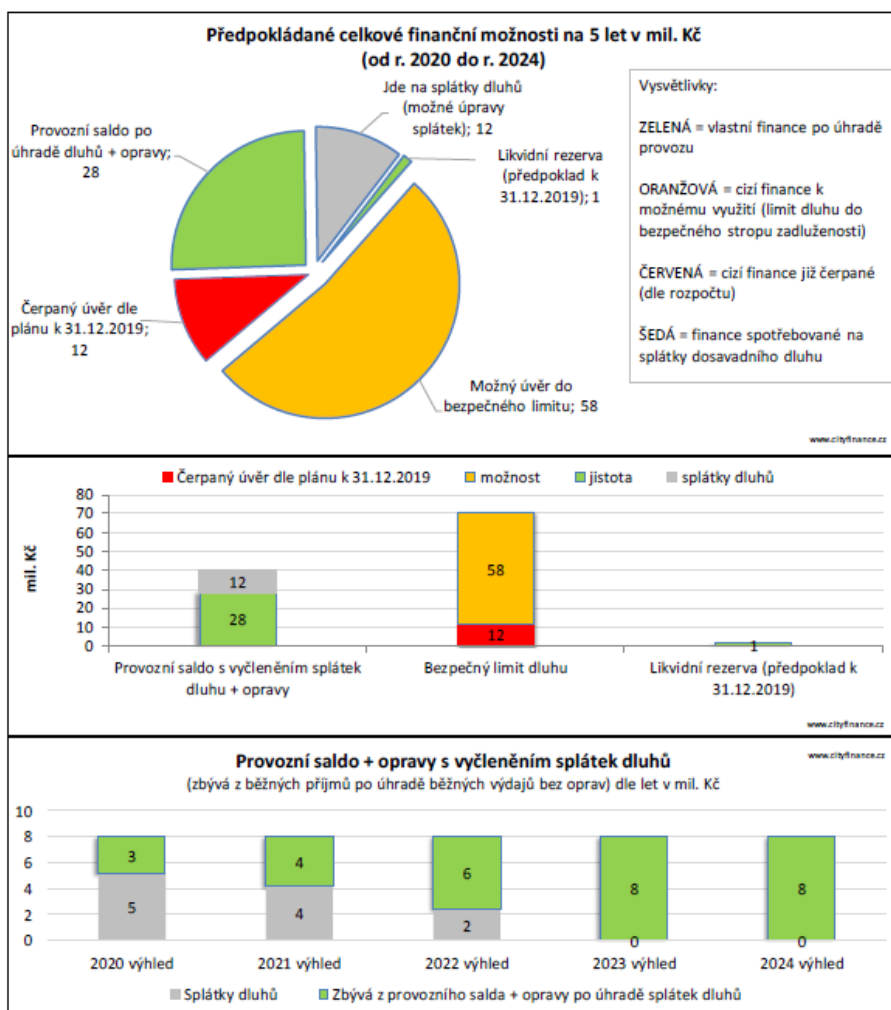
Naopak není počítáno s nejistými, či těžko předpověditelnými zdroji s vysokou nejistotou, které nelze predikovat s dostatečnou přesností nebo vůbec, jako jsou:

4. Dotace investiční povahy (případně nahodilé neinvestiční dotace)
5. Kapitálové příjmy (prodeje majetku, bytů)

Dle těchto předpokladů bude město moci využít v období 2020 až 2024 celkem minimálně cca 87 mil. Kč. Na období 2020-2024 má město Benešov nad Ploučnicí finanční potenciál z vlastních zdrojů po zajištění provozu a po připočtení oprav a úhradě splátek dluhů minimálně cca 29 mil. Kč (provozní saldo – splátky dluhů + opravy + rezervy na účtech) a až 58 mil. Kč využití Investičního úvěrového

rámce do stropu bezpečného zadlužení 70 mil. Kč, tj. celkem 87 mil. Kč. Znázornění výhledu finančních možností města na investice a opravy v tomto období po úhradě provozu bez dotací a kapitálových příjmů ukazuje graf 10. Nicméně zde je třeba upozornit, že tato finanční analýza byla zpracována v r. 2019, tj. nejsou v ní zohledněny následky epidemiologické situace (COVID-19), která nastala na počátku r. 2020. Rizika plynoucí z pandemie a krátkodobá a dlouhodobá opatření, která muselo a město realizovat, budou muset být nově zpracována do této finanční analýzy.

Graf 10: Znázornění výhledu finančních možností Benešova nad Ploučnicí na investice a opravy v období 2020 až 2024 po úhradě provozu bez dotací a kapitálových příjmů (v mil. Kč)

Zdroj: CityFinance 2019

10 PROBLÉMY A POTŘEBY MĚSTA Z POHLEDU MÍSTNÍCH AKTÉRŮ

10.1 PRŮZKUM MEZI VYBRANÝMI MÍSTNÍMI SUBJEKTY

Analýza názorů významných aktérů ve městě Benešov nad Ploučnicí vychází z uskutečněného kvalitativního průzkumu pomocí metody řízených rozhovorů se zástupci těchto aktérů z r. 2014. Smyslem analýzy bylo identifikovat a vyhodnotit názory na město „zevnitř“ a verifikovat či naopak konfrontovat tento pohled s názory místních obyvatel (viz další kapitola 10.2) a také s výsledky profilu města, který je naopak zpracován expertním způsobem, tedy „vně“ města a převážně kvantitativně. Kvalitativní průzkum byl doplněn kvantitativním průzkumem realizovaným v r. 2020, a to formou dotazníkového šetření.

10.1.1 RESPONDENTI

Podkladem pro analýzu je kvalitativní výzkum provedený metodou individuálních řízených rozhovorů s 10 osobami ve městě Benešov nad Ploučnicí. Tyto osoby byly vybrány zadavatelem (Město Benešov nad Ploučnicí) s přihlédnutím k doporučení zpracovatele (SPF Group). Vybráno bylo takto celkem asi 20 subjektů. Z nich bylo osloveno 10 subjektů tak, aby vyváženě reprezentovaly jednotlivé právní formy a obory činnosti. Rozhovory byly uskutečněny v období květen – červenec 2015. Rozhovoru se účastnil zpravidla 1 zástupce dané organizace, obvykle vedoucí pracovník (ředitel, vedoucí, předseda) a 1 zástupce zpracovatele. Řízené rozhovory byly provedeny s těmito subjekty:

- Petr Jansa, místostarosta
- Radek Lekner, zastupitel
- Ota Dračka, zastupitel
- Nikol Šillerová, koordinátorka zdravého města Benešov nad Ploučnicí
- Dagmar Tesarčíková, ředitelka ZŠ Benešov nad Ploučnicí, zastupitelka, bývalá starostka
- František Kvíz, zástupce společnosti Interkov
- Jiří Chaloupka, zástupce společnosti Rock Empire
- Jiří Moravec, zástupce společnosti MO-REAL, vlastník nemovitostí, bývalý zastupitel
- Marie Němcová, zástupkyně společnosti Auto Team
- Rudolf Čech, zástupce Klubu seniorů Benešov nad Ploučnicí

10.1.2 PRŮBĚH PRŮZKUMU, TÉMATA A OTÁZKY

Řízené rozhovory probíhaly na předem smlouvené schůzce. Délka rozhovoru se pohybovala v závislosti na rozsahu diskutovaných témat a časových možnostech respondenta mezi 40 a 75 minutami. Rozhovor byl veden zástupcem zpracovatelské společnosti SPF Group na základě předem připravené struktury témat, výpovědi byly zapisovány a následně zpracovávány.

Návrh témat, tj. osnovy rozhovoru byl připraven ze strany SPF Group a kontrolován zástupcem zadavatele. Témata k rozhovoru byla připravena poměrně široce s tím, že respondenti se v případě hodnocení současné situace města vyjadřovali především k tématům, která spadají do okruhu jejich činnosti. Řízené rozhovory měly tuto strukturu témat a otázek:

- identifikace silných a slabých stránek města, rozvojových příležitostí a hrozeb pro město,
- hlavní bariéry rozvoje oboru, v němž dotazovaný subjekt působí,
- hodnocení role města v jeho rozvoji, spolupráce dotazovaného subjektu s městem, hodnocení rozvojových záměrů města,
- vhodné směry budoucího rozvoje města.

10.1.3 INTERPRETACE ODPOVĚDÍ

Analýza vyhodnocující získané názory a postoje respondentů představuje souhrn subjektivních výpovědí respondentů. Zakládá se na hodnocení současného stavu i na formulaci žádoucích směrů dalšího rozvoje. Výsledky mají následující omezení, přičemž se nemusí jednat o negativa, ale spíše o nevyhnutelné skutečnosti:

- Každý z oslovených respondentů má určité oborové zaměření, z čehož může vyplývat případná nevyváženost priorit a rozdílná kompetence pro hodnocení jednotlivých oblastí života ve městě. Zásadní je především rozdílný úhel pohledu mezi těmi, kteří pracují ve veřejném sektoru (vč. příspěvkových organizací), a těmi, kteří pracují v privátním, případně neziskovém sektoru. Zřetelné rozdíly je možné nalézt také mezi zástupci koalice a opozice v současném zastupitelstvu.
- Síla jednotlivých subjektů a jejich vliv na život ve městě se výrazně liší.
- Jedná se o názor relativně malého počtu subjektů, avšak vybraných vyváženě z hlediska jejich právní formy a oborového zaměření, díky čemuž poskytují získané odpovědi po vyhodnocení věrohodné výstupy.
- Jednotliví respondenti nevypovídali vždy jen jako zástupci oslovené organizace, ale promítali do svých výpovědí nepochybně také osobní pohled obyvatele města.
- Jednotliví respondenti žijí ve městě a působí v dané organizaci různě dlouhou dobu. V důsledku toho mají někteří detailní vhled do vývoje města jako celku, jiní naopak disponují schopností porovnat Benešov n. Pl. s jinými městy.
- Ne všechna navrhovaná opatření a priority je vhodné bez výhrad přijmout, neboť:
  - některé náměty mohou jít proti sobě (např. dilema mezi hospodářským rozvojem, sociální soudržností a životním prostředím ve městě, mezi důrazem na „rozvoj“ a na „provoz“ atd.),
  - shromážděné priority jsou z hlediska rozsahu mimo ekonomickou realitu rozpočtu města a veřejných subjektů obecně,
  - některé uváděné informace jsou nepřesné až nepravdivé, jednotliví respondenti si v dílčích záležitostech někdy protiřečí nebo uvádějí informace v rozporu

s doložitelnými fakty (např. statistickými údaji), díky čemuž dokládají některé výpovědi spíše vnímání dané záležitosti než záležitost samotnou.

Protože se analýza opírá o kvalitativní průzkum, nejsou výpovědi respondentů hodnoceny statisticky. Jedná se o souhrnný, strukturovaný, generalizovaný popis současné situace města a priorit jeho rozvoje na základě interpretace výpovědí jednotlivých respondentů. Na případné rozpory v názorech respondentů nebo komentáře zpracovatele je v textu výslovně upozorněno. Interpretace výpovědí je anonymní, nejsou tedy uváděna jména respondentů, kteří danou výpověď uvedli.

Vyhodnocení zjištěných silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb je uvedeno pouze velmi stručně, protože byla využita především pro tvorbu SWOT analýzy (spolu se analytickými závěry kapitol 1–9). Vyhodnocení zbývajících odpovědí je uvedeno podrobněji.

10.1.4 VYHODNOCENÍ – SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY, PŘÍLEŽITOSTI A HROZBY

Silné stránky

Většina respondentů se shoduje na tom, že silných stránek města je méně než stránek slabých. Mezi zmíněnými silnými stránkami se nejčastěji objevují tyto oblasti, faktory a témata:

- okolní krajina a příroda, existence velkoplošných chráněných území v okolí města, turisticky lákavé okolí města
- CHOPAV severně a východně od města – mimořádně kvalitní voda
- Evropsky významná lokalita Dolní Ploučnice – největší v Českém středohoří
- kvalitní, dobrý úklid města, město dbá na čistotu v ulicích a na veřejných prostranstvích
- řada atraktivit cestovního ruchu (zámek, termální prameny a termální koupaliště s vynikající vodou) a zachovalé historické centrum města
- nové TIC na zámku (provozuje zámek)
- existence cyklotras a cyklostezek v čele s Cyklotrasou Ploučnice
- existence městského kina (které i stmeluje lidi a zajišťuje elementární kulturní život) vč. sálu pro kinokavárnu a plesy a vč. letního kina
- dobrá základní a mateřská škola, základní škola s uměleckým zaměřením (jedna z mála takto zaměřených v celé oblasti), umístění základní školy ve vyšší poloze, kde je zdravé ovzduší i při zimních inverzích
- dobře fungující klub seniorů (lidé i prostory klubu)
- dobré dopravní napojení veřejnou dopravou do Děčína, Ústí, České Lípy, Liberce, dostatek zastávek na území města
- tradice velkých firem zapojených do mezinárodního trhu
- velká skupina manuálně zručných a pracovitých lidí (důsledek někdejšího textilního průmyslu – dovednosti i v oboru elektro, stroje...), dostatek relativně kvalifikovaných pracovních sil
- patrioti přinášející městu více, než by museli (hasiči, senioři, učitelé), dobrovolnická práce
- nízké životní náklady (nájemné atd.)
- řada prázdných objektů a zasítovaných prostor pro podnikání
- dobrá péče o děti, vybavenost města pro matky a děti (mateřské centrum), hodně kroužků a volnočasových příležitostí pro děti (mj. Centrum dětí a mládeže Benešov nad Ploučnicí)
- dobré zázemí pro hasiče a pro Klub seniorů
- zavedená tradice oslavy slunovratu
- existence výborné cukrárny
- obstojně fungující spolupráce s Heidenau

Slabé stránky

- oprýskané, zanedbané, spící, mrtvé město
- špatný vzduch v zimním období – lokální topeniště
- nedořešené zelené plochy v centru města, málo funkční zeleně
- most přes Ploučnici v havarijním stavu
- dopravní odlehlost pro silniční dopravu (nevede sem kvalitní silnice 1. třídy)
- špatná integrace autobusové a železniční dopravy, nádraží a autobusová zastávka jsou daleko od sebe, nefunguje zde dopravní uzel (existuje však záměr malého dopravního terminálu u nádraží)
- silný tranzit a přetížení města automobilovou, zejména pak nákladní dopravou, silnice představuje velkou bariéru ve městě
- špatný stav místních komunikací (dáno i rostoucí zátěží a rostoucím počtem aut)
- časté výpadky elektrické sítě (limit rozvoje podnikání), výpadky krátko- i dlouhodobé, firmy nejsou informovány ani o plánovaných výpadech
- horší pokrytí města internetovým připojením (chybí optický kabel – končí v Markvarticích)
- obecně nízká kvalita bydlení, starý bytový fond, neatraktivní pro mladé lidi
- málo možností pro každodenní sportovní a volnočasového vyžití dětí a mladých (ve vazbě na školu i mimo ni)
- chybí zde některé lékařské specializace, zejména zubař
- slabá sociální a zdravotní péče zejména pro seniory, deficit v sociálních a asistenčních službách – dosud neřešeno systémově
- chybí střední škola, za vzděláním mladí odchází pryč a už se nevrací zpět, zůstanou jen ti se základním vzděláním
- nejsou připraveny projekty a plochy pro rozvoj podnikání
- malá konkurence maloobchodů vůči Tesco, chybí nabídka lepšího zboží, zdravých potravin
- chybí něco jako místní produkty neprovázanost školství s místní ekonomikou
- město ztratilo „obchodní život“, lidé nakupují jinde (tam, kde pracují) a ti, co tu zůstali, mají slabou kupní sílu, málo provázaná místní ekonomika a spotřeba, lidé utrácení peníze jinde
- brownfieldy ve vlastnictví spekulantů
- malá atraktivita města pro podnikání
- zánik někdejších průmyslových oborů (zejména textilní průmysl)
- nízká kvalifikovanost lidí (hlavně v technických profesích – vývojoví pracovníci, konstruktéři, nástrojaři...) a často i nízký zájem o práci, nejlepší pracovníci jsou v předdůchodovém věku, noví a mladší nejsou
- odliv vzdělanějších a dovednějších lidí do velkých měst, nedaří se sem tyto lidi přilákat zpět, všichni aktivní svoje aktivity realizují hlavně mimo Benešov
- jazyková bariéra, malá znalost němčiny mezi obyvateli
- překvapivě vysoká kriminalita a nízká bezpečnost (souvisí se vzdělaností a nezaměstnaností), překvapivě hodně narkomanie
- celková zklamanost, z pohodlnosti, zapšklost, skepse a deziluze lidí ze situace města, pasivní obyvatelstvo spokojené se zajištěním běžného provozu, hodně zoufalých lidí
- velmi špatné zázemí pro návštěvníky, slabá vybavenost a infrastruktura CR (vč. zchátralého areálu koupaliště v majetku města a absence jakékoli lepší restaurace či ubytovacího zařízení)
- chybějí odpočinkové zóny pro turisty i pro obyvatele, reálně nepřístupný či velmi omezeně přístupný zámecký park
- nefunkční objekty v městské památkové zóně (bývalý pivovar, Slovany)
- nevyužitý potenciál řeky Ploučnice (rekreace, cestovní ruch, odpočinek)
- slabé zapojení zámku do společenského života ve městě
- velký objem mandatorních výdajů města, chybí rozpočtový výhled
- ad hoc řešení problémů a ad hoc financování, nekoncepční rozvoj města

- hodně věcí ve městě dožívá, chátrá, nežije
- politikaření, paušální odmítání koaličních návrhů opozicí a opozičních návrhů koalicí
- nevyhovující komunikace města se zaměstnavateli
- slabý marketing města

Příležitosti

- přeložky a odstranění závad na silnici I/13, její přeložení do trasy kolem Benešova nad Ploučnicí
- eliminace tranzitní kamionové dopravy ve městě
- rezidenční rozvoj ve vazbě na pracovní příležitosti v Děčíně, příp. Ústí a Teplicích
- zázemí národního parku České Švýcarsko
- napojení na Destinační agenturu České Švýcarsko a Destinační agenturu České středohoří
- lepší využití zámku, zapojení zámku do kulturního a společenského života, motivační prostředí pro správce NKP ze strany NPÚ
- další rozvoj cyklotrasy Ploučnice a její kvalitní marketing
- atraktivita brownfieldů (v případě jejich revitalizace) pro příchod podnikatelů a rozvoj současných podniků, ale i bydlení, sociálních služeb apod.
- podchycení dotačních příležitostí, dotační management
- využití partnerství s německým městem i pro přenos zkušeností z ekonomiky a řízení města, podpory podnikání apod. (nejen v oblasti kultury a spolkové činnosti)
- rovnoměrnější kontrola firem státními úřady v rámci různých částí republiky (nyní demotivuje firmy mít sídlo mimo Prahu)
- zapojení města do NSZM
- využití dobré polohy u hranice s Německem (CR, kontakty se zahraničím, partnerství s Heidenau)
- společná účast podnikatelů s městem na rozvojových projektech (investice v území...)

Hrozby

- odchod podnikatelů, obtížné udržet stávající podnikatele
- úbytek komerčních služeb ve městě
- mezinárodní situace v Evropě (nejen vojenská, ale třeba i nárůst násilí ve školách)
- obtížná integrace uprchlíků v případě jejich přílivu
- blízkost Německa, odkud se může šířit trestná činnost a terorismus
- expanze čínského a jiného asijského kapitálu obsazující obchodní sítě v celém Česku
- snížení pracovitosti populace, nejvíce u dětí
- odchod i průměrně nadaných dětí na osmiletá gymnázia
- vylidnění, odchod mladších, vzdělanějších a schopnějších lidí
- sociální a prostorové vyloučení části obyvatel
- nefunkční a nespravedlivý stavební zákon – pokud na demolici objektů nemá majitel, musí ji zaplatit pověřená obec správního obvodu, kde objekt sídlí
- město v mnoha případech mimo možnosti dotačních titulů (do 2000 nebo přes 5000 obyvatel)
- krátké volební období, samosprávy nedostanou prostor k realizaci dlouhodobějších vizí a záměrů

10.1.5 VYHODNOCENÍ – ROLE VEDENÍ MĚSTA PŘI JEHO ROZVOJI

Roli města při jeho rozvoji lze na základě výpovědí respondentů popsat následujícími výroky:

- město umí zařizovat tradiční věci a provoz, neumí však dělat rozvojové a nové věci, město je pasivní a řeší převážně provozní záležitosti
- např. revitalizace nevyužívaných obytných a průmyslových objektů, řešení problému narkomanie
- město převážně pasivní i vůči dodavatelům
- město neumí finančně plánovat
- město nepřipravuje záměry koncepčně, ale ad hoc reaguje na momentální příležitosti, chybí vize, strategie, plán rozvoje
- komunikace města s podnikateli je nedostatečná, město nijak neinicuje ani nepodporuje vytváření podnikatelské komunity ve městě
- město jen málo koordinuje velké opravy, akce a investice s podnikateli (když město rekonstruuje vozovku, rozšiřuje osvětlení atd., je vhodná souběžná investice podnikatelů na přilehlém majetku atd.)
- existence sporných velkých záměrů, na které nemají zastupitelé jednotný názor či mají dokonce názor naprosto opačný
- město se teprve učí být moderátorem spolupráce podnikatelů a vzdělávacích institucí
- nezájem města o názory občanů, nekomunikativní město, slabé komunitní plánování, uzavřený městský úřad
- nechuť zastupitelů a vedení města udělat zásadnější rozhodnutí
- slabý zájem města o spolupráci se zámekem
- město dosud neplní roli regionálního lídra
- malá spolupráce s Heidenau nebo Českou Kamenicí v oblasti know-how pro řízení města
- velmi podceněný marketing města (klidné místo, město 5 zámků, čistá voda, 3 CHKO a 1 NP poblíž, termální koupaliště...)
- některé chybějící odborné pozice na městském úřadě (např. v oblasti životního prostředí)
- dobře zpracovaná koncepce městské památkové zóny
- špatně fungující stavební úřad, který často zbytečně komplikuje občanům život, nepomáhá jim, spíš jim přiděluje starosti a nerozhoduje lidsky
- častý prodej pozemků, objektů a ploch za velmi malé peníze do soukromých rukou

10.1.6 VYHODNOCENÍ – VHODNÉ SMĚRY BUDOUCÍHO ROZVOJE MĚSTA

Mezi vhodnými prioritami budoucího rozvoje byly respondenty zmiňovány zejména následující body.

Obecné náměty:

- koncepční, promyšlený rozvoj jednotlivých aktivit ve vzájemné návaznosti
- přiměřený, kontinuální rozvoj bez dramatických změn, na druhou stranu potřeba jisté rozvojové dynamiky a „probuzení“ města

Životní prostředí a územní rozvoj:

- zelenější město, funkční sídelní zeleň, zelená, přívětivá a čistá vizáž města

- nalezení nové funkce pro areál Benaru (menší obchodní centrum, skladové prostor, lehká výroba), obecně řešení problému brownfieldů – pro město je třeba, aby plochy využíval někdo, kdo má podnikatelský plán, nutno připravit příjezdy a odjezdy z areálu a inženýrské sítě pro dlouhodobé podnikání
- řešení lepšího internetového připojení ve městě – ideálně optický kabel

Doprava a infrastruktura:

- stabilizace elektrické sítě, tlak na ČEZ, zásobování průmyslové zóny ze dvou nezávislých napojení
- integrace železniční a autobusové dopravy
- vybudování malé odstavné plochy pro kamiony ve vazbě na nějaký motorest apod.
- přeložka I/13 kolem Benešova
- úprava režimu kamionové dopravy
- železnice – potřeba investic, zejména oprava nádražní budovy
- místně dostavba chodníků (hlavně podél hlavních silnic)
- odstranění havarijního stavu mostu přes Ploučnici

Občanská vybavenost:

- zlepšení vybavenosti komerčními službami
- hledat vhodný obor pro zřízení střední školy nebo učiliště (i ve spolupráci s firmami) – inspirace ve Varnsdorfu
- zlepšení kvality a rozsahu technického vzdělávání (lepší využití školní laboratoře atd.), polytechnická výchova, citlivé jazykové vzdělávání (angličtina) v MŠ, zpětná vazba od studentů na konci jejich SŠ vzdělání
- obnova zubní ordinace, příp. diabetologie
- dům pro seniory (příprava jeho vybudování)
- sociální služby pro sociálně slabé a vyloučené (na základě pečlivého průzkumu potřeb a poptávky)

Ekonomika a trh práce:

- větší využití nezaměstnaných pro zvelebování města (úklid, zeleň)
- zlepšení spolupráce na trhu práce (město, školy, úřady práce, firmy...)
- oživení místní ekonomiky a spotřeby
- maximální množství dodávek zboží a služeb nakupovaných městem v místě, ne jinde (při dodržení zákona o veřejných zakázkách)

Cestovní ruch:

- nové naučné stezky v okolí města, ve vazbě na to menší hřiště, sportoviště
- zatraktivnění náměstí a centra - lze těžit z exkluzivní polohy u národního parku a z přítomnosti zámku, rozvoj cestovního ruchu ve vazbě na region Českého a Saského Švýcarska
- zprovoznění kapacitního a kvalitního ubytování ve městě, obnovení vinárny ve sklepení zámku, vytvoření/obnova dobré restaurace
- obnova termálního koupaliště a zejména jeho zázemí, rozvoj jeho vybavenosti pro CR (autokemp, dětský koutek a hřiště, malý lezecký park...)
- lepší podchycení zámku (vyšší aktivita správce, „nabídnout zámek lidem“, kulturní akce, semináře, svatby, chybí i atraktivní dočasné výstavy, využití zámeckého podzemí atd.) a dalších památek vč. jejich marketingu
- drobná zatraktivnění okolí města pro návštěvníky (naučné stezky, geopark...)

- cyklostezka Ploučnice a její marketing i v nejbližším okolí (Děčín) a ve vazbě na Labskou cyklostezku, vyřešení problematického úseku mezi Soutěškami a Březinami

Kultura, bydlení:

- pořádání akcí ke stmelování obyvatel města (kultura, volný čas, sport, výroční události a oslavy), větší péče o „duševní“ rozvoj obyvatel
- podpora života v centru města
- nepřímý tlak na lidi ohledně hledání zaměstnání (např. kontrolami bezpečnostních a hygienických norem v bytech)
- odstranění česko-německé jazykové bariéry, obecně by informace zde i na německé straně hranice měly být dvoujazyčně

Správa města:

- maximální spolupráce se všemi aktivními subjekty ve městě (využití školy pro mimoškolní aktivity, zapojení jakéhokoli spolku do života ve městě atd.)
- personální audit městského úřadu, případná redukce naddimenzovaných odborů a naopak posílení odborů a oddělení poddimenzovaných, redukce provozních výdajů
- Benešovské noviny na internetu i v papírové verzi a zdarma, mají informovat, nikoli být nástrojem chlubení jednotlivých zastupitelů
- lepší propagace města i v rámci destinací typu Děčín nebo České Švýcarsko
- dotační poradenství ze strany města pro neziskové organizace a podnikatele
- web města – pravidelná aktualizace adresáře místních firem (lze prezentovat i v místním periodiku)
- spolupráce s okolními obcemi, město jako mikroregionální lídr poskytující i určitý servis vůči okolním obcím
- zapojení do DA České středohoří i DA České Švýcarsko
- důkladná inventarizace majetku města (týká se hlavně pozemků, cest, zelených ploch, méně se týká objektů)
- podpora podnikání (dopravní infrastruktura a napojení, prostory pro podnikání)

10.1.7 SOUHRN – HLAVNÍ ZÁVĚRY

Hlavní zjištěná pozitiva města:

- Dobrá dostupnost okolních center
- Víceméně kvalitní životní prostředí
- Atraktivní okolní krajina, značný přírodní potenciál
- Nenarušenost města chybnými projekty éry „divokého kapitalismu“, ale socialismu
- Přítomnost inovativních a konkurenceschopných firem zapojených do mezinárodního trhu
- Relativní sociální stabilita, či spíše kontinuita
- Solidní sociální zabezpečení, podmínky pro život seniorů
- Partnerství s Heidenau – transfer zkušeností, kulturní obohacení...
- Poloha města (zázemí Děčína, blízkost dalších center, blízkost Německa)

Hlavní zjištěná negativa města:

- Město se značným potenciálem, který je málo využit
- Stagnující, „zamrzlé město“ vzhledem a životem připomínající města 80. – 90. let

- Důraz na provoz a údržbu, malé uchopení rozvojových témat a výzev, málo zásadních změn (vnímáno negativně, ale i pozitivně)
- Slabé zapojení většiny obyvatel a podnikatelů do plánování rozvoje města (zapojují se jen ti nejaktivnější)
- Téměř nulová komunikace města s podnikateli, absence role města jako moderátora ve vztahu k podnikatelům, ale i okolním obcím apod.
- Nekoncepční rozvoj, absence dlouhodobější vize, město se nezapojuje do meziobecní spolupráce, výměny zkušeností...
- Demotivující prostředí pro schopné a aktivní lidi, pasivizující prostředí pro méně schopné a méně aktivní
- Vytrácející se řemeslná dovednost
- Nekvalitní komerční služby, zejména v pohostinství a ubytování
- Absence některých veřejných služeb (zubní ordinace, asistenční sociální služby...)
- Slabé využití potenciálu zámku a jeho okolí pro cestovní ruch a společenský život

Hlavní rozpory ve výpovědích:

- Vybavenost pro volnočasové a sportovní aktivity (podle některých respondentů je velmi dobrá, podle jiných nedostatečná)
- Kvalita vzdělávání/školy (podle některých vyhovující, podle jiných nikoli)
- Omezení tranzitní dopravy (podle některých nezbytnost pro dobré životní prostředí, podle jiných překážka ekonomického rozvoje města)
- Aktivita místních obyvatel (podle některých je místní obyvatelstvo aktivní a tvořivé, podle jiných pasivní)
- Převaha rezidenční funkce města (podle některých jde o klíčový faktor rozvoje města, podle jiných se tím z města stává pouze „noclehárna“ bez ekonomického a společenského života)
- Stav místní ekonomiky (někteří zdůrazňují přítomnost perspektivních firem, jiní naopak nedostatek pracovních příležitostí, nefungující místní trh a ekonomickou závislost na Děčíně)
- Maloobchodní síť (podle některých adekvátní, podle jiných naprosto nedostatečná)
- Budoucí realizace velkých projektů (někteří si přejí realizovat zásadnější infrastrukturní projekty, které mohou být významnými rozvojovými impulzy, jiní preferují spíše kontinuitu a varují před „megalomanií“)

Hlavní rozvojová témata pro budoucnost města:

- Zajištění kvalitního bydlení
- Cestovní ruch (lepší podchycení silných stránek, zásadní zlepšení infrastruktury, cyklotrasa, koupaliště)
- Eliminace slabin technické infrastruktury (dodávky elektrické energie, internetové připojení)
- Řešení problému brownfieldů, jejich využití jako příležitosti, která může městu vtisknout nový ráz
- Integrace veřejné dopravy
- Komunitní rozvoj a strategické plánování
- Rozšíření regionálního partnerství (okolní obce a města, podnikatelé, DA České Švýcarsko a České středohoří)
- Využití dotačních příležitostí

10.2 HLAVNÍ PROBLÉMY Z POHLEDU OBYVATEL MĚSTA

Identifikace hlavních problémů a potřeb z pohledu obyvatel města byla provedena v rámci ankety mezi obyvateli města Benešov nad Ploučnicí, která byla realizována ve dnech 13.3.-17.4.2020. Ankety se zúčastnilo 40 občanů, jejichž strukturu ukazuje tabulka 24. Výstupy nejsou reprezentativní, ankety se neúčastnil reprezentativní vzorek obyvatel města (vyvážený podle věku, vzdělání), ale ti, kteří měli zájem a čas se do ankety zapojit. Nelze tedy s určitostí tvrdit, že identifikované problémy a jejich pořadí vyjadřuje názor obyvatelstva Benešova nad Ploučnicí jako celku. Ale lze předpokládat, že se ankety účastnili především aktivní obyvatelé a že tedy výsledky ankety mají analytickou hodnotu.

Tabulka 24: Struktura respondentů

Věková struktura	Počet	Podíl
15-29 let	4	10,0
30-39 let	8	20,0
40-49 let	10	25,0
50-59 let	4	10,0
60-69 let	5	12,5
70 a více let	9	22,5
Vzdělanostní struktura	Počet	Podíl
Základní vzdělání	2	5,0
Střední bez maturity	14	35,0
Střední s maturitou	16	40,0
Vyšší odborné	2	5,0
Vysokoškolské	6	15,0
Celkový počet respondentů	40	-

Respondenti měli možnost uvést pozitiva a negativa města, tj. co se jim konkrétně na životě ve městě líbí, resp. nelíbí. Za největší pozitivum města lze považovat okolní přírodu a krajinu, dále pak historickou část města (tabulka 25). Část respondentů si chválí i klid ve městě a možnosti sportovního, kulturního a volnočasového vyžití, stejně tak i vybavenost města. Naopak negativně jsou vnímány zchátralé budovy a areály ve městě. Respondentům se ve městě nelíbí značné množství nepřizpůsobivých občanů a s nimi spojený vandalismus. Část respondentů se domnívá, že město nedisponuje dostatečnou občanskou vybaveností (zubní lékař, maloobchodní síť, ...), s čímž souvisí i uváděná absence kvalitních restaurací. V neposlední řadě několik respondentů uvedlo, že ve městě není dostatečné kulturní vyžití.

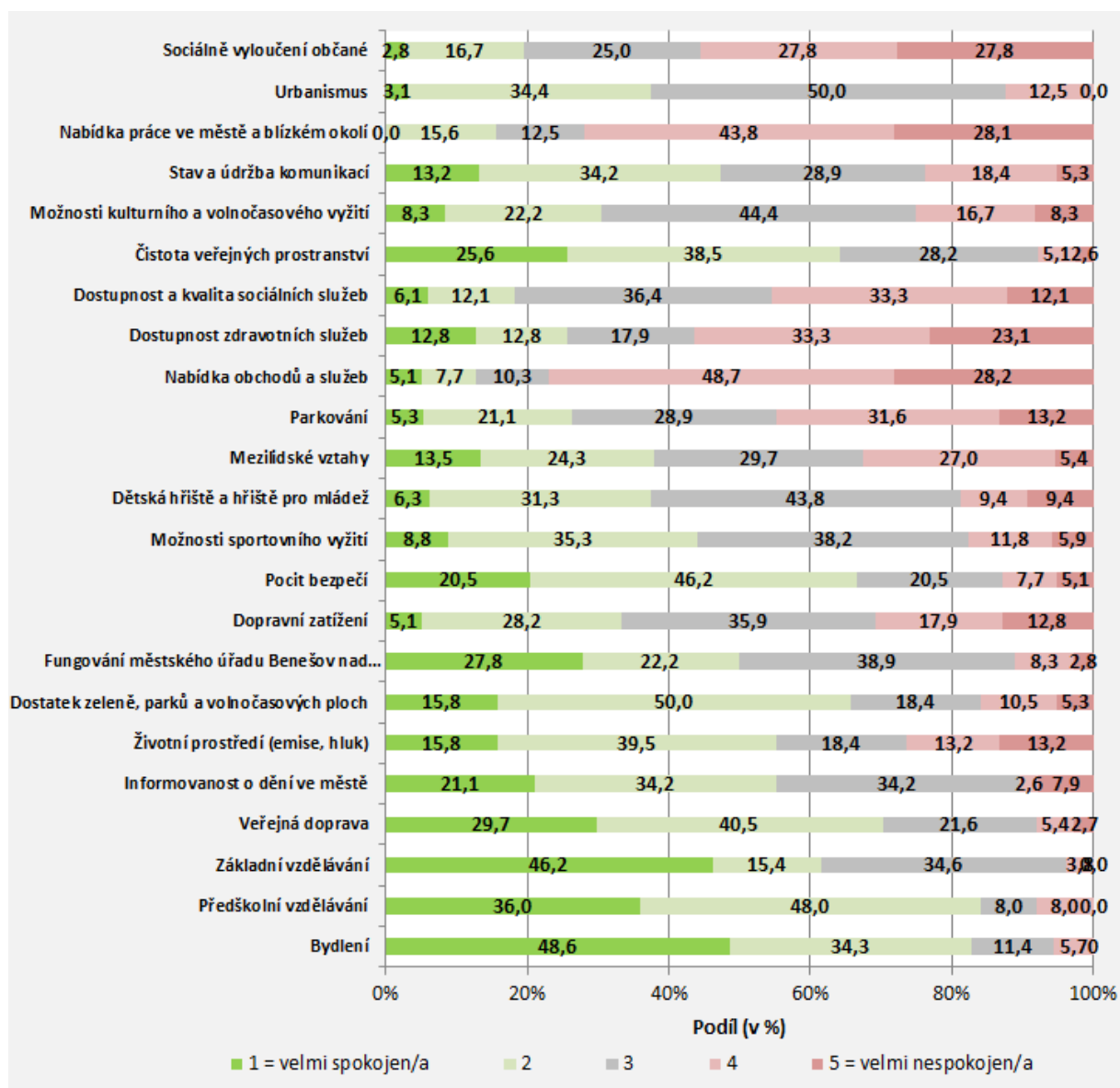
Tabulka 25: Pozitiva a negativa města

Pozitiva	Počet	Negativa	Počet
okolní příroda	12	zchátralé/neudržované budovy a areály	10
historická část měst	10	značné množství nepřizpůsobivých občanů, vandalismus	9
klid	6	nedostatečná vybavenost	8
sportovní, kulturní, volnočasové vyžití	6	absence kvalitních restaurací	6
vybavenost města	6	nedostatečné kulturní vyžití	4

Obrázek 5 ukazuje hodnocení několika aspektů života ve městě - hodnoceno na škále 1-5, kdy 1 znamená velmi spokojen/a a 5 velmi nespokojen/a. Největší spokojenost vyjádřili respondenti s bydlením ve městě a úrovní základního vzdělávání. Vyšší míra spokojenosti byla definována i u předškolního vzdělávání, veřejné dopravy, pocitu bezpečí. Naopak nejmenší spokojenost byla

identifikována u nabídky práce ve městě a blízkém okolí, dostupnosti zdravotních služeb a zastoupení sociálně vyloučených občanů ve městě.

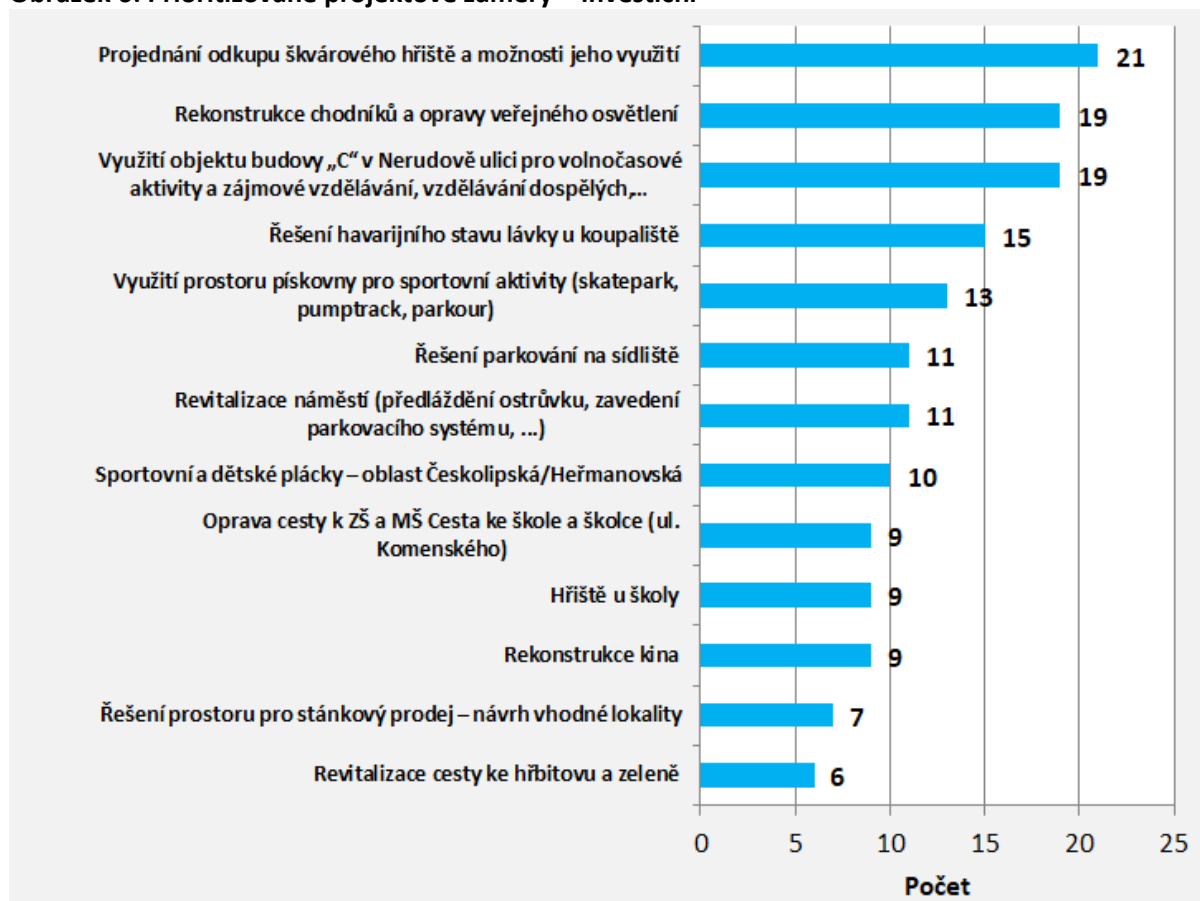
Obrázek 5: Hodnocení jednotlivých aspektů života ve městě

Pozn. Hodnoceno na stupnici 1 - 5, kdy 1 znamená velmi spokojen/a a 5 velmi nespokojen/a.

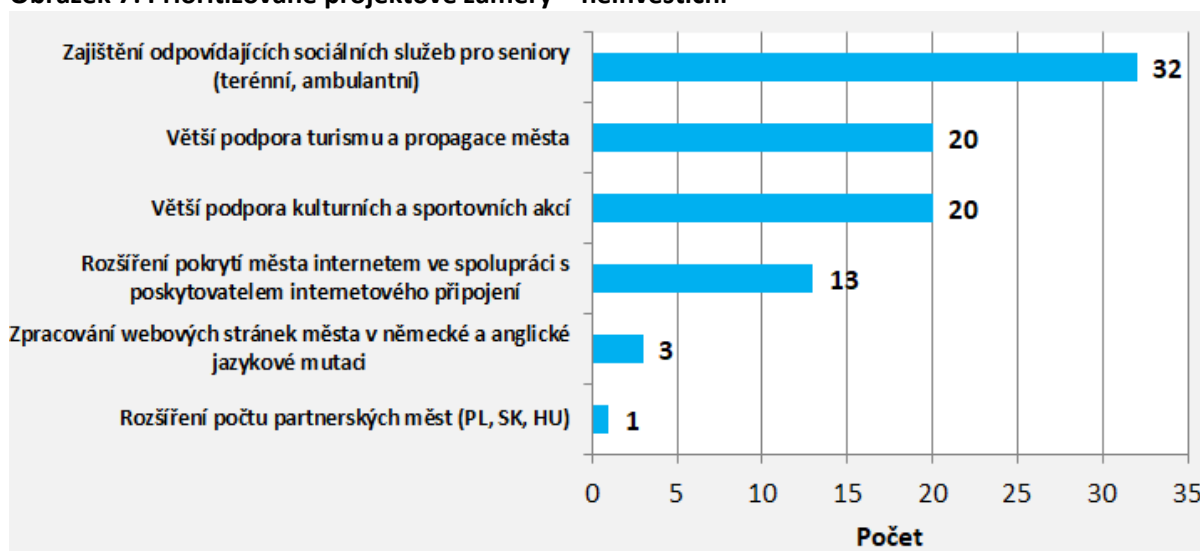
Město zvažuje realizaci níže uvedených projektových záměrů. Respondenti měli možnost vybrat 5 projektů z investičních a 3 projekty z neinvestičních, které považují za prioritní k realizaci (obrázek 6 a 7). Z investičních projektů získaly největší počet hlasů následující: projednání odkupu škvárového hřiště a možnosti jeho využití, rekonstrukce chodníků a opravy veřejného osvětlení a využití objektu budovy „C“ v Nerudově ulici pro volnočasové aktivity a zájmové vzdělávání, vzdělávání dospělých, komunitní a společenské centrum. Z neinvestičních projektů byly jako prioritní vnímány zejména zajištění odpovídajících sociálních služeb pro seniory (terénní, ambulantní), větší podpora turismu a propagace města a větší podpora kulturních a sportovních akcí.

Obrázek 6: Prioritizované projektové záměry – investiční

Pozn. Na výběr z více možností, možno vybrat max. 5 investičních projektů.

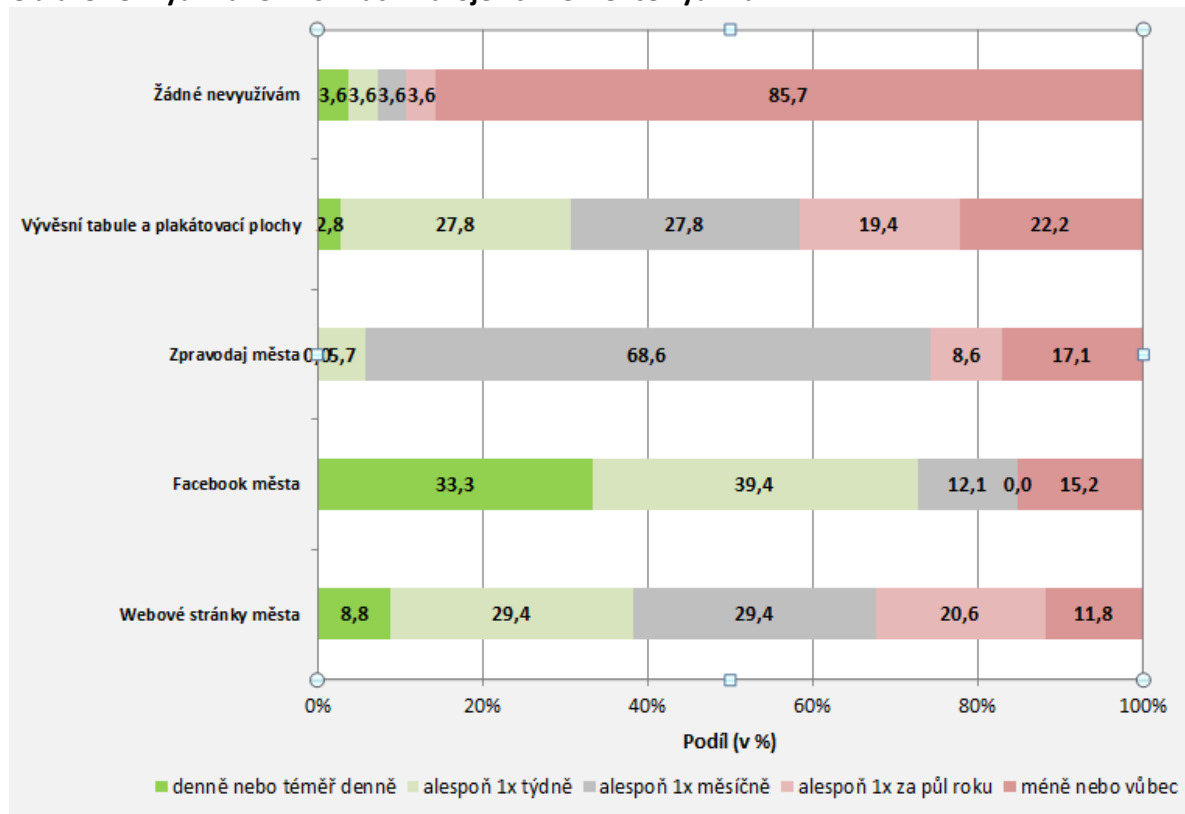
Obrázek 7: Prioritizované projektové záměry – neinvestiční

Pozn. Na výběr z více možností, možno vybrat max. 3 neinvestiční projekty.

Obrázek 8 ukazuje, odkud respondenti získávají informace o aktuálním dění ve městě Benešov nad Ploučnicí. Nejvíce využívaný je Facebook města a webové stránky města. Nižší zastoupení bylo uváděno u zpravodaje města a vývěsních tabulí a plakátovacích ploch. Nicméně zde je třeba vzít v potaz nízký počet respondentů, který otázku týkající se využívaných informačních zdrojů vyplnil.

Obrázek 8: Využívané informační zdroje vč. frekvence využívání

11 ANALÝZA SWOT

Úvodním krokem tohoto výstupu byla definice problémových okruhů. Na základě informací z předchozích analytických výstupů bylo definováno 5 okruhů, které představují relativně ucelená témata:²⁶

- Infrastruktura a vybavenost města
- Životní prostředí a urbanistický rozvoj
- Hospodářství, trh práce a cestovní ruch
- Sociální soudržnost a komunitní život
- Správa města

Uvedené členění je orientační a hranice mezi jednotlivými problémovými okruhy nejsou ostré. Řadu faktorů by bylo možné zařadit do několika okruhů a jejich přiřazení k některému z nich je provedeno především z důvodu snadnější orientace v textu. Jednotlivé problémové okruhy byly následně podrobeny SWOT analýze. SWOT analýza je klasifikační metodou tradičně používanou při strategickém plánování. Rozvojové faktory jsou metodou SWOT standardně tříděny do 4 kategorií:

- silné stránky (S = strengths),
- slabé stránky (W = weaknesses),
- příležitosti (O = opportunities),
- hrozby (T = threats).

Tyto kategorie sledují logiku uvedenou v tabulce. Zdroje informací pro tvorbu analýzy SWOT byly předchozí analytické vstupy: socioekonomická analýza města, vyhodnocení potřeb a názorů místních aktérů (provedené s využitím řízených rozhovorů) a vyhodnocení projektové, finanční a institucionální kapacity města.

Tabulka 26: Logika tvorby analýzy SWOT

	pozitiva	negativa
vnitřní faktory, přítomnost, výchozí stav	silné stránky (S)	slabé stránky (W)
vnější faktory, budoucnost, potřeba intervencí	příležitosti (O)	hrozby (T)

Smyslem SWOT analýzy je identifikace hlavních rozvojových faktorů působících na rozvoj města v každém problémovém okruhu. Jednotlivé položky byly identifikovány zpracovatelem s využitím vlastních analýz (situační analýza, analýza názorů místních aktérů, analýza projektové, institucionální a finanční kapacity) a následně byly doplněny a upraveny členy řídicí skupiny pro zpracování strategického plánu města.

Následně byla zpracována souhrnná analýza SWOT. Zatímco dílčí, tematické analýzy SWOT měly za cíl popsat město podrobněji v jednotlivých oblastech života, souhrnná analýza SWOT se snaží porovnat

²⁶ V této části SP Benešov nad Ploučnicí jsou problémové okruhy definovány pouze pro účel zpracování dílčích SWOT analýz. Nejedná se tedy o problémovou analýzu ani o návrh priorit, které jsou zařazeny do návrhové části strategie.

význam jednotlivých faktorů napříč tématy. Za tímto účelem měl každý z členů řídicí skupiny vybrat max. 10 silných stránek, 10 slabých stránek, 7 příležitostí a 7 hrozeb, které považuje za nejpodstatnější. Na základě četností, s jakou byly jednotlivé faktory členy řídicí skupiny označeny, pak byla souhrnná analýza SWOT sestavena s tím, že do ní byly zařazeny pouze ty silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby, které byly označeny alespoň 2 členy řídicí skupiny.

Vzhledem k tomu, že v rámci aktualizace strategického plánu nebyly identifikovány významné změny či skutečnosti, byla ponechána SWOT analýza zpracovaná v původním strategickém plánu.

Výsledky analýzy SWOT pro jednotlivé tematické okruhy i souhrnné analýzy SWOT jsou uvedeny v následujících kapitolách.

11.1 TEMATICKÉ ANALÝZY SWOT

11.1.1 INFRASTRUKTURA A VYBAVENOST MĚSTA

Silné stránky

- Dobrá železniční dostupnost města (poloha na železniční křižovatce), resp. obecně dostupnost města veřejnou dopravou
- Dobré pokrytí města zastávkami veřejné dopravy
- Uspokojivý stav velké části místních komunikací
- Poloha města na dálkové cyklotrase Ploučnice
- Solidní vybavenost intravilánu města technickou infrastrukturou
- Existence městského kina, které stmeluje lidi a zajišťuje elementární kulturní život ve městě
- Nadprůměrná vybavenost města sportovišti (vč. školních sportovišť)
- Výborné zázemí pro seniory (zrekonstruované prostory, řada akcí a aktivit, dobře fungující Klub seniorů)
- Zrekonstruovaná a dobře vybavená základní a mateřská škola
- Dostatečná kapacita základní a mateřské školy
- Poměrně kvalitní informační středisko na zámku
- Kvalitní, i v okolí města vyhlášená cukrárna
- Fyzické prostředí města bez výrazných nežádoucích urbanistických zásahů a „excesů“ ze socialistických dob i z éry po roce 1989

Slabé stránky

- Excentrická poloha nádraží vůči městu, špatná prostorová integrace železniční a autobusové dopravy
- Excentrická poloha města vůči silniční síti, přitom poměrně silný tranzit nákladní silniční dopravy
- Dopravní závady na dálkové cyklotrase Ploučnice ve městě i blízkém okolí
- Časté poruchy a výpadky zásobování elektrickou energií
- Nekompletní pokrytí intravilánu města splaškovou kanalizací napojenou na ČOV
- Absence plynofikace v okrajových částech intravilánu
- Vysoký podíl domácností vytápěných spalováním ekologicky škodlivých paliv (především uhlí)
- Absence sítí technické infrastruktury v místní části Ovesná, zejména pak rozvodů pitné vody
- Absence rychlého internetového připojení, omezený výběr možností internetového připojení
- Havarijní stav silničního mostu přes Ploučnici (místní komunikace ve správě města)
- Málo živé centrum města vč. náměstí (dané i fyzickým stavem a využitím jednotlivých ploch a objektů)
- Chybějící nabídka kvalitnějšího zboží (např. zdravá výživa, značkové oblečení), nutnost nakupovat toto zboží mimo město
- Dílčí nedostatky možností volnočasového a sportovního využití pro děti a mládež
- Deficity ve vybavenosti specializovanými ordinacemi (zejména chybí zubní ordinace)
- Deficity v sociálních službách (zejména asistenčních)
- Absence střední školy

Příležitosti

- Přeložka silnice I/13 kolem Benešova nad Ploučnicí
- Existence a blízkost Děčína s nadstandardní občanskou vybaveností
- Eliminace tranzitní kamionové dopravy jejím přesunem na jiné, vhodnější trasy
- Zkapacitnění železniční trati 081 v úseku Děčín – Benešov nad Ploučnicí s následným zvýšením četnosti spojů a eliminací provozních mimořádností
- Výstavba přestupního terminálu u nádraží
- Další rozvoj cyklotrasy Ploučnice s vlivem na návštěvnost města cykloturisty
- Zvýšení spolehlivosti zásobování elektrickou energií, např. v souvislosti s výstavbou vedení VVN 110 kV TR Želenice – (TR Babylon)

- Možnost podpory odkanalizování intravilánu města splaškovou kanalizací s napojením na ČOV z dotačních titulů
- Kotlíkové dotace či jiné pobídky k ekologizaci vytápění v sektoru bydlení
- Obnova zámeckého parku a jeho využití pro krátkodobou rekreaci obyvatel i návštěvníků města
- Obnova rozvodů CZT a zvýšení účinnosti kotelen
- Zvýšení dostupnosti rychlého internetového připojení v souvislosti s rozvojem internetového trhu a technologií

Hrozby

- Zmrazení rozvoje nadřazené dopravní infrastruktury včetně modernizace silnice I/13 s důsledky na přetrvávající zatížení města tranzitní nákladní dopravou
- Zhoršení dopravní obslužnosti města a jeho spojení s nadřazenými centry veřejnou dopravou v důsledku úsporných opatření kraje či státu
- Ztráta stávajících zdrojů pitné vody v souvislosti s výstavbou přeložky silnice I/13
- Snížení podnikatelské a rezidenční atraktivity města v důsledku stagnace rozvoje technické infrastruktury
- Snižování zdrojů na obnovu a údržby infrastruktury a vybavenosti města v důsledku pokračujícího úbytku obyvatel a podnikatelských subjektů
- Zhoršování vybavenosti v sektoru komerčních služeb v souvislosti s úbytkem obyvatel a vnější konkurencí
- Zhoršování vybavenosti města zdravotnickými službami v důsledku nedostatečného personálního zajištění či obecných potíží v resortu zdravotnictví
- Snižování dostupnosti sociálních služeb z důvodu absence dlouhodobého transparentního financování

11.1.2 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A ÚZEMNÍ ROZVOJ

Silné stránky

- Obecně zdravé životní prostředí ve městě
- Kvalitní úklid města
- Poloha města v CHKO České středohoří jako faktor obecně zvýšených nároků i zdrojů pro zajištění kvalitního životního prostředí

Slabé stránky

- Zhoršená kvalita ovzduší ve městě zejména v důsledku nešetrného vytápění a polohy města ve špatně odvětrávaném údolí

- Znečištění řeky Ploučnice a jejích přítoků především v souvislosti s absencí splaškové kanalizace napojené na ČOV v okrajových částech města a v okolních sídlech a vnosem znečišťujících látek ze zemědělství
- Poloha části intravilánu města v záplavovém území
- Zatížení obytného prostředí města intenzivní tranzitní nákladní automobilovou dopravou
- Přítomnost rozsáhlých nevyužitých a podvyužitých území (brownfields) v intravilánu města, často i ve velmi atraktivních lokalitách
- Nedostatečně využitý potenciál náměstí pro pořádání akcí a pro oživení města, málo atraktivní prostředí náměstí
- Zanedbaný stav zámeckého parku
- Dojem celkové omšelosti města, málo nově opravených domů

Příležitosti

- Snížení znečišťování ovzduší z lokálních topenišť prostřednictvím dotační podpory na modernizaci kotlů (kotlíkové dotace), zateplování domů a environmentální osvětou mezi obyvateli
- Zvýšení jakosti vody v řece Ploučnici a jejích přítocích v souvislosti s pokračujícím budováním systémů splaškové kanalizace s ČOV a modernizací septiků, jímek a budováním domovních ČOV
- Snížení zatížení města tranzitní automobilovou dopravou v souvislosti s modernizací silnice I/13
- Revitalizace městského centra jako příspěvek ke zkvalitnění urbanismu města i zvýšení atraktivity historického jádra města pro návštěvníky, obyvatele a podnikatele
- Revitalizace brownfieldů na území města s využitím vnitřních (město, místní podnikatelé) i vnějších (dotace, investoři) zdrojů
- Obnova zámeckého parku s využitím dotační podpory
- Rozvoj fyzického prostředí města v případě, že se město stane cílovou oblastí stěhování obyvatel, zejména v rámci procesu suburbanizace

Hrozby

- Zhoršení kvality ovzduší ve městě v důsledku růstu nákladnosti ekologických způsobů vytápění či zvýšeného výskytu nepříznivých povětrnostních podmínek
- Opakování povodňových situací v souvislosti se zvýšeným výskytem extrémních meteorologických jevů, zejména ve formě tzv. bleskových povodní
- Růst dopravní zátěže v území v souvislosti s obecným růstem intenzity silniční dopravy
- Zvýšení hlukové a imisní zátěže v souvislosti s vybudováním přeložky silnice I/13 přes extravilán města

- Úpadek fyzického prostředí města v důsledku pokračujícího úbytku obyvatel
- Stagnace neuspokojivé kvality veřejných prostranství v důsledku omezených investičních prostředků města a absence vhodných dotačních titulů

11.1.3 HOSPODÁŘSTVÍ, TRH PRÁCE A CESTOVNÍ RUCH

Silné stránky

- Výhodná poloha města v dostupnosti Děčína, Ústí n. L. a České Lípy každodenní dojížděnkou
- Dostatek pracovních sil pro stávající podnikatele i budoucí investory
- Relativně fungující síť drobných obchodů a služeb
- Přítomnost významné NKP (zámku Benešov nad Ploučnicí), turisticky atraktivní městská památková zóna se zpracovaným plánem rozvoje
- Poloha města v atraktivní krajině Českého středohoří
- Přítomnost několika prosperujících a na poměry malého města inovativních firem v oblasti výroby, navíc napojených na zahraniční trhy
- Diverzifikovaná struktura místní ekonomiky jako faktor její stability
- Skupina manuálně zručných a pracovitých lidí se střední a nižší kvalifikací, avšak rychle stárnoucích (pracovníci někdejších textilních závodů)
- Přítomnost termálního koupaliště

Slabé stránky

- Málo provázaná místní ekonomika a spotřeba, lidé vydělávají a/nebo utrácejí peníze jinde
- Nízká kupní síla obyvatelstva
- Relativně vysoká míra nezaměstnanosti, vč. nezaměstnanosti dlouhodobé, strukturální nezaměstnanost
- Nízká kvalifikovanost a vzdělání velké části pracovních sil vč. kdysi významných technických profesí
- Nesoulad mezi nabídkou a poptávkou trhu práce, kvalifikace pracovních sil neodpovídá potřebám zaměstnavatelů
- „Zastínění“ města dominantními destinacemi CR v regionu
- Nedostatečná kapacita a zejména kvalita komerčních služeb, zejména v oblasti pohostinství a ubytování
- Nedostatek či téměř absence jakýchkoli doplňkových služeb a atrakcí CR
- Malé využití zámku a zámeckého parku pro společenský a volnočasový život a pro pořádání akcí pro místní obyvatele a návštěvníky

- Zanedbaný areál koupaliště
- Slabý, stereotypní, nejasně cílený marketing města (nejen v oblasti cestovního ruchu)
- Omezené rozvojové možnosti města v důsledku členitého terénu i regulací souvisejících s polohou v CHKO České středohoří

Příležitosti

- Rezidenční rozvoj ve vazbě na pracovní příležitosti v Děčíně
- Zlepšení kvalifikace a kompetencí uchazečů na trhu práce v souvislosti s podporovanými „měkkými projekty“
- Využití brownfieldů pro prostorový rozvoj místních podniků či příchod nových investorů
- Velmi atraktivní zázemí města (NP České Švýcarsko, CHKO Labské pískovce, CHKO České středohoří, Děčín, Česká Kamenice, Verneřické středohoří s vyhlídkami a malebnými vesnicemi...)
- Zvýšení návštěvnosti ve vazbě na atraktivitu města (městská památková zóna, cyklostezka Ploučnice, termální koupaliště)
- Blízkost turistických produktů s velkým rozvojovým potenciálem (Českosaské Švýcarsko, Labská stezka)
- Existence sítě cyklotras, budovaná cyklostezka Ploučnice
- Fenomén Ploučnice využitelný k rozvoji volnočasových aktivit a cestovního ruchu
- Poloha města v lokalitě termálních pramenů
- Zpřístupňování dalších prostor zámku pro veřejnost a rozšiřování funkčního využití zámku a nabídky akcí pro návštěvníky zámku i místní obyvatele
- Organizační a marketingový rozvoj cestovního ruchu ve vazbě na destinaci České Švýcarsko

Hrozby

- Odchod části podnikatelů v důsledku bariér pro další rozvoj (nízká kvalifikace pracovních sil, nemožnost prostorového rozvoje aktivit, ...)
- Růst strukturální nezaměstnanosti v důsledku přetrvávajícího nesouladu mezi nabídkou vzdělávání a poptávkou na trhu práce
- Slabá spolupráce subjektů na trhu práce
- Silná a atraktivní konkurence obchodů a sítě služeb v blízkém Děčíně
- Demotivující (častá) frekvence kontrol místních podnikatelů státními úřady
- Málo motivační působení NPÚ směrem k vedení jednotlivých NKP, včetně zámku v Benešově nad Ploučnicí
- Epidemiologická situace (COVID-19)

11.1.4 SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST A KOMUNITNÍ ŽIVOT

Silné stránky

- Poměrně příznivá věková struktura obyvatel
- Relativně silná místní identita a sounáležitost (zejména v kontextu severozápadního pohraničí zasazeného odsunem německého obyvatelstva a následným dosídlením)
- Vysoká míra patriotismu a dobrovolnictví u části lidí, ochota řady místních obyvatel věnovat část svého volna ve prospěch města
- Schopnost vzájemné pomoci a samosprávy mezi lidmi
- Ochota místních podnikatelů podílet se na rozvoji města
- Nízké životní náklady ve městě
- Tradice každoročních oslav slunovratu

Slabé stránky

- Slabé zapojení obyvatelstva do (komunitního) řízení rozvoje města
- Dlouhodobý úbytek obyvatelstva, zejména vlivem migrace, pokles sociálního kapitálu obyvatel města v důsledku dlouhodobého úbytku obyvatel migrací
- Horší vzdělanostní úroveň obyvatelstva
- Demotivující prostředí pro lidi bez zaměstnání a perspektivy (nízké životní náklady, málo pracovních příležitostí)
- Pohodlnost, pasivita a zapšklost velké části obyvatel (platí i pro mnohé děti a mládež)
- Na poměry malého města vysoká kriminalita a výskyt sociálně patologických jevů (narkomanie, gamblerství)
- Málo atraktivní prostředí pro mladší, vzdělanější a iniciativní obyvatele, odchod těchto obyvatel z města
- Málo pravidelných akcí pro návštěvníky a místní obyvatele, které mají alespoň nadmístní význam

Příležitosti

- Zvrat v migračním chování, příliv nových obyvatel v návaznosti na nízké ceny bydlení a polohu města v zázemí významných pracovních center (Děčín, Ústí nad Labem)
- Využití vnějších zdrojů pro aktivizaci sociálního kapitálu obyvatel města (měkké projekty)

Hrozby

- Konkurence okolních měst z hlediska podmínek pro bydlení obyvatel, další odliv obyvatel

- Odchod nadaných i průměrně nadaných dětí na víceletá gymnázia, město ztrácí nejnadanější již v předproduktivním věku

11.1.5 SPRÁVA MĚSTA

Silné stránky

- Dlouhodobě zdravé městské finance (mírně přebytkové hospodaření města v posledních letech a finanční plánování)
- Angažovaní představitelé samosprávy
- Existence městského majetku jako zdroje příjmů města a předmětu rozvojových záměrů
- Dostatek rozvojových ploch ve městě
- Připravenost řady projektových záměrů, množství projektů ve fázi pokročilé přípravy či realizace
- Kvalitní zajištění služeb a činností, které má město vykonávat ze zákona
- Entuziasmus nového vedení města

Slabé stránky

- Vysoký podíl běžných (neinvestičních) výdajů v rozpočtu města
- Chybějící nebo jen málo rozpracované záměry pro chátrající, nevyužité nebo nedostatečně využitě lokality ve městě (průmyslové brownfieldy, koupaliště apod.)
- Předpoklad zadlužování města při realizaci větších projektových záměrů
- Nedostatek investičních zdrojů města na plánované větší investiční akce (projektové záměry), nutnost hledání dotačních zdrojů
- Slabá iniciativa města při generování a přípravě zásadních záměrů a rozhodnutí
- Málo efektivně fungující Benešovská teplárenská společnost
- Nákladné vydávání a distribuce místních novin
- Malé vtažení obyvatel do rozhodování o budoucnosti města, absence komunitního plánování rozvoje města
- Slabá pozice a malá razance města při jednání s dodavateli
- Časté politikaření, paušální odmítání koaličních návrhů opozic, a naopak

Příležitosti

- Optimalizace běžných výdajů a zvýšení daňových příjmů
- Zvýšení podílů vícezdrojového financování při realizaci projektových záměrů (využití fondů EU, národních zdrojů a v rámci spolupráce veřejného a soukromého sektoru)

- Pozitivní legislativní změny zvyšující podíl obcí na rozpočtovém určení daní
- Nastavení systému strategického řízení města a přípravy projektových záměrů
- Přenos zkušeností, metod a postupů z jiných měst, např. prostřednictvím Národní sítě zdravých měst
- Funkční partnerství města s Heidenau
- Blízkost Německa, možnost inspirace a přenosu znalostí a zkušeností

Hrozby

- Omezená podpora rozvoje měst z fondů EU v programovém období 2014 – 2020
- Nepodpořitelnost řady navržených projektových záměrů z fondů EU a národních zdrojů
- Nedostatek investičních zdrojů na spolufinancování projektů podpořených z fondů EU a národních zdrojů
- Závislost města na rozhodnutích vlády upravujících dotační politiku a legislativu v oblasti rozpočtového určení daní
- Krátké volební období znesnadňující realizaci dlouhodobějších vizí a záměrů
- Nefunkčnost či nevýhodnost řady zákonů z pohledu města (např. pasáže stavebního zákona týkající se demolice nebezpečných objektů v soukromém vlastnictví, kterou v případě havarijního stavu hradí město i za okolní obce)
- Epidemiologická situace (COVID-19)

11.2 SOUHRNNÁ ANALÝZA SWOT

Silné stránky

V následující tabulce je zpracován souhrnný přehled těch, silných stránek, které uvedli mezi nejvýznamnějšími alespoň 2 členové řídicí skupiny z celkových 9 členů, kteří se „hlasování“ zúčastnili. Význam je vyjádřen počtem „hlasů“.

Tabulka 27: Souhrnný přehled nejvýznamnějších silných stránek

Silné stránky	Význam
Dobrá železniční dostupnost města (poloha na železniční křižovatce), resp. obecně dostupnost města veřejnou dopravou	8
Přítomnost termálního koupaliště	7
Poloha města na dálkové cyklotrase Ploučnice	7
Výhodná poloha města v dostupnosti Děčína, Ústí n. L. a České Lípy každodenní dojížděnkou	6
Zrekonstruovaná a dobře vybavená základní a mateřská škola	5
Přítomnost významné NKP (zámku Benešov nad Ploučnicí), turisticky atraktivní městská památková zóna se zpracovaným plánem rozvoje	5
Přítomnost několika prosperujících a na poměry malého města inovativních firem v oblasti výroby, navíc napojených na zahraniční trhy	5
Poloha města v atraktivní krajině Českého středohoří	5

Silné stránky	Význam
Kvalitní, i v okolí města vyhlášená cukrárna	5
Fyzické prostředí města bez výrazných nežádoucích urbanistických zásahů a „excesů“ ze socialistických dob i z éry po roce 1989	4
Existence městského kina, které stmeluje lidi a zajišťuje elementární kulturní život ve městě	4
Dostatečná kapacita základní školy	4
Dlouhodobě zdravé městské finance	4
Výborné zázemí pro seniory (zrekonstruované prostory, řada akcí a aktivit, dobře fungující Klub seniorů)	3
Vybavenost města pro děti, hodně kroužků a volnočasových příležitostí	3
Tradice každoročních oslav slunovratu	3
Vysoká míra patriotismu a dobrovolnictví u části lidí, ochota řady místních obyvatel věnovat část svého volna ve prospěch města	2
Kvalitní zajištění služeb a činností, které má město vykonávat ze zákona	2

Slabé stránky

V následující tabulce je zpracován souhrnný přehled těch, slabých stránek, které uvedli mezi nejvýznamnějšími alespoň 2 členové řídicí skupiny z celkových 9 členů, kteří se „hlasování“ zúčastnili. Význam je vyjádřen počtem „hlasů“.

Tabulka 28: Souhrnný přehled nejvýznamnějších slabých stránek

Slabé stránky	Význam
Havarijní stav silničního mostu přes Ploučnici (místní komunikace ve správě města)	8
Vysoký podíl domácností vytápěných spalováním ekologicky škodlivých paliv (především uhlí)	7
Deficity ve vybavenosti specializovanými ordinacemi (zejména chybí zubní ordinace)	5
Zatížení obytného prostředí města intenzivní tranzitní nákladní automobilovou dopravou	5
Časté politikaření, paušální odmítání koaličních návrhů opozic, a naopak	5
Nedostatečná kapacita a zejména kvalita komerčních služeb, zejména v oblasti pohostinství a ubytování	4
Znečištění řeky Ploučnice a jejích přítoků především v souvislosti s absencí splaškové kanalizace napojené na ČOV v okrajových částech města a v okolních sídlech a vnosem znečišťujících látek ze zemědělství	3
Přítomnost rozsáhlých nevyužitých a podvyužitých území (brownfields) v intravilánu města, často i ve velmi atraktivních lokalitách	3
Pohodlnost, pasivita a zapřiklost velké části obyvatel (platí i pro mnohé děti a mládež)	3
Excentrická poloha nádraží vůči městu, špatná prostorová integrace železniční a autobusové dopravy	2
Excentrická poloha města vůči silniční síti, přitom poměrně silný tranzit nákladní silniční dopravy	2
Časté poruchy a výpadky zásobování elektrickou energií	2
Zhoršená kvalita ovzduší ve městě zejména v důsledku nešetrného vytápění a polohy města ve špatně odvětrávaném údolí	2
Dojem celkové omšelosti města, málo nově opravených domů	2
Málo provázaná místní ekonomika a spotřeba, lidé vydělávají a/nebo utrácejí peníze jinde	2
Nízká kupní síla obyvatelstva	2
Nedostatek či téměř absence jakýchkoli doplňkových služeb a atrakcí CR	2
Horší vzdělanostní úroveň obyvatelstva	2

Příležitosti

V následující tabulce je zpracován souhrnný přehled těch, příležitostí, které uvedli mezi nejvýznamnějšími alespoň 2 členové řídicí skupiny z celkových 9 členů, kteří se „hlasování“ zúčastnili. Význam je vyjádřen počtem „hlasů“.

Tabulka 29: Souhrnný přehled nejvýznamnějších příležitostí

Příležitosti	Význam
Přeložka silnice I/13 kolem Benešova nad Ploučnicí	5
Snížení znečištění ovzduší z lokálních topenišť prostřednictvím dotační podpory na modernizaci kotlů (kotlíkové dotace), zateplování domů a environmentální osvětou mezi obyvateli	5
Revitalizace městského centra jako příspěvek ke zkvalitnění urbanismu města i zvýšení atraktivity historického jádra města pro návštěvníky, obyvatele a podnikatele	4
Revitalizace brownfieldů na území města s využitím vnitřních (město, místní podnikatelé) i vnějších (dotace, investoři) zdrojů	4
Velmi atraktivní zázemí města (NP České Švýcarsko, CHKO Labské pískovce, CHKO České středohoří, Děčín, Česká Kamenice, Verneřické středohoří s vyhlídkami a malebnými vesnicemi...)	4
Nastavení systému strategického řízení města a přípravy projektových záměrů	4
Výstavba přestupního terminálu u nádraží	3
Využití brownfieldů pro prostorový rozvoj místních podniků či příchod nových investorů	3
Optimalizace běžných výdajů a zvýšení daňových příjmů	3
Zvýšení podílů vícezdrojového financování při realizaci projektových záměrů (využití fondů EU, národních zdrojů a v rámci spolupráce veřejného a soukromého sektoru)	3
Zvýšení spolehlivosti zásobování elektrickou energií, např. v souvislosti s výstavbou vedení VVN 110 kV TR Želenice – (TR Babylon)	2
Snížení zatížení města tranzitní automobilovou dopravou v souvislosti s modernizací silnice I/13	2
Obnova zámeckého parku s využitím dotační podpory	2
Zvýšení návštěvnosti ve vazbě na atraktivitu města (městská památková zóna, cyklostezka Ploučnice, termální koupaliště)	2
Existence sítě cyklotras, budovaná cyklostezka Ploučnice	2
Fenomén Ploučnice využitelný k rozvoji volnočasových aktivit a cestovního ruchu	2
Poloha města v lokalitě termálních pramenů	2
Zpřístupňování dalších prostor zámku pro veřejnost a rozšiřování funkčního využití zámku a nabídky akcí pro návštěvníky zámku i místní obyvatele	2
Pozitivní legislativní změny zvyšující podíl obcí na rozpočtovém určení daní	2

Hrozby

V následující tabulce je zpracován souhrnný přehled těch, hrozeb, které uvedli mezi nejvýznamnějšími alespoň 2 členové řídicí skupiny z celkových 9 členů, kteří se „hlasování“ zúčastnili. Význam je vyjádřen počtem „hlasů“.

Tabulka 30: Souhrnný přehled nejvýznamnějších hrozeb

Hrozby	Význam
Zhoršování vybavenosti města zdravotnickými službami v důsledku nedostatečného personálního zajištění či obecných potíží v resortu zdravotnictví	6

Hrozby	Význam
Nefunkčnost či nevýhodnost řady zákonů z pohledu města (např. pasáže stavebního zákona týkající se demolice nebezpečných objektů v soukromém vlastnictví, kterou v případě havarijního stavu hradí město i za okolní obce)	6
Epidemiologická situace (COVID-19)	6
Odchod nadaných i průměrně nadaných dětí na víceletá gymnázia, město ztrácí nejnadanější již v předproduktivním věku	5
Zmrazení rozvoje nadřazené dopravní infrastruktury včetně modernizace silnice I/13 s důsledky na přetrvávající zatížení města tranzitní nákladní dopravou	4
Snižování zdrojů na obnovu a údržby infrastruktury a vybavenosti města v důsledku pokračujícího úbytku obyvatel a podnikatelských subjektů	4
Zhoršování vybavenosti v sektoru komerčních služeb v souvislosti s úbytkem obyvatel a vnější konkurencí	4
Závislost města na rozhodnutích vlády upravujících dotační politiku a legislativu v oblasti rozpočtového určení daní	4
Ztráta stávajících zdrojů pitné vody v souvislosti s výstavbou přeložky silnice I/13	3
Růst strukturální nezaměstnanosti v důsledku přetrvávajícího nesouladu mezi nabídkou vzdělávání a poptávkou na trhu práce	3
Silná a atraktivní konkurence obchodů a sítě služeb v blízkém Děčíně	3
Nepodpořitelnost řady navržených projektových záměrů z fondů EU a národních zdrojů	3
Zhoršení kvality ovzduší ve městě v důsledku růstu nákladnosti ekologických způsobů vytápění či zvýšeného výskytu nepříznivých povětrnostních podmínek	2
Růst dopravní zátěže v území v souvislosti s obecným růstem intenzity silniční dopravy	2
Úpadek fyzického prostředí města v důsledku pokračujícího úbytku obyvatel	2
Stagnace neuspokojivé kvality veřejných prostranství v důsledku omezených investičních prostředků města a absence vhodných dotačních titulů	2
Odchod části podnikatelů v důsledku bariér pro další rozvoj (nízká kvalifikace pracovních sil, nemožnost prostorového rozvoje aktivit...)	2
Konkurence okolních měst z hlediska podmínek pro bydlení obyvatel, další odliv obyvatel	2
Nedostatek investičních zdrojů na spolufinancování projektů podpořených z fondů EU a národních zdrojů	2

12 POUŽITÉ ZDROJE

ČHMÚ (2015a): Úsek ochrany čistoty ovzduší. Znečištění ovzduší a atmosférická depozice v datech, Česká republika. Tabeleční ročenky.

Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/tab_roc_CZ.html

ČHMÚ (2015b): Hydrologická ročenka 2013.

Dostupné z: <http://voda.chmi.cz/hr13/obsah.html>

ČSÚ (2005): Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005.

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/4128-04>

ČSÚ (2014): Statistická ročenka Ústeckého kraje 2014.

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-usteckeho-kraje-2014-uwyywd6jnrx>

ČSÚ (2020a): Databáze demografických údajů za obce ČR.

Dostupné z: https://www.czso.cz/staticke/cz/obce_d/index.htm

ČSÚ (2020): Demografická ročenka okresů 2018.

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-okresu-2013-hkqczqh7mm>

Databáze HUZ ČSÚ (2015): Hromadná ubytovací zařízení České republiky.

Dostupné z: <http://apl.czso.cz/huz/>

Data zpracovaná v rámci projektu Meziobecní spolupráce pro správní obvod ORP Děčín (2014–15).

Hampl, M. (2005): Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 147 s.

IRZ (2015): Integrovaný registr znečišťování. Vyhledávání úniků a přenosů látek.

Dostupné z: <http://portal.cenia.cz/irz/>

Koutský, J. (2011): Staré průmyslové regiony, vývojové tendence – možnosti rozvoje. Ústí nad Labem, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 126 s.

Městský úřad Benešov nad Ploučnicí: závěrečné účty rozpočtů města Benešov nad Ploučnicí, rozpočtový výhled Města Benešov nad Ploučnicí, interní podklady města k realizovaným a připravovaným projektovým záměrům

MPSV (2020): Registr poskytovatelů sociálních služeb.

Dostupné z: <http://iregistr.mpsv.cz/socreg/>

MŠMT (2020): Rejstřík škol a školských zařízení.

Dostupné z: <http://rejskol.msmt.cz/>

Politika územního rozvoje ČR 2008

Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/d6c409ab-d65c-414c-b2bd-3a4aed146bf3/Politika_uzemniho_rozvoje_CR_2008

Portál MPSV (2015): Integrovaný portál ministerstva práce a sociálních věcí.

Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/>

Povodí Ohře (2015): Stavby a průtoky na vodních tocích.

Dostupné z: <http://sap.poh.cz/portal/SaP/cz/PC/?data=1>

RES ČSÚ (2015): Registr ekonomických subjektů.

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/res/registr_ekonomickyh_subjektu

ŘSD (2010): Celostátní sčítání dopravy 2010.

Dostupné z: <http://scitani2010.rsd.cz/pages/informations/default.aspx>

ŘSD (2013): Silnice I/13 Děčín – Manušice. Informační leták, stav k 12/2013.

Dostupné z: [http://www.rsd.cz/catalog/Stavime-pro-vas/Prehled-staveb/silnice-i13-decinmanusice/\\$file/s13-decin-manusice.pdf](http://www.rsd.cz/catalog/Stavime-pro-vas/Prehled-staveb/silnice-i13-decinmanusice/$file/s13-decin-manusice.pdf)

SLDB 2011: Sčítání lidu, domů a bytů.

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/sldb>

Strategie území SO ORP Děčín (2015): Strategie území správního obvodu ORP Děčín v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, dopravy a rozvoje cestovního ruchu pro období 2015-2024.

Dostupné z: <http://www.mmdecin.cz/magistrat-2/informace-dle-106-1999-sb/item/997-podpora-meziobecni-spoluprace>

SOUKUP, T. (2019): Demografická studie – Benešov nad Ploučnicí a okolní obce.

CITYFINANCE (2019): Střednědobý výhled rozpočtu města Benešova nad Ploučnicí s analýzou financí a ratingem

ÚAP SO ORP Děčín (2014): 3. úplná aktualizace územně analytických podkladů 2014. Správní obvod obce s rozšířenou působností Děčín.

Dostupné z: http://www.mmdecin.cz/dokumenty/cat_view/9-uzemni-planovani/182-uzemne-analyticke-podklady-orp-decin

Ústecký kraj (2011): Plán dopravní obslužnosti Ústeckého kraje 2012-2016.

Dostupné z: <http://www.kr-ustecky.cz/dopravni-plan-2012-2016/d-1663417/p1=206489>

Ústecký kraj (2015): Ústecký kraj – síť autobusových a železničních linek v roce 2015.

Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1687199

Ústecký kraj (2008): Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Ústeckého kraje.

Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1669999

VDB ČSÚ (2020): Veřejná databáze.

Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>

ZŠ a MŠ Benešov nad Ploučnicí (2019): Výroční zpráva o činnosti školy. Školní rok 2018 – 2019.